



## پیروزی بزرگ ملت

عید میلاد النبی  
ص

میلاد نایب الحجاج حضرت علی بن موسی الرضا (ع) مبارک باد

# صادق

هفته نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۰۴ | دوشنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۰ | ۱۰ ذی القعدة ۱۴۴۲ | ۲۱ ژوئن ۲۰۲۱ | ۱۶ صفحه

علی حدادی  
تاکتیک‌های بی‌اثر



مرتضی عزتی  
رشد تولید اصلاح‌گر اقتصاد



فرزان شهیدی  
استیصال ریاض!



# هشتمین رئیس جمهور

حجت الاسلام و المسلمین سید ابراهیم رئیسی با کسب بیش از ۶۰ درصد آرا به عنوان رئیس دولت سیزدهم انتخاب شد

### پیروزی مردم و

### شکست تحریمی‌ها



نماینده ولی فقیه در سپاه  
در گفت‌وگو با صبح صادق

## مردم معجزه کردند



### نقش رهبری در خلق شگفتی ۱۴۰۰



### کابرد شکافی

### خط تحریم



تحلیل‌گران و کارشناسان از اهمیت همکاری قوا می‌گویند

### حل مشکلات مردم با تعامل و همکاری



## سر مقاله

## پیروزی مردم و شکست تحریمی‌ها

دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ در یک فضای سنگین و متفاوت از همه

انتخابات پیشین برگزار شد و یک بار دیگر مردم ایران، با لیبیک به رهبر حکیم انقلاب اسلامی، محاسبات دشمنان را برهم زده و جهانیان را شگفت‌زده کردند. در انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰، داستان رقابت فراتر از رقابت‌های معمول در انتخابات متداول بود.

در این انتخابات رقابت اصلی بین دو جریان مشارکت و ضد مشارکت بود. آمریکایی‌ها، صهیونیست‌ها و دولت‌های خبیث اروپایی مانند انگلیس و کشورهای مرتجع عربی همانند رژیم سعودی، به این جمع‌بندی

رسیده بودند که با توجه به شکست‌های راهبردی از جمهوری اسلامی در سال‌های اخیر و روند رو به توسعه قدرت جبهه مقاومت در منطقه، تنها راه تضعیف ایران، به چالش کشیدن جمهوری اسلامی از طریق کاهش مشارکت مردم در انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ است. بر اساس همین راهبرد، یک جبهه ضد مشارکت برای ترغیب مردم به قهر با صندوق‌های رأی تشکیل دادند که در این جبهه حداقل سه ضلع، با هدایت سرویس‌ها و شبکه‌های جاسوسی دشمن فعال شده و طی ماه‌های گذشته برای رسیدن به این هدف تلاش کردند.

۱- جریان رسانه‌ای اعم از شبکه‌های ماهواره‌ای و شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی؛ ۲- جریان ضد انقلاب و معاندین و مخالفان از منافقین گرفته تا احمدی‌نژاد؛

۳- جریان نفوذ در داخل کشور، به ویژه کسانی که در دستگاه‌ها و سازمان‌ها نفوذ کرده‌اند. این جبهه با طراحی پروژه تحریم انتخابات از سوی مردم، طی ماه‌های گذشته از هیچ کوششی دریغ نکرده، برای رسیدن به اهداف شوم خود از هر ابزار، شیوه و روشی استفاده کردند. نکته بسیار مهم در راهبردهای جبهه ضد مشارکت برای پیاده‌سازی پروژه تحریم، استفاده از بازی از عنوان «مردم» و خود را دلسوز و طرفدار مردم معرفی کردن بود. اما اکنون، مردم ایران با مشارکت

بالای پنجاه درصدی خود در انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰، نشان دادند که از چه میزان بصیرت و هوشمندی‌ای در برابر توطئه‌ها و فتنه‌ها برخوردار هستند. به طور قطع اگر شرایط کرونایی نبود و دستگاه اجرایی هم در برگزاری انتخابات و آماده‌سازی شرایط رأی دادن به موقع و آسان، بهتر عمل می‌کرد، میزان مشارکت بسیار بالاتری رقم می‌خورد. محاسبه دشمنان این بود که با توجه به مشکلات اقتصادی و معیشتی و نارضایتی‌های عمومی مردم، از طریق القای یأس و ناامیدی و بی‌اعتماد کردن آنان نسبت به سلامت انتخابات و بی‌فایده بودن رأی دادن، می‌توانند یک قهر ملی را با صندوق‌های رأی برای اولین بار در طول حیات نظام مقدس جمهوری اسلامی پدید آورده، از این رهگذر نظام و کشور را با چالش‌های سیاسی، امنیتی و دیگر بحران‌ها مواجه کنند؛ اما با هدایت‌های پیامبرگونه و به‌بنگام رهبر حکیم انقلاب اسلامی و رونمایی معظمله از نقشه شوم دشمنان از یکسو و هوشمندی ملت بصیر و آگاه ایران از

دیگر سو، جبهه تحریمی‌ها در این انتخابات با شکست سنگین مواجه شد و مردم ایران علاوه بر دست رد زدن به آنان، با حضوری پرشور در انتخابات، انتخابی شایسته نیز انجام داده و نقش خود را برای تشکیل یک دولت انقلابی تحول‌گرا ایفا کردند. با این انتخابات فصل نوینی برای انقلاب اسلامی و ملت ایران رقم خواهد خورد.

## نقش رهبری در خلق شگفتی ۱۴۰۰

در این پارادایم فکری متغیر اصلی و تعیین‌کننده مردم هستند که با بر عهده گرفتن کنش‌گری انتخاباتی، ثبات سیاسی، مشروعیت مردمی، انسجام و یکپارچگی ملی را نهادینه می‌کنند و شاخص عزت و اقتدار کشور در تعاملات بین‌المللی برای غلبه بر موانع خارجی را ارتقا می‌دهند.

یکی از موضوعات اساسی دیگر، شکست پروژه تحریم انتخابات است. از دشمنان بیرونی انتظاری نیست، که دشمنی جزء ذات دشمن است؛ اما روسیاهی برای کسانی ماند که در داخل کشور به اشکال مختلف پروژه تحریم انتخابات را در پیش گرفتند و در حالی که حقد و بغض دشمن بیرونی را تماشا می‌کردند، با آنها در یک صف جمع شدند. تاریخ و مردم ایران نفاق این جماعت را فراموش نخواهد کرد. در این باره رهبر معظم انقلاب اسلامی با طرح این موضوع که آنتهایی که مردم را از شرکت در انتخابات دلسرد می‌کنند، دلسوز مردم نیستند. طرح این عبارت از سوی رهبر معظم انقلاب که گلابه مردم پذیرفتنی است، اما عدم مشارکت چارساز نیست، توانست اثر اجتماعی و عمومی خود را بگذارد.

مقطعی دیگر ایشان بیان کرده‌اند که هر کس رهبری، نظام و انقلاب اسلامی را قبول نداشته باشد، اما به خاطر ایران در انتخابات شرکت کند. ایشان در دوره‌های پیشین بر این نکته تأکید کردند که هر کس به ایران و امنیت آن علاقه‌مند است، در انتخابات شرکت کند. در این زمینه نکته مهم آن است که وقتی رهبر فرزانه انقلاب اسلامی می‌فرماند که هر کس انقلاب و نظام اسلامی را قبول ندارد در انتخابات شرکت کند، به این موضوع توجه دقیق دارند افرادی که خارج از دایره اعتقادی نظام وقتی اراده می‌کنند در انتخابات شرکت کنند، آنها بالطبع بر اساس سلیقه و منش خود به دورترین فرد به انقلاب و نظام گرایش پیدا می‌کنند و کنش انتخاباتی آنها معین می‌شود. با این حال این مسئله دلیل و مانعی نمی‌شود که رهبر معظم انقلاب از دعوت آنها به مشارکت‌آفرینی در انتخابات منصرف شوند و ایشان به طور مستمر و ثابت، نه به عنوان یک تاکتیک، بلکه به مثابه یک راهبرد این فکر و عمل سیاسی را دنبال می‌کنند.

همه آنچه در بالا اشاره شد مؤید این نکته است که رهبر حکیم انقلاب اسلامی انتخابات را در تراز بالاتر از نیروها و گروه‌های سیاسی می‌دانند.

این نقش و تأثیرگذاری رهبر حکیم انقلاب صرفاً به انتخابات اخیر معطوف نیست. برای بررسی و شناخت نقش و مدیریت رهبری عزیز انقلاب در انتخابات‌ها باید به ریشه و مواجهه معظمله در دوران رهبری توجه کرد. رهبر معظم انقلاب اسلامی همواره و در همه انتخابات‌ها بر اساس قواعد و منطق ثابت خود جایگاه مهم و متمایزی را برای انتخابات ۱۴۰۰ در نظر گرفته‌اند. در این زمینه سخن اساسی آن است که ایشان جایگاه و نقش انتخابات را در موقعیتی فراتر از رقابت بین کاندیداها و عملکردهای دولت‌ها تعیین کرده و انتخابات را در سطح استراتژیک و در حوزه امنیت و انسجام ملی تبیین و گفتمان‌سازی کرده‌اند. دقت و تأمل در مواضع راهبردی ایشان درباره انتخابات نشان‌دهنده این معناست و همه را به این جمع‌بندی می‌رساند که رهبر معظم انقلاب اسلامی اساساً انتخابات را در نقطه‌ای رفیع‌تر از کنشگری و رقابت احزاب و بازیگران سیاسی تبیین می‌کنند.

رهبر معظم انقلاب در مواضع گذشته خود بیان کرده‌اند که برای من حضور در انتخابات از اینکه چه کسی پیروز انتخابات می‌شود، ارجحیت دارد. در

## عزیز غضنفری

کارشناس سیاسی



انتخابات ریاست‌جمهوری و شوراهای اسلامی شهر و روستا با همه فراز و نشیب‌ها برگزار شد. این انتخابات از نظر شرایط اقتصادی و اجتماعی یک انتخابات استثنایی به شمار می‌رود. نارضایتی‌های فراگیر و انباشته شده مردم از وضعیت اقتصاد و معیشت از یک سو و استمرار جنگ اقتصادی آمریکا علیه ملت ایران از سوی دیگر به شدت بر فضای ذهنی و فکری مردم اثر گذار بود. در این زمینه باید کسانی را که پروژه تحریم انتخابات را نی به پیش بردند نیز مورد توجه قرار داد. با این موانع و چالش‌ها توجه به نقش و تأثیرگذاری رهبر معظم انقلاب در تحقق مشارکت سیاسی اهمیت اساسی پیدا می‌کند. نکته قابل توجه در زمینه نقش رهبر معظم انقلاب اسلامی در بسیج عمومی مردم برای حضور در انتخابات ۲۸ خرداد به مدیریت کلان راهبری سیاسی و انتخاباتی رهبر معظم انقلاب برمی‌گردد.

## مهدی سعیدی

جریان‌شناس سیاسی



مسئله مشارکت یا عدم مشارکت، یکی از مهم‌ترین مسائلی بود که در آستانه برگزاری سیزدهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری و پنجمین دوره انتخابات شوراهای شهر و روستا، فضای افکار عمومی جامعه را تحت‌الشعاع خود قرار داده بود. در این میان، به تدریج عواملی دست به دست داده و بازیگران مختلفی با اهداف و اغراض متنوع، به یکدیگر نزدیک شده و اردوگاه واحدی را تشکیل داده و رفتارهای یکسان و مشابه و همسویی را طراحی کردند که کالبدشکافی آنها می‌تواند اغراض پشت پرده و شگردهای عملیاتی آنان را آشکار کرده و عمق عظمت و بزرگی اقدام ملت در خلق حماسه بزرگ ۲۸ خرداد را به نمایش بگذارد.

## ضدانقلاب

خط تحریم انتخابات سناریوی جدیدی نیست که برای اولین بار در انتخابات سیزدهم ریاست‌جمهوری رقم خورده باشد. تحریم‌کنندگان انتخابات از همان اولین رفراندوم جمهوری اسلامی در فروردین ۱۳۵۸، فعالیت خود را آغاز کردند و این خط در طول چهار دهه اخیر همچنان مهم‌ترین سناریوی معاندان و دشمنان ملت ایران بوده است. در این دوره از انتخابات نیز اردوگاه ضدانقلاب از سلطنت‌طلب تا منافق همه دست به دست هم داده بودند تا با برجسته کردن هشتمک «آی-بی-آی» کاری کنند تا انتخابات ایران با کمترین مشارکت شکل گیرد. اینان حتی دست به کار شدند و در روز برگزاری انتخابات با تجمع در برابر صندوق‌های رأی در خارج از کشور شهروندان ایرانی را تهدید کرده و حتی از حمله و ضرب و شتم ایشان نیز دریغ نوزیدند!

## کالبدشکافی خط تحریم

عبدی، مصطفی تاج‌زاده... از جمله احزاب و رجال سیاسی مکتبی بودند که بر این طبل کوبیدند! و کاهش رأی ملت را طلب کردند!

## محمود احمدی‌نژاد

چهره شناخته شده دیگری که دوران او خیلی وقت است به سر آمده، رئیس‌جمهور دولت نهم و دهم بود که طبل رسوایی او در این دوره از انتخابات بدجور به صدا در آمد! وی پس از آنکه صلاحیتش احراز نشد، تلاش کرد تا تحریم انتخابات را کلید زند. وی نه تنها در برابر دوربین اعلام کرد که در انتخابات شرکت نخواهد کرد، بلکه این نظر خود را بارها تکرار کرد تا مانع حضور هوادارانش در پای صندوق‌های رأی شود؛ چرا که او نگران بود که بخش عمده رأی‌ها برای دیگر نامزدها به میدان آید! او حتی در روز انتخابات نیز بر مواضع خود تأکید ورزید و این در حالی بود که مراجع عظام تقلید شرکت در انتخابات را واجب عینی معرفی کردند و قهر با صندوق رأی را گناه و سینه دانستند! این اقدام او نشان داد که شورای نگهبان در عدم احراز صلاحیتش درست عمل کرده است!

## ناکارآمدی دولت خسته

در ورای تلاش بازیگران سیاسی برای تحریم انتخابات، آنچه بیش از هر بیانیه و ادعای موجب کاهش تمایل ملت به مشارکت در انتخابات شد، ناکارآمدی دولتی بود که هشت سال کشور را معطل تحقق برجام کرده است. دولتی که تنها یک سناریو در دستور کار خود قرار داده و به سناریوهای دیگر برای عبور از تحریم‌ها و رسیدن به رونق اقتصادی را با پلگانی کرده است! محصول این انسداد راهبردی را می‌توان آشننگی بازار اقتصاد کشور در طول دو سال گذشته دانست که موجب بی‌اعتمادی و ناامیدی ملت از امکان تغییر شده بود!

آنان مدعی بودند جمهوری اسلامی به پایان خود رسیده است و کاهش مشارکت و آوردن نرخ آن به زیر ۳۰ درصد خواهد توانست فرصتی برای ضربه زدن به جمهوری اسلامی فراهم آورد! همین توهمات بود که موجب شد تا در طول هفته‌های معطوف به انتخابات، با همه توان رسانه‌ای خود از توئیتر و اینستاگرام و کلاب‌هاوس تا ماهواره و... به صحنه بیایند!

## اصلاح‌طلبان ساختارشکن

انتخابات صحنه حیرت و انفعال اصلاح‌طلبان بود. این اردوگاه که در سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۶ با حمایت از روحانی در شکل‌گیری دولت یازدهم و دوازدهم نقش کلیدی داشت، به دلیل کارنامه نامقبول دولت مستقر، اعتبار خود را به شدت از دست رفته می‌دید! نامزدهای مورد علاقه آنان نیز در قضاوت افکار عمومی به مثابه گزینه‌های تکرارکننده بدل شده بودند که بضاعت کافی برای موفقیت نداشتند! همین امر موجب شد دوگانه‌های مبنی بر مشارکت یا عدم مشارکت در انتخابات در درون این اردوگاه شکل گیرد و حاصل این وضعیت دوبارچه شدن اردوگاهی در مواجهه با انتخابات بود!

وضعیتی که تا روز انتخابات باقی ماند. رادیکال‌های ساختارشکن این جریان-که به خوبی می‌دانستند به دلیل عملکرد ضعیفشان بازنده زود هنگام انتخابات خواهند بود با صدای بلند بر طبل عدم مشارکت و تحریم گرفتند و در این میان با سوء استفاده از ماجرای احراز صلاحیت‌ها تلاش کردند تا اکثریت این اردوگاه را با خود همراه کنند!

چالش پیش آمده حتی تا نشست عالی‌ترین کنگره این اردوگاه نیز سرایت کرد و نهاد اجماع‌ساز در نهایت نتوانست از این مخصصه بیرون آید و احزاب ساختارشکن دیدگاه خود را تحمیل کرده و این مجموعه در نهایت از همتی حمایت نکرد! حزب اتحاد ملت، مجمع روحانیون مبارز، راس فتنه سبزی و افرادی چون سعید حجاریان، عباس

## دعوت از صاحب‌نظران

حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، در دیدار با حسن روحانی اظهار داشت: «از مردم بسیار عزیز بزرگوار و زمان‌شناس سیاس و تشکر دارم و خداوند متعال را نسبت به این اعتمادی که مردم به این طلبه خدمت‌گزار داشتند، شکر می‌کنم و امیدوارم که این اعتماد، رأی و محبت مردم را بتوانم در طول مدت مسئولیتم جبران کنم.» وی افزود: «این وظیفه سنگینی که مردم به عهده من گذاشتند ان‌شاء‌الله با کمک خداوند بزرگوار و انمه اظهار (ع) عملی کنم.» رئیس‌جمهور منتخب تأکید کرد: «از همه صاحب‌نظران و اندیشمندان می‌خواهم مسارا از دیدگاه‌ها و نظرات خود مطلع کنند.»



## آینده روشن

«محمدباقر قالیباف» رئیس مجلس با صدور پیامی به خطاب رئیس‌جمهور منتخب، نوشت: «معتقد هستم باور راسخ حضرت‌عالی به پیروی از منویات امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری و همچنین کارنامه درخشان جناب‌عالی در عدالت‌محوری و حمایت از محرومین و مستضعفین و توفیقات شما در دستگاه قضا که موجب از امید و رضایت در بین مردم ایجاد کرد و همچنین اعتقاد حضرت‌عالی به در اولویت قرار دادن شایسته‌سالاری و مقابله ساختاری با فساد، نویددهنده آینده‌ای درخشان برای ملت عزیز ایران و رساندن کشور به قله‌های پیشرفت و اقتدار و رفاه خواهد بود. ان‌شاء‌الله.»



## در کنار منتخب ملت

رئیس‌جمهور در پیامی با تبریک پیروزی حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی، نوشت: «انتخاب جناب‌عالی از سوی ملت بزرگ ایران را صمیمانه تبریک و تهنیت می‌گویم. بی‌شک بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های مادی و معنوی موجود و ساماندهی بهینه امکانات می‌تواند به حل مشکلات و تسریع در رسیدن به مطالبات مردمی و تحقق آرمان‌های بلند نظام مقدس جمهوری اسلامی در عرصه داخلی و خارجی یاری رساند. دولت دوازدهم اعلام می‌دارد که در روزهای پیش‌رو آمادگی اقدامات لازم برای انتقال تجارب و مقدمات و شرایط انتقال بار امانت به دولت سیزدهم را دارد.»





نماینده ولی فقیه در سپاه در گفت‌وگو با صبح صادق  
از نقش سپاه و بسیج در تحقق مشارکت پرشور در انتخابات قدردانی کرد

# مردم معجزه کردند

انتخابات ریاست‌جمهوری و شوراهای اسلامی شهر و روستا با حضور پرشور مردم در پای صندوق‌های رأی برگزار شد و بار دیگر جمهوری نظام در کنار اسلامیت آن به رخ جهانیان کشیده شد. دشمنان انقلاب اسلامی و ملت ایران ماه‌ها تلاش شبانه‌روزی کرده بودند تا در این دوره از انتخابات مردم پای صندوق‌های رأی حاضر نشوند و با صندوق‌های رأی قهر کنند؛ اما مردم فهمید و بصیر ایران اسلامی با وجود مشکلات و تنگناها بار دیگر حضوری مثال‌زدنی آفریدند و دشمنان ایران اسلامی را ناکام گذاشتند. برای بررسی اهمیت این حضور باشکوه، عوامل دخیل در آن و نقش بصیرت‌افزای پاسداران و بسیجیان در افزایش مشارکت مردم، پای صحبت‌های نماینده ولی فقیه در سپاه، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عبدالله حاجی صادقی نشستیم.

## گروه سیاسی

صبح صادق

**با توجه به اینکه خیلی‌ها در داخل و خارج تلاش کردند تا انتخابات پرشور برگزار نشود، بفرمایید در خصوص مشارکت پرشکوه مردم در انتخابات ریاست‌جمهوری و شوراهای شهر و روستا چه نظری دارید؟**

اجازه می‌خواهم با این آیه شریفه شروع کنم: «المحمد لله الذی هدینا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله». باید عرض کنیم این پیروزی و این موفقیت را که پیروزی ملت بزرگ ایران است، ما از خدا داریم و از خودمان نمی‌بینیم. بنابراین، اولین نکته من این است که خاضعانه خدا را شاکر هستیم، به درگاه الهی سجده شکر و عمل شاکرانه انجام می‌دهیم که این عنایت و لطف را به ملت بزرگ ایران و جبهه انقلاب ارزانی کرد.

نکته دوم اینکه ایمن موفقیت، پیروزی یک کاندیدا در برابر کاندیداهای دیگر یا حتی یک گروه سیاسی مقابل گروه سیاسی دیگر نبود، بلکه پیروزی جبهه انقلاب اسلامی و پیروزی ولایت در برابر طاغوت و جبهه استکبار بود؛ زیرا رئیس‌جمهوری انتخاب کردند که نیروی انقلابی است و خیلی از اصلاح‌طلب‌ها هم آمدند و از او حمایت کردند. انصافاً جای آفرین گفتن به این مردم است و واقعاً باید ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ را که ان‌شاءالله یک دهه جدیدی را با دولت اسلامی شروع می‌کنیم، ایام‌الله دانست که مردم آفریننده آن هستند و باید از این مردم واقعاً قدردانی و تشکر کرد.

در این انتخابات تقابل اصلی بر سر این نبود که چه کسی انتخاب می‌شود. تقابل اصلی بر سر اصل انتخابات بود، دشمنان تمام توان خودشان را به کار گرفتند و از همه ابزارهای شان استفاده کردند، حتی به ابزارهای طبیعی مانند کرونا هم امید بستند تا انقلاب اسلامی را بعد از آن فشارها و تحریم‌ها و عملکرد ضعیف بعضی از مدیران به جایی برسانند که عقبه مردمی‌اش را قطع کنند. مؤلفه‌های قدرت فراوان هستند، اما اساسی‌ترین مؤلفه قدرت در نظام ولایی حضور و مشارکت و ایشار و جهاد مردمی است.

آنها تلقی‌شان این بود که همه فشارها و زمینه‌سازی‌ها و بد عمل کردن‌ها در داخل سبب خواهد شد تا این بار مردم به نظام «نه» بگویند. نه به صندوق رأی نه به نظام بود. برای آنها این یک موضوع مهم بود؛ اما با وجود همه این تلاش‌ها، این بار هم جبهه انقلاب پیروز شد. این انتخابات پیروزی در برابر حکومت‌های مترجم منطقه بود، خیلی برای ما جالب است، کشوری که در طول عمرش صندوق و انتخابات ندیده است و به قول رهبر معظم انقلاب فرق بین صندوق رأی و صندوق میوه را نمی‌داند؛ این کشور باید به طور ۲۴ ساعته هزینه بدهد و شبکه راه بیندازد تا مردم را از شرکت در انتخابات باز دارد.

نکته مهم اینجاست که جبهه استکبار می‌خواست انتقام تمام شکست‌هایش در مقابل انقلاب اسلامی را در این انتخابات بگیرد؛ ولی مردم واقعاً معجزه کردند و بار دیگر جبهه عبوری-عربی و غربی را به شکست کشاندند.

**چه چیزی موجب شد با وجود همه ناراحتی‌ها و گلایه‌هایی که مردم داشتند، این پیروزی بزرگ را بیافرینند؟**

ایمن پیروزی دو عامل اصلی داشت: عامل اول رهبری و ولایت است. این هدایت، این امامت و این صبر و منطق و این گفت‌وگو خیلی مهم است. ما اگر در مردم بصیرت می‌بینیم، مدیران رهبری هستیم. در واقع، این پیروزی ولایت بود در برابر همه شیاطین و همه قدرت‌های استکباری.

عامل دوم این پیروزی را مروه مردم عزیز و صبور و بصیرمان هستیم. هر چه در تمجید مردم گفته شود کم است. شاید بهترین جمله همان جمله‌ای باشد که حضرت امام (ره) در حق این امت فرمودند که «مردم زمان ما از مردم مدینه زمان پیامبر و از مردم زمان امیرالمؤمنین بهتر و باوفاتر هستند.» چرا که مردم در آن زمان‌ها به دلیل نداشتن بصیرت نتوانستند استقامت فکری کنند؛ اما مردم ما به هیچ

## عکس: حامد گودرزی

عنوان در این میدان نلغزیدند و محکم ایستادند. لذا پیروز این انتخابات ولایت است و مردم. البته این پیروزی آغاز یک راه است. ما با این پیروزی دشمن را گرفتار شکست کردیم. دولت آینده باید مطالبات بحق مردم و این انتظارات مردم را که از دولت دارند، به خوبی بشناسند و به خوبی اینها را پاسخ دهد. الان زمان کار است و این دولت باید با حفظ عزت و اقتدار امت اسلامی نیازها و خواسته‌های مردم را به نحو مناسبی جامه عمل بپوشاند؛ چرا که مردم گرفتار مشکلات فراوان اقتصادی و معیشتی هستند و امید دارند با روی کار آمدن دولت انقلابی و جهادی که نگاهش به توان داخلی است، مشکلات‌شان مرتفع شود.

**این مشارکت باشکوه دو بعد دارد؛ یکی حضور معنادار و اینکه انتخاب معنادار این دو بعد را شما چطور تحلیل می‌فرمایید؟**

به تعبیر دیگر، این انتخابات دو پیام بزرگ داشت: یک پیام به کسانی که فکر می‌کردند حرکت انقلاب کند شده و روحیه جهادی و انقلابی ضعیف شده و جبهه مقاومت سست شده است. نتیجه انتخابات ما این بود که کل جبهه انقلاب قوی‌تر شد. مردم مقاوم ما ثابت کرده‌اند که مال و جان می‌دهند، اما انقلاب نمی‌دهند. اینها در فرهنگ حسینی تربیت شده‌اند و آماده هستند برای حفظ انقلاب‌شان از همه چیزشان گذشت کنند و لذا پیام اصلی این انتخابات تولی و تبری است؛ هم استکبارستیزی و هم اقبال به حاکمیت‌دینی.

اما درباره نکته دومی که شما اشاره کردید خیلی‌ها تلاش کردند این جور القا کنند که مردم از حاکمیت ارزش‌های دینی و گفت‌وگویی‌هایی که بیشتر به جنبه‌های معنوی و ارزشی توجه می‌کنند خسته شدند، مردم به یک تعبیر قرآن ممکن «مینگم



من یُریدُ الدُّنْیَا وَ مِنگَم مَن یُریدُ الآخِرَةَ) شدند. آنها ثابت کردند آبادانی دنیای‌شان را در آبادانی آخرت‌شان می‌دانند. مردم ما دانستند این مشکلات معیشتی هم به دست نیروهای مؤمن حل می‌شود. نوع انتخاب و نوع مشارکتی که داشتند و میزان رأی بر رئیس‌جمهور منتخب نشان می‌دهد، مردم ما اصالت‌های اعتقادی و باورهای دینی‌شان را بر چیزهای دیگر ترجیح می‌دهند و به این واقعیت رسیده‌اند که حتی مشکلات اقتصادی‌شان را با تکیه بر دشمنان قابل حل نمی‌دانند؛ چرا که با توکل بر خدا و اعتماد بر مردم حل می‌شود.

**شکل‌گیری دولت انقلابی می‌تواند چه نقشی در تحقق دولت اسلامی و به تبع آن تمدن اسلامی مدنظر رهبری انقلاب داشته باشد؟**

همانطور که بدون گذشت از مرحله اول به مرحله دوم نمی‌رسیدیم؛ بدون گذشت از مرحله دوم به سوم نمی‌رسیدیم؛ بدون این مرحله سوم که نقش مهمی دارد، نمی‌توانیم به مراحل بعدی برسیم که جامع‌سازی اسلامی و تمدن اسلامی است. یقیناً می‌تواند ما اگر در این راستا خوب حرکت کنیم و اگر این دولت اسلامی عدالت‌محور، تحول‌آفرین باشد و بتواند خوب عمل کند، گام مؤثری بر خواهیم داشت برای اینکه اگر در برخی سال‌ها به سمت تمدن اسلامی کند حرکت کردیم، با سرعت بیشتر آن را جبران کنیم.

**سپاه در ابعاد مختلف چه کمک‌هایی می‌تواند به دولت جدید برای حل مشکلات اقتصادی... بکند؟**

سپاه پاسداران انقلاب است و هر کجا که تهدید متوجه انقلاب باشد، حضور دارد و هر کجا هم که پیش‌روندگی احساس شود، حتماً سپاه حضور داشته

۳

## گفت‌وگو

شماره ۱۰۰۴ | دوشنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۰

صبح صادق

## یادداشت

### تغییر

### در برابر تکرار

## حسین معینی

کارشناس سیاسی

انتخابات ۱۴۰۰، صحنه مواجهه دو گفت‌وگویی بود که یکی بر تکرار و دیگری بر تغییر تأکید می‌کرد. گفت‌وگو اول معتقد بود، تنها راه حل مشکلات کشور تداوم الگویی است که دولت آقای روحانی آن را در طول هشت سال دنبال کرده است. الگویی که معتقد است باید بر مشکلات دیپلماتیک غلبه کرد تا بتوان بر مشکلات اقتصادی فائق آمد.

اما گفت‌وگو رقیب معتقد بود، حل مشکلات کشور نه در گرو تک سناریوی برجام که با تکیه بر توان داخلی ممکن خواهد شد. ایسن راهبرد از ضرورت تمسک به الگوی مدیریت جهادی سخن می‌گوید و واقعیت آن است که فصل تغییر فرا رسیده و بنیان و حامیان وضع موجود در وضعیتی نبودند که بتوانند دست برتر رقابت انتخاباتی را داشته باشند. راهبرد اول پس از هشت سال ثمری برای کشور و ملت نداشت و نتوانست در عمل کارآمدی خود را نمایان کند. کشور برای حدود یک دهه معطل راهبردی شد که یک سوی آن در اختیار دشمن زیادخواهی بود که به مذاکره به مثابه فرصتی برای باج‌گیری می‌نگریست و جمهوری اسلامی نیز حاضر به عدول از منافع ملی خود نبود و چنین بود که طرف غربی هیچ‌گاه حاضر نشد به تعهداتش در برجام پایبند بماند!



لذا چنین بود که راهبرد مدنظر دولت اعتدال به بن‌بست خورده و بدون دستاورد تنها فرصت‌سوزی کرد! گفت‌وگو دوم از عبور از تحریم با تکیه بر توانمندی‌های داخلی سخن می‌گفت و معتقد بود چاره‌ای جز پایبندی بر «ما می‌توانیم» نمی‌توان داشت. در این الگو مذاکره نیز جایگاه و اعتبار خود را دارد، با این فرض که تنها راه حل مشکلات کشور را نه مذاکره که تشکیل دولت جوان انقلابی می‌داند!

بدین شکل بود که رقابت انتخاباتی سال ۱۴۰۰، صحنه منازعه دو گفت‌وگویی شد که یکی بر تداوم راه هشت سال گذشته و تلاش برای تشکیل «دولت سوم روحانی» تأکید داشت و دیگری از ضرورت «عبور از روحانی» سخن می‌گفت.

در این میان آقای همتی به نماد تکرار و تداوم وضع موجود بدل شد و سه گزینه رئیسی، رضایی و قاضی‌زاده پرچمداران نماد تغییر شدند.

آنچه پس از ۲۰ روز رقابت سیاسی، امروز در صندوق‌های رأی ریخته شده است، از پیروزی قاطع پرچمداران تغییر وضع موجود حکایت دارد! آقای همتی تنها توانسته ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار رأی (۳/۸ درصد) را از آن خود کند و این در حالی است که رقبای او در مجموع ۷۶ درصد آرا را کسب کرده‌اند!

این توزیع رأی به خوبی نشان می‌دهد، فصل تغییر فرا رسیده است و ملت منتظرند که دولتی با رویکرد جدید بر مسند قدرت بنشیند.

است. سپاه فقط این انقلاب را با وضعیت موجودش نمی‌خواهد. سپاه انقلاب پیش‌رونده را پاسداری می‌کند. حضرت آقا از ما این را خواستند؛ لذا در این راستا هر کس که در جمهوری اسلامی نقشی داشته باشد، سپاه به او کمک می‌کند.

سپاه به همه دولت‌ها با هر گرایش سیاسی و جریانی کمک کرده و در برابر این کمک هیچ چشم‌داشتی نداشته و سهم‌خواهی نکرده است. سپاه همانطور که به این دولت کمک کرد، به دولت آینده هم قطعاً کمک خواهد کرد.

ما به دولت‌ها کمک می‌کنیم و به تعبیر یکی از فرماندهان عزیز چیپزی نمی‌خواهیم؛ «عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» ما از دولتمردان چیپزی نمی‌خواهیم. عزیزان ما مردم هستند و باید به این مردم خدمت کنید، زیرا کار بزرگی است که می‌توانید انجام دهید. ما مثل بقیه دولت‌ها می‌خواهیم این دولت هم موفق و تحول‌آفرین باشد. می‌خواهیم اعلام بکنیم که هیچ توقعی نداریم، اما با همه وجود هر کجا که شما نیاز داشتید، سپاه می‌تواند کمک کند اگر منع قانونی نداشت، سپاه کمک خواهد کرد.

**در پایان اگر نکته قابل ذکر دیگری دارید بفرمایید.**

در اینجا از طریق صبح صادق می‌خواهم مراتب تقدیر و تشکر فوق‌العاده خودم را از خوب عمل کردن و عمل مبتنی بر بصیرت، مبتنی بر منطق، مبتنی بر گفت‌وگو امام و رهبری، مبتنی بر قرآن سپاه و بسیج را در این رویداد سیاسی بزرگ اعلام کنم؛ از اینکه در عمل‌شان گرفتار لغزش و انحراف نشدند و تحت تأثیر احساسات زودگذر و تبلیغات قرار نگرفتند. به لطف الهی و امداد و هدایت‌های الهی رهبری معظم و بصیرت امت که خیلی برای ما مهم است که با همه تلاش‌هایی که دشمن انجام داد، مردم با بصیرت عمل کردند. ما باید از کسانی که در این بصیرت‌آفرینی نقش داشتند و با حرکت جهادی مجاهدت طولانی داشتند، تشکر کنیم. امیدوارم خدا این جهاد بزرگ را مانند همه جهادهای دفاع مقدس از شما قبول کند و شما ثابت کردید که خلف صالحی هستید برای شهدا و به عهد و پیمانی که با حاج قاسم بسته بودید، عمل کردید. درود خدا بر آن عزیزان و تک تک فرماندهان سپاه‌های استانی و مسئولان نمایندگی ولی فقیه در سپاه‌های استان‌ها و همکاران پر تلاش معاونت سیاسی و شبکه هادیان سیاسی و همه نیروها و عزیزانی که بدون اینکه چهره سپاه و بسیج را مخدوش کنند و بدون ورود به بحث مصداقی در افزایش مشارکت و بیان شاخصه‌های مشارکت نقش آفرین بودند. ان‌شاءالله پادشاه همه آنها را خود خداوند عنایت خواهد کرد.

## ذره بین

این پیروزی آغاز یک راه است. ما با این پیروزی دشمن را گرفتار شکست کردیم. دولت آینده باید مطالبات بحق مردم و انتظارات مردم را که از دولت دارند، به خوبی بشناسند و به خوبی اینها را پاسخ دهد

درود خدا بر تک تک فرماندهان سپاه‌های استانی و مسئولان نمایندگی ولی فقیه در سپاه‌های استان‌ها و همکاران پر تلاش معاونت سیاسی و شبکه هادیان سیاسی و همه نیروها و عزیزانی که بدون اینکه چهره سپاه و بسیج را مخدوش کنند و بدون ورود به بحث مصداقی در افزایش مشارکت و بیان شاخصه‌های مشارکت نقش آفرین بودند



## روزنه

سه پیام  
از یک روز تاریخی

## کافم انبار لویی

کارشناس سیاسی



۲۸ خرداد روز مردم ایران و روز ظهور اراده ملی برای نمایش اقتدار ملی ایرانیان بود رسانه‌های جهانی در چهار گوشه ایران تصاویری را در قاب دوربین‌های خود ثبت کردند که صفوف آن تمامی نداشت.

پیام اول: ۲۸ خرداد روزی است که در تاریخ ملت ایران به عنوان یک نقطه عطف در ظهور مردم‌سالاری دینی باقی خواهد ماند. در بسیاری از شعب رأی‌گیری مردم ۲ ساعت مانده به ساعت اخذ رأی آمده بودند. گویی در یک عملیات سخت علیه توطئه‌های دشمن می‌خواستند شرکت کنند. امروز روز مردم ایران و روز ظهور اراده ملی برای نمایش اقتدار ملی ایرانیان بود. رسانه‌های جهانی در چهار گوشه ایران تصاویری را در قاب دوربین‌های خود ثبت کردند که صفوف آن تمامی نداشت. روز ۲۸ خرداد روز نه به آمریکا و توطئه‌های سه کشور شرور اروپایی بود. ۲۸ خرداد یک «فرصت» بزرگ برای دفع «تهدید»‌های بزرگ علیه مردم ایران بود. ملت از این فرصت به خوبی استفاده کردند. ۲۸ خرداد روز ظهور یک «عمل صالح» برای نوسازی نظام اجرایی کشور بود. همه آمده بودند تا یک «تغییر» بزرگ و یک «تحول» شگفت‌انگیز را رقم زنند. روز باشکوه جشن مردم‌سالاری ملت ایران بود. روز پاسداشت هویت ملی در گوشه گوشه ایران برای تحکیم اتحاد ملی و انسجام اسلامی بود. روز برگزاری یک رفراندوم برای دفاع از انقلاب، امام (ره)، نظام و رهبری بود.

پیام دوم: آنچه مردم در پای صندوق‌های رأی به خبرنگاران و ناظران جهانی گفتند واقعا شنیدنی بود. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا از حریم و حرم انقلاب دفاع کنیم. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا کشورمان پابرجا بماند. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا امنیت ملی و رفاه و آسایش خودمان را تضمین کنیم. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا مشکلات خودمان را خودمان حل کنیم. مردم می‌گفتند: هر رأی ما یک تیر به قلب توطئه‌های آمریکاست. مردم می‌گفتند: وطن بخشی از وجود ما و هویت ماست. ما آمده‌ایم این هویت را معنا ببخشیم. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا با تغییر مسیر خدمت کارگزاران نظام، شاهد یک تحول سریع و پرشتاب در پاسخگویی به مطالبات خودمان باشیم. مردم می‌گفتند: آمده‌ایم تا صف انقلاب را نشان دهیم و بگویم ستاد آن در صندوق رأی است. مردم آمده بودند بگویند: تحریم انتخابات ادامه تحریم‌های ظالمانه دشمن علیه کشور است هرگز به این خودتحریمی تن نمی‌دهیم. پیام سوم: پیام ملت ایران به استکبار جهانی به ویژه آمریکا و سه کشور شرور اروپایی چه بود؟

الف - تحریم‌ها را باید لغو کنید. شما در برابر یک ملت مقتدر ایستاده‌اید. ب- به جنگ اقتصادی باید پایان دهید. این یک نوعی «تروریسم» است. ملت ایران و ملت های جهان شما را به خاطر این جنگ نابرابر لعن و نفرین می‌کنند. ج- به توطئه‌های سیاسی و فرهنگی پایان دهید. شما در برابر یک انقلاب مردمی ایستاده‌اید. در مسیر این انقلاب قرار نگیرید. فروپاشی توطئه‌های رنگارنگ شما نزدیک است. در نهایت خودتان دچار فروپاشی می‌شوید. د- به نقض حقوق بشر پایان دهید و بساط نظامی خود را از منطقه برچینید. و الا در انتظار انتقام سخت دلاور مردان ایرانی و ارتش چندملیتی مقاومت در منطقه باشید.

تحلیل گران و کارشناسان از اهمیت همکاری قوا می‌گویند

حل مشکلات مردم با  
تعامل و همکاری

هماهنگی، هم‌افزایی و تعامل دولت با سایر قوا یکی از مهم‌ترین کارهایی است که دولت آینده باید آن را در رأس برنامه‌های خود قرار دهد، البته همه دولت‌ها برای موفقیت در برنامه‌ها و در نتیجه اصلاح امور کشور و حفظ منافع ملت و مردم خود باید این تعامل را در نظر بگیرند که در دولت‌های ۱۱ و ۱۲ کمتر به این مهم توجه شد؛ چرایی و چگونگی تعامل دولت با سایر قوا را با چند نفر از کارشناسان سیاسی و نماینده‌های مجلس به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید:

## زهر اظهورند

خبرنگار



## تحقق وعده‌ها

در گرو تعامل بین قواست



## دکتر مجید حسینی

استادیار گروه سیاسی دانشگاه تهران:

دموکراسی یا مردم‌سالاری همیشه یک مهار دوگانه بوده است؛ یعنی ما نیاز داریم که قدرت مطلق در اختیار هیچ کسی قرار نگیرد و قوای مختلف از طریق مهارهای قوای دیگر کنترل شوند، بنابراین هر قوه‌ای نیاز دارد با قوای دیگر کشورها تعامل کند، نقد شود و نظارت شود و در نتیجه بتواند مردم‌سالاری را از طریق نظارت‌های دوگانه محقق کند.

بنده فکر می‌کنم اگر این نظارت و این تفکیک قوا و تفکیک مسئولیت‌ها در یک نظام مردم‌سالار وجود نداشته باشد، سیستم اجرایی دچار فساد یا دچار استبداد خواهد شد؛ به همین دلیل فکر می‌کنم این تعامل بین قوا ضروری است و ان‌شاءالله این امر در دولت آینده اتفاق خواهد افتاد.

اگر بین قوه مجریه با قوه قضائیه و قوه مقننه تعامل وجود نداشته باشد، امکان تحقق وعده‌های انتخاباتی رئیس‌جمهور وجود ندارد؛ به عبارتی اگر مجلس شورای اسلامی مقابل دولت بایستد یا اینکه قوه قضائیه بخواهد مقابل دولت، صف‌آرایی کند یا برعکس دولت بخواهد مقابل قوه قضائیه صف‌آرایی کند یا مقابل مجلس شورای اسلامی بایستد، طبیعتاً کار هیچ کدام پیش نخواهد رفت؛ ما به یک کنترل و کمک مداوم نیاز داریم، یعنی قوا هم باید همدیگر را کنترل کنند و نظارت داشته باشند و هم با یکدیگر هماهنگ باشند که این یک کار دوگانه است و به اعتقاد بنده لازم است که این اتفاق بیفتد.

## کارهای بزرگ

با تعامل قوا ممکن است



## موسی غضنفرآبادی

رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس:

همه موضوعات، قواعد، قوانین و برنامه‌ها روشن و مشخص است؛ متأسفانه تا به حال دیده‌ایم که گاهی اوقات بعضی از رؤسای‌جمهور وارد موضوعاتی می‌شوند که ربطی به آنها ندارد. رئیس‌جمهور باید همان برنامه‌های مصوب را با تعامل یا سایر قوا پیش ببرد و اینطور نباشد هر کجا نتوانست کاری انجام دهد، آن را گردن دیگران بیندازد که این، یک کار سیاسی بازی است؛ یا در جایی کاری را پیش می‌برد همه آن کار را به نفع خود مصادره کند که این هم درست نیست. به هر حال دولت یک مجموعه‌ای از وزرا و مجموعه‌ای است که کار خود را باید در چارچوب قانون اساسی، چارچوب عامه و در چارچوب قوانین موضوعه‌ای که وجود دارد، به خصوص برنامه‌هایی که وجود دارد، با تعامل سایر نهادها پیش ببرد که متأسفانه تا به این حال این موضوع را در همه بخش‌ها جامع ندیده‌ایم. وقتی دولت با سایر قوا تعامل نداشته باشد، همه کارها به ضرر مردم و جامعه است و اگر با تعامل وجود داشته باشد کارهای بزرگی می‌تواند انجام شود؛ البته کارهای بزرگی صورت گرفته است، اما اگر خدایی نکرده این تعامل وجود نداشته باشد یا دولت وظیفه خود را انجام ندهد و به نهاد دیگر اتهام‌زنی کند، این موضوعات بیشتر جنبه سیاسی دارد؛ اینکه دولت قدرت خود را کم بدانند، واقعاً خسارت است و تا به حال نیز خسارت‌های بسیاری از این بازی‌هایی که گاهی اوقات در اجرای برنامه‌ها پیش آمده، به مردم تحمیل شده است.

## رقابت‌ها

باید به رفاقت تبدیل شوند



## سیدحسین رسولی

عضو شورای شهر تهران:

یکی از ضرورت‌های برقراری حکمرانی کارآمد، وجود حداکثری وفاق در بین مردم از یک سو و انسجام در حاکمیت و نبود شکاف حاکمیتی از سوی دیگر است؛ چراکه طبق اصل ۵۷ قانون اساسی، قدرت تصمیم‌گیری و مسئولیت پاسخگویی در اداره امور کشور بین سه قوه تقسیم شده است و هر یک از سه قوه در عین حال که در انجام وظایف و مأموریت‌های محوله مستقل هستند، اما باید به صورت هماهنگ و هم‌راستا به گونه‌ای عمل کنند که دستاورد عملکرد قوای سه‌گانه با اعمال مدیریت هماهنگ‌کننده، به نحوی باشد که ضمن حفظ استقلال قوا که متضمن تأمین حقوق ملت است، مجموعه کارآمدی و اثربخشی نظام اداری، اجرایی و سیاسی کشور را نیز فراهم کند.

به نظر بنده رئیس‌جمهور منتخب باید به طور طبیعی بلافاصله پس از پایان انتخابات این رقابت‌ها را به رفاقت تبدیل کند و در این مسیر گام بردارد.

همانطور که حضرت امام (ره) در این باره فرمودند انسجام بین ملت، همان رمز پیروزی است؛ وحدت و انسجام و همگرایی حداکثری بین قوا، ضمن رعایت حدود و وظایف تقسیم شده و مستقلانه هر کدام از قوای سه‌گانه، لازمه کارآمدی نظام است و وعده‌های انتخاباتی باید در این مسیر باشد که می‌تواند در این امر مؤثر باشد.

## تعامل پیش شرط

حل مشکلات کشور است



## مجتبی یوسفی

عضو هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی:

یکی از موضوعات مهم در هماهنگی و کارآمدی دولت‌ها تعامل با سایر قواست؛ مجلس به عنوان ریل‌گذار و قانون‌گذار و به نوعی ناظر بر حسن اجرای قانون، هم از نظر قانون اساسی و هم از نظر قوانین مصوب مجلس، می‌تواند بازو، تنظیم‌کننده و ریل‌گذار برای حرکت دولت شود. از سوی دیگر دستگاه قضا با مانع‌زدایی و به نوعی کمک به سالم‌سازی و حتی در بعضی از سیستم‌ها، مانند سیستم‌های سازمان بازرسی، می‌تواند به بحث سلامت سیستم و اصلاح موضوعات مرتبط با سیستم کمک کند؛ اگر این هم‌افزایی بین قوا وجود نداشته باشد با توجه به اینکه در قانون‌نویسی، دولت‌ها در نهایت اجراکننده هستند، هر چقدر دولت بتواند تعامل مناسبی با مجلس داشته باشد و به جای ارائه طرح از سوی مجلس، دولت لایحه بیاورد و چون بدنه کارشناسی قوی‌تری دارد و مجری قانون است، قانون خیلی محتمل‌تر و کارآمدتر اجرا خواهد شد، لذا این یکی از نشانه‌های هماهنگی بین قواست. عملاً برای حل مشکلات به خصوص در شرایط حساس کنونی که در بعد بین‌المللی آن دشمنی‌ها و تحریم‌های ظالمانه و به نوعی سوءمدیریت‌های داخلی وجود دارد، همچنین اصلاح این سیستم دیوان‌سالاری موجود و قوانین زائد و دست و پاگیر در سراسر راه تولید و امثالهم، هم‌افزایی بین قوا کمک‌کننده این مسائل است؛ بنابراین اگر این تعامل بین قوا وجود نداشته باشد، عملاً اتفاق خاصی نمی‌افتد.

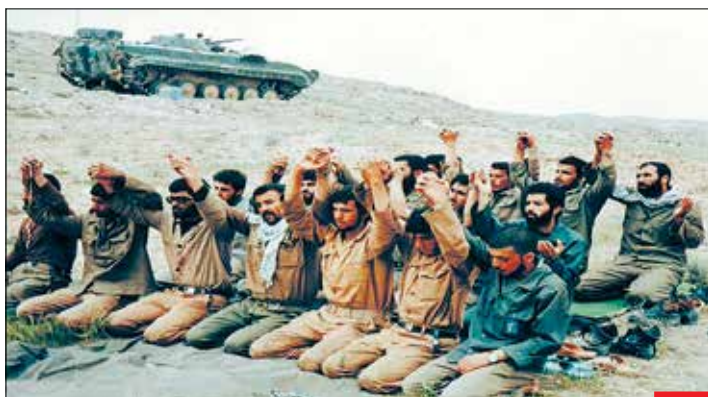
## عکس و مکث



برگه رای می‌نویسد چه املاً؟ رانیا العسل فعال رسانه‌های مصری با انتشار تصویر برگه رای امام خاتمه‌ای نوشت: «فرزندان زاید و بن‌سلمان، این چیزی که داریم می‌بینید بهش می‌کن برگه رای و یا تعرفه انتخابات! اون هم که باهاش می‌نویسن اسمش خودکاره!» بسیاری از دولت‌های حکومت‌های عربی با مفاهیم انتخابات و کلمه‌ترکیب‌های آن آشنا نیستند!



همه با هم برای ایران! تصویر جالب از انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ که نشان‌دهنده حضور تمام اقشار جامعه ایران در انتخابات است. در حکومت اسلامی همه حق مشارکت در آینده کشور را دارند و هیچ گروهی در اقلیت نیست. در ایران، از رهبری تا یک جوان رای اولی، همگی یک رای دارند و کشورهایی که صندوق میوه با صندوق رای را تشخیص نمی‌دهند، با رسانه‌های خود لقا می‌کنند که رای مردم ثانویه ندارد تا حکومت قبیله‌ای خودشان در قرن ۲۱ به چشم نیاید!



اتحاد تا ایرانی آباد! انتخابات تمام شد و اگر به دنبال آبادانی و سرفرازی کشورمان هستیم، باید رقابت‌ها را کنار بگذاریم و این‌گونه متحد در کنار هم تلاش کنیم. ۳۰ سال پیش این‌گونه دشمن را به زانو درآوردند و امروز هم دشمن را باید این‌گونه شکست داد. دشمنی که حتی شاید قوی‌تر از رژیم بعثی باشد و دیدیم در انتخابات تفاله‌های گروه‌های شکست خورده چگونه چشم‌شان به تفرقه میان مردم بود.



وظیفه سنگین منتخب ملت! یکی از بیمارانی که برای تنفس به دستگاه کمکی نیاز دارد و شاید رای دادن در این وضعیت برایش اولویت نباشد، اما با این حال از حق خود نگذشته است و رای می‌دهد. رای دادن و انتخاب اصلح برای ما مردم یک تکلیف الهی است و منتخب مردم باید بداند که چه وظیفه سنگینی را بر دوش گرفته است و مردم با چه امیدهایی به او رای داده‌اند.



## استیصال ریاض!

نگاهی به تلاش عربستان برای خروج از باتلاق



فرزان شهیدی

کارشناس ارشد بین‌الملل

پیش از آن، محمدبن سلمان، ولی عهد سعودی در پیامی که از سوی هیئت عمانی به «عبدالملک الحوثی» رهبر انصارالله یمن ارائه کرد، اعلام داشت حاضر به بازگشایی فرودگاه صنعا و بندر الحدیده و ارائه کمک‌های مالی به یمنی‌هاست. در مقابل، بن‌سلمان خواستار توقف عملیات در مارب و توقف حملات پهپادی و موشکی به عمق خاک عربستان شده بود. پیش از این، عمان هم در پرونده یمن میانجی‌گری کرده و یک طرح چهار ماده‌ای، شامل بازگشایی فرودگاه صنعا، آتش‌بس، تسهیل ورود کشتی‌ها به بندر الحدیده و انجام ریزنی‌ها برای دستیابی به راه حل سیاسی در بحران یمن پیشنهاد کرده بود. این طرح از سوی دولت مستعفی منصورهادی، عربستان و نماینده آمریکا و سازمان ملل مورد استقبال قرار گرفت، اما دولت صنعا، بازگشایی فرودگاه را مشروط به شروطی، از جمله عدم اشراف سعودی بر فرودگاه قرار داده است. انصارالله نیز همچنان بر شروط اولیه خود، همچون پایان جنگ و لغو محاصره از سوی ائتلاف سعودی اصرار دارد. شورای عالی سیاسی یمن هم اعلام کرده است، در صورت توقف کامل محاصره، پایان حملات هوایی و زمینی ائتلاف سعودی، خروج نظامیان خارجی از سراسر خاک یمن و دخالت نکردن در امور داخلی این کشور حاضر است عملیات نظامی علیه ائتلاف سعودی را متوقف کند. اقدام دیگر عربستان توسل به سازمان ملل است. در این راستا، سفر اخیر «مارتین گریفیتس» نماینده ویژه سازمان ملل در امور یمن به ایران با درخواست بن‌سلمان و در چارچوب تلاش برای پایان جنگ یمن و تأثیرگذاری ایران در عرصه سیاسی و میدانی بحران یمن ارزیابی شده است. تلاش‌های متعدد عربستان و ارائه پیام نرمش به انصارالله، از استیصال و شکست ائتلاف سعودی در جنگ یمن حکایت دارد. به عبارتی عربستان به این نتیجه رسیده است که به صورت آبرومندانه از یمن خارج شود. پذیرش شروط انصارالله می‌تواند به این خروج کمک کند، در غیر این صورت، بن‌سلمان در این باتلاق غرق خواهد شد.

## نقشه شوم

تلاش آمریکا برای حذف حشد الشعبی



محمدصادق مصطفوی

کارشناس بین‌الملل

الرجیبه، الخیرات و بوکمال، که فقط در حمله به بوکمال ۳۵ نیروی حشد الشعبی به شهادت رسیدند و... در فاصله‌های زمانی متفاوت و از همه مهم‌تر به شهادت رساندن فرمانده رشید حشد الشعبی، ابومهدی المهندس و حامی راهبردی مقاومت ضد آمریکایی در عراق، حاج قاسم سلیمانی. بد تحرکات گسترده در فضای مجازی: در این حوزه طی چند ماه گذشته فقط در یک مورد، شرکت فیس‌بوک به حذف همه حساب‌ها و پست‌های حشد الشعبی، و همچنین همه پست‌هایی که در حمایت از این نهاد بارگذاری یا حتی نامی از حشد در آن آورده شده بود، اقدام کرد. این امر در کنار تقویت جریان‌های ضد حشد در فضای مجازی از تلاش‌های مهم واشنگتن در این حوزه است. ج- فعالیت‌های اجتماعی و تحریک جریان‌های مردمی: از جمله اقدامات مهم آمریکا در این حوزه به تلاش برای تضعیف سرمایه اجتماعی حشد الشعبی در کشور عراق بر می‌گردد که همراه با راهبردهایی، از جمله تبلیغ غیر واقعی وابستگی نامتعارف این گروه به کشورهای همسایه از جمله ایران یا قدرت طلب نشان دادن سران حشد الشعبی و مواردی از این قبیل است، که نتایجی از جمله حمله مردم به برخی پایگاه‌های حشد در ماه‌های گذشته را در پی داشت که حتی این حملات نیز به اذعان تحلیلگران و شاهدان وقایع ساختگی و ناشی از تحریکات برخی جریان‌های سیاسی خاص بوده است تا حرکتی مردمی. صحنه کشور عراق و روند تحولات سیاسی و اجتماعی این کشور با وجود برخی دست‌اندازی‌ها حکایت از واقعیتی دیگر دارد که عبارت است از: رشد و شکوفایی روز به روز نیروی ارزشمند حشد الشعبی، بنیانی که میراث مبارک مرجعیت عراق و دو شهید گرانقدر مقاومت حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس است؛ شاهد این حقیقت نیز اقبال گسترده مردم عراق به این گروه است، تا جایی که اعضای آن از زمان شکل‌گیری تاکنون چند برابر شده است.

## جهان

شماره ۱۱۰۰۴ | دوشنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۰

### صداقت

#### یادداشت

### تلاش‌ها برای ایجاد جنگ داخلی!

علی ساجد

کارشناس مطالعات عراق

اقلیم کردستان با وجود وسعت کم، عرصه تحمیل اراده بازیگران گوناگون منطقه‌ای و بین‌المللی است. عواملی همچون استقلال نداشتن و وابستگی سیاسی و اقتصادی اربیل به دولت مرکزی عراق و هم‌ترازی بازیگران داخلی این منطقه موجب بی‌ثباتی را فراهم آورده است. حزب دموکرات به سرکردگی «مسعود بارزانی» را می‌توان تشکل حاکم و گلوگاه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی و امنیتی کردستان تلقی کرد. مؤلفه‌هایی، همچون دشمن مشترک منافع آن را به راهبردهای ترکیه در مواجهه با PKK به هم پیوند داده است. وابستگی و نیاز متقابل پارتی و آنکارا در ابعاد سیاسی، اقتصادی و امنیتی زمینه را برای واکنش‌های ضد کردی این گروه جدایی طلب و مخالف دولت ترکیه در خاک اقلیم کردستان فراهم آورده است که این امر خود را در درگیری‌های پیش‌مرگه به عنوان بازوی نظامی دولت اقلیم و PKK نشان داده است. افزون بر زمینه‌های داخلی درگیری این دو گروه نظامی، مانند اختلاف نظر در مورد توافق سنجانر که میان بغداد و اربیل صورت گرفت، در کنار تحریکات خارجی سبب پیچیدگی تحولات اقلیم شده است. زد و خورد‌های اخیر در اذهان چالش‌های خونین دو حزب اتحادیه میهنی و دموکرات را تداعی می‌کند که این اختلافات در دوره‌های اخیر با تقسیم اقلیم کردستان به منطقه زرد و سبز که هر یک بیان‌کننده قلمرو یکی از این دوست، ادامه پیدا کرده است. در این میان، نباید از نقش بازیگران خارجی، مانند آمریکا به عنوان حامی پیش‌مرگه در ابعاد فنی، نظامی و مستشاری و نیز رژیم صهیونیستی به منزله استفاده‌کننده از ابزار PKK برای فشار بر آنکارا غفلت کرد؛ ضمن اینکه رژیم صهیونیستی و آمریکا از حمایت گروه‌های جدایی طلب کرد برای تنظیم توازن سیاسی-امنیتی در قبال ایران و ترکیه دست برنخواهند داشت. تحولات اقلیم کردستان را در ابعاد امنیتی و نظامی نمی‌توان به طور مستقل از تحولات سیاسی عراق تحلیل کرد. سایه‌صف‌بندی فعالان سیاسی عراق به دو گروه مخالفان و موافقان تعویق انتخابات پارلمانی، که قرار است در دهم اکتبر سال جاری هجدهم مهر ماه برگزار شود، بر سر مناقشات داخلی اقلیم نیز سنگینی می‌کند.

یکی از شروط دولت مصطفی الکاظمی برای برگزاری انتخابات زودهنگام پارلمانی برقراری امنیت و محدود کردن گروه‌های مسلح در همه جغرافیای عراق بود. از سوی دیگر، جریان‌ها برخاسته از اعتراضات اکتبر ۲۰۱۹ که وضعیت فعلی را برای پیروزی خود مناسب نمی‌بینند و خواستار تعویق انتخابات به زمان دیگر هستند، از بی‌ثباتی امنیتی در عراق و اقلیم بهره‌برداری کرده و چه بسا بر این پدیده دامن می‌زنند. از این رو روند تحولات عراق را باید در بستر مهم‌ترین پدیده سیاسی پیش روی عراق، یعنی انتخابات و همچنین فشار ترکیه بر عراق برای تضعیف و مهار PKK تحلیل کرد که می‌تواند با تشدید اوضاع به درگیری‌هایی، همانند آنچه میان پارتی و یکتی (اتحادیه میهنی کردستان) منجر شد، بینجامد و امنیت منطقه‌ای و امنیت ملی سه کشور ایران، ترکیه و عراق را تحت تأثیر خود قرار دهد.

#### رصد

## پهپادهای مقاومت کابوس اشغالگران

#### رژیم جمعی

روزنامه قطری العریسی جدید: بررسی سیاست‌های سران کابینه جدید رژیم صهیونیستی، نشان می‌دهد دولت ائتلافی بنت و لاپید، مانند دولت نتانیاهاویک دولت راست‌گرای افراطی و آپارتاید است و سران آن اعتقادی به تشکیل کشور مستقل فلسطینی ندارند.

#### ماشین سرکوب بن سلمان

روزنامه «هاآرتص» اعلام کرد: شرکت «کودریم» به واسطه یک افسر اطلاعاتی صهیونیستی سابق فناوری پیشرفته‌ای که توانایی نفوذ به تلفن‌های «آیفون» را دارد، در اختیار عربستان سعودی قرار داده است. عربستان سعودی در سال‌های گذشته بارها با همکاری تویتر و فیس‌بوک و برخی شرکت‌های جاسوسی دیگر توانسته است از مخالفان خود جاسوسی کند. سال گذشته دستگاه‌های امنیتی سعودی با همکاری تویتر، چند نفر از مخالفان آل‌سعود را که هویتی نامشخص در فضای مجازی حمل می‌کردند، شناسایی و دستگیر کردند.

#### کودتای آمریکا علیه هم‌پیمان

روزنامه واشنگتن پست: کودتای آوریل گذشته اردن با تحریک سرکردگان سیاسی در آمریکا، اسرائیل و عربستان صورت گرفته است. مخالفت پادشاه اردن با معامله قرن به دلیل اوضاع داخلی و تهدید نسبت به فلسطین و فلسطینی‌های ساکن اردن موجب این کودتا شد. همه ناآرامی‌های سال‌های اخیر اردن و اوضاع بد اقتصادی نیز برای به زانو در آوردن عبدالله، پادشاه اردن انجام گرفته است. در چهارم آوریل گذشته شاهزاده حمزه و باسرم عوض‌الله به همراه ۲۰ شخص دیگر به اتهام کودتا علیه پادشاه اردن دستگیر شدند. پادشاه اردن یکی از خدمت‌گذارترین پادشاهان عربی به آمریکا و انگلیس است، ولی به دلیل مخالفت با معامله قرن، کودتای نافرجامی علیه او رخ داد.



#### عمان مقصد جدید مذاکرات

پایگاه العرب: مذاکرات ایران و عربستان از بغداد به مسقط انتقال داده شده است. پادشاهی عمان در شرایط فعلی خود از اهمیت رابطه با عربستان آگاه است، از این رو تمایل دارد با حمایت کشورهای منطقه از بحران اقتصادی خود خارج شود. عمان می‌خواهد سال‌ها دوری در روابط با عربستان را به شکلی جبران کند. مهم‌ترین مسئله‌ای که می‌تواند باعث ایجاد روزه‌ای در روابط بین عربستان و عمان شود، ایران است، به ویژه آنکه مسقط به خوبی از شرایط تهران آگاه است و می‌تواند با چانه‌زنی بین این دو، شرایط را به بهترین نتیجه برساند، بدون اینکه عربستان سعودی مجبور به دادن امتیاز شود.

#### برجام مهم برای آمریکا

نیویورک تایمز: هر رویکردی در قبال ایران و خاورمیانه، بی‌گمان دربردارنده ریسک‌های بزرگی است؛ اما تا زمانی که هنوز فرصتی برای بازداشتن ایران از رسیدن به جنگ‌افزار اتمی و ایجاد یک منطقه عاری از سلاح هسته‌ای در یکی از حساس‌ترین مناطق جهان وجود دارد، آمریکا و شرکایش باید آماده پذیرش این ریسک‌ها باشند.



## یادداشت

رشد تولید  
اصلاح گر اقتصاد

## مرتضی عزتی

عضو هیئت علمی  
دانشگاه تربیت مدرس

اگر بخواهیم به اصلی‌ترین یا مهم‌ترین اولویت اقتصادی دولت سیزدهم اشاره کنیم و بگوییم دولت باید روی چه موضوعی تمرکز کند، باید بگوییم مهم‌ترین اقدام، «رشد تولید» است. در واقع، هیچ نکته یا اتفاقی مهم‌تر از رشد تولید وجود ندارد. هر دولت، وزیر، مسئول بانک مرکزی و رئیس جمهوری که بخواهد بر سر کار بیاید، باید همه چیز را متمرکز بر رشد تولید کند؛ چرا که هیچ موضوعی مهم‌تر از رشد تولید نیست. اگر ما رشد تولید خوبی داشته باشیم، به تبع آن همه چیز اصلاح خواهد شد؛ به گونه‌ای که بدون شک اگر طی دهه‌های گذشته از یک رشد اقتصادی بالایی برخوردار بودیم، امروز به یک قدرت اقتصادی بزرگ تبدیل شده بودیم که می‌توانستیم همه مشکلات اقتصادی خود را حل کنیم. برای نمونه، اگر در ۳۰ سال گذشته، مانند اقتصاد چین رشدی اقتصادی بالای ۱۰ درصدی داشتیم، الان به یک قدرت اقتصادی تبدیل شده بودیم و طبیعتاً کسی هم نمی‌توانست این تحریم‌ها را به این سادگی به اقتصاد ما تحمیل کند. از آن طرف، با مشکلاتی از جمله بیکاری و تورم نیز مواجه نبودیم؛ چرا که وقتی شما چند سال به صورت پیاپی از رشد اقتصادی بالا برخوردار باشید، تورم خود به خود از بین می‌رود. ضمن اینکه موضوعاتی چون افزایش نرخ ارز، حجم پایه پولی، نقدینگی و... که به عنوان معایب مطرح می‌شوند نیز خنثی خواهد شد. در واقع، تحقق رشد اقتصادی و افزایش تولید شاخصی است که می‌تواند همه شاخص‌های منفی و نامناسب را تحت تأثیر قرار داده و در نهایت رفاه و درآمد سرانه کشور را افزایش دهد.

درباره اینکه عوامی، مانند تحریم‌ها یا موارد مشابه تحریم‌ها چقدر بر اقتصاد ایران تأثیر دارد، باید گفت یکی از عوامل مهمی که در اقتصاد اثرگذار است، بی‌ثباتی و نااطمینانی است؛ چرا که سرمایه‌گذاری که قصد سرمایه‌گذاری دارد، باید از وضعیت ثبات اقتصادی کشور اطمینان داشته باشد؛ در حالی که اقتصاد کشور ما به علت بی‌ثباتی‌ها و مشکلاتی که طی سال‌های اخیر به واسطه تحریم‌های داخلی و خارجی وجود داشته، مانع سرمایه‌گذاری شده است. ایجاد مانع در سرمایه‌گذاری که عامل اصلی رشد تولید است، موجب ایجاد اختلال در فرآیند رشد تولید می‌شود؛ چرا که طبیعتاً تا سرمایه نباشد، تولید نیز اتفاق نمی‌افتد. از طرفی سرمایه به معنای وجوهی است که نیازی به مصرف آن وجود نداشته باشد و این وجوه به صورت مستقیم وارد سرمایه‌گذاری و تولید شود، لذا گام اول این است که همه کمک کنیم تا این سرمایه‌ها جذب تولید شوند؛ در حالی که در اقتصاد امروز ایران نه تنها سرمایه‌گذاری خارجی به شدت کاهش داشته؛ بلکه فرار سرمایه از کشور نیز به شدت افزایش یافته است؛ لذا باید اقداماتی در راستای جذب سرمایه و افزایش سرمایه‌گذاری انجام شود؛ چرا که این کار می‌تواند به رشد اقتصادی کشور کمک کند. در واقع، می‌توان گفت اگر این سیاست‌ها به درستی انجام شوند، تأثیر تحریم‌ها به شدت کاهش پیدا می‌کند.

## نگاهی به اولویت‌ها و چالش‌های اقتصادی دولت سیزدهم

## اصلاح نظام بانکی



چون نظام بانکی با بازار سرمایه نیازمند همکاری مردم با دولت است. از طرفی طی سال‌های گذشته دولت یازدهم و دوازدهم به دلیل انجام برخی اقدامات، از جمله وضعیت مؤسسات مالی و اعتباری و سرگردانی تعداد زیادی از سپرده‌گذاران برای دریافت اصل و سود پول خود، ماجرای گرانی بنزین در آبان ماه ۹۸ که بدون اطلاع مردم صورت گرفت و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی زیادی را برای کشور به همراه داشت، سقوط شاخص بورس از تابستان سال گذشته و حمایت نکردن دولت از سهامداران خرد با وجود دعوت دولتمردان از مردم برای حضور در بورس و... سبب شده است اعتماد مردم به دولت یا به عبارتی اعتماد میان دولت و ملت به حداقل میزان ممکن خود برسد. از طرفی از آنجا که انجام هر اقدام یا طرحی از سوی دولت بدون حمایت و پذیرش مردم امکان‌پذیر نیست، به نظر می‌رسد در چنین وضعیتی مهم‌ترین اولویت دولت سیزدهم قبل از انجام هر اقدامی بازگرداندن سرمایه اجتماعی کشور و ترمیم اعتماد از دست رفته مردم به دولت طی سال‌های گذشته باشد.

چالش بزرگ  
دولت سیزدهم

در کنار اولویت‌های اقتصادی دولت سیزدهم، شاید بزرگ‌ترین چالش اقتصادی برای این دولت را بتوان بحران بدهی‌ها و تعهداتی دانست که عمدتاً در یکی دو سال آخر دولت دوازدهم ایجاد شده است؛ به گونه‌ای که بخش قابل توجهی از منابع تأمین بودجه در این سال‌ها به واسطه کاهش درآمدهای نفتی از طریق آینده‌فروشی و استقرار تأمین شده است. همان‌طور که از نام استقرار مشخص است، این منابع باید در آینده و از سوی دولت بعدی پرداخت شود. برای نمونه، سرسید بازپرداخت اوراق واگذار شده دولتی در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ خواهد بود که دولت سیزدهم علاوه بر تأمین کسری بودجه احتمالی خود، باید این اوراق را نیز بازپرداخت کند. از سوی دیگر اقداماتی چون افزایش تسهیلات مربوط به مسکن یا همسان‌سازی حقوق بازنشستگان اگر چه اقداماتی ضروری است، اما دولت دوازدهم تمام این اقدامات را در ماه‌های پایانی خود در ساختمان پاستور انجام داده و عملاً تحقق این اقدامات بر عهده دولت سیزدهم گذاشته شده است. در موضوع همسان‌سازی حقوق بازنشستگان در حالی که منابعی حدود ۳۲۰ هزار میلیارد تومان نیاز بود که تأمین منابع اجرای این کار صرفاً برای شش ماهه اول سال ۱۴۰۰ و از طریق واگذاری اموال دولتی دیده شده است و منابع پایدار برای سال‌های آینده اجرای آن در نظر گرفته نشده است. بنابراین، بدون شک یکی از چالش‌های بزرگی که دولت سیزدهم از ابتدای روی کار آمدن خود با آن مواجه خواهد شد، تأمین منابع برای اجرای تعهدات دولت گذشته است که در ماه‌های پایانی داده شده است.

اما تقریباً همان وظایف و مسئولیت‌های بانک‌های تجاری را انجام می‌دهند؛ به گونه‌ای که امروز چند ده بانک یا مؤسسه خصوصی و دولتی فعال در نظام بانکی ایران تقریباً آگارهای یکسانی داشته و معدود بانک‌هایی هستند که به معنای واقعی کلمه تخصصی و توسعه‌ای باشند. تا زمانی که نظام بانکی ما این روند را اصلاح نکند، موتور خلق پول همچنان به فعالیت خود ادامه خواهد داد. مسئله بعدی در حوزه تأمین منابع تولید موضوع بازار سرمایه است. بازار سرمایه اگر چه در دنیا از آن به عنوان محل مطمئن برای تأمین سرمایه‌های نگاه‌های اقتصادی استفاده می‌شود؛ اما در ایران بازار ثانویه این بازار که مبتنی بر سفته‌بازی و دلالی است، بسیار پررنگ‌تر از بازار اولیه آن است؛ به گونه‌ای که با وجود رسیدن شاخص بورس در تابستان سال ۱۳۹۹ به بیش از دو میلیون واحد، رشد شاخص هیچ تأثیری در رشد تولید کشور نداشت.

از این رو به نظر می‌رسد، باید سازوکار فعالیت‌های بورس در کشور با اصلاحاتی مواجه شود تا با ورود منابع مردم به بورس این منابع به سرعت به افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی تبدیل شده و شرکت‌ها با استفاده از این منابع جدید به دنبال رشد تولید خود باشند. ضمن اینکه دولت سیزدهم از ابتدای حضور خود در قوه مجریه باید به دنبال افزایش سواد بورسی شهروندان حاضر در بورس باشد تا همه سهامداران با فلسفه وجودی بازار سرمایه آشنا شده و بدانند حضور در این بازار یک حضور میان‌مدت و بلندمدت است که افراد علاوه بر سهیم شدن در سود شرکت‌ها متناسب با سرمایه‌گذاری خود مالک آن شرکت بورسی می‌شوند.

طبیعتاً ایجاد هر اصلاح یا تغییری در حوزه‌هایی،

تسهیلات بانکی به سمت فعالیت‌های خدماتی رفته است. ضمن اینکه به دلیل نبود قوانین بازدارنده مانند مالیات. در اقتصاد ایران بخش قابل توجهی از منابع ریالی علاوه بر فعالیت‌های خدماتی و معدود بازرگانی به سمت فعالیت‌های سفته‌بازانه حرکت می‌کند. طبیعی است که اصلاح این روند نیازمند اصلاح نظام بانکی است. در اقتصاد امروز ایران، ده‌ها بانک و مؤسسه مالی دولتی و خصوصی وجود دارد که عملاً کارکردها و عملکردهای یکسانی با یکدیگر دارند. تعدد بانک‌ها آن هم بانک‌های تجاری با کارکردهای یکسان طبیعتاً سبب افزایش خلق پول و نقدینگی خواهد شد. از طرفی چون ساختار بانک‌ها در ایران معیوب است، نقدینگی و اعتبار ایجاد شده از سوی بانک‌ها به جای اینکه به سمت تولید و فعالیت‌های مولد حرکت کند، به سمت فعالیت‌های سفته‌بازی می‌رود. بنابراین اقدام اول دولت سیزدهم باید توقف موتور خلق نقدینگی از سوی بانک‌های تجاری باشد. اقدامی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی رخ داد و ۳۶ بانک و مؤسسه دولتی و خصوصی با ادغام و ملی شدن به ۹ بانک تبدیل شدند، اما طی سال‌های بعد از دهه ۷۰ تحت عنوان رقابتی شدن فعالیت بانک‌ها بارش قارچ‌گونه بانک‌ها و مؤسسات پولی مواجه شدیم که می‌توان یکی از دلایل وضعیت موجود نقدینگی را همین مسئله دانست.

بانک‌های توسعه‌ای  
جایگزین بانک‌های تجاری

در واقع نظام بانکی کشور باید به سمت ایجاد بانک‌های توسعه‌ای یا تخصصی حرکت کند. البته در اقتصاد امروز ما بانک‌هایی، مانند بانک کشاورزی و مسکن اگر چه عنوان توسعه‌ای و تخصصی دارند،

## حمید رضا جوانبخت

خبرنگار



دولت سیزدهم در حالی کار خود را آغاز می‌کند که اقتصاد کشور با وضعیت خاص و حساسی مواجه است؛ چرا که دهه پایانی قرن گذشته دهه ۹۰-را می‌توان بدترین دهه اقتصادی ایران طی نیم قرن اخیر دانست. رشد اقتصادی حدود صفر درصدی در دهه ۹۰ به این معناست که اقتصاد ایران در این دهه هیچ رشدی را تجربه نکرده است؛ یعنی با وجود افزایش هزینه‌های اقتصاد در دهه ۹۰، تولید و رشد اقتصادی کشور افزایش نداشته و یک اقتصاد ایران نه تنها بزرگ‌تر نشده؛ بلکه هزینه‌های تولید همان کیک به شدت افزایش یافته است. در کنار این موضوع، چالش‌هایی که در دهه‌های گذشته نیز در اقتصاد ایران وجود داشته، نه تنها همچنان وجود دارند؛ بلکه گاهی بسیاری از این چالش‌ها به بحران تبدیل شده است.

برای نمونه، نرخ تورم در این سال‌ها به اوج خود رسیده است که ارقامی، چون تورم سالانه ۴۰ درصدی و تورم نقطه به نقطه ۵۰ درصدی نشان‌دهنده این موضوع است. نرخ بیکاری اگر چه افزایش نداشته، اما علت این موضوع را می‌توان کاهش نرخ مشارکت در کشور دانست؛ به گونه‌ای که عده‌ای از نیروی متقاضی کار در ایران از یافتن شغل منصرف شده و عملاً جمعیت فعال کشور روندی کاهشی داشته است. از سویی، آمار شاخصه‌هایی، چون تشکیل سرمایه ثابت، فرار سرمایه، ضریب جینی، رشد نقدینگی و پایه پولی و... همگی نشان‌دهنده اوضاع نامناسب اقتصاد ایران است. به نظر می‌رسد، دولت آینده برای رفع این مشکلات تنها یک راهکار دارد و آن، تمرکز بر رشد تولید است. در واقع، رشد تولید تنها اقدامی است که می‌تواند همه پارامترها و شاخصه‌های اقتصادی را به صورت هم‌زمان متحول کند.

رشد اقتصادی واقعی و مبتنی بر افزایش تولید روی همه شاخصه‌های اقتصادی، از جمله نرخ تورم (به دلیل افزایش عرضه کالا)، نرخ بیکاری (افزایش به کارگیری نیروی کار)، ضریب جینی (افزایش قدرت خرید شهروندان) و... تأثیر داشته و عملاً اقتصاد کشور از رکود خارج شده و در مدار رونق قرار می‌گیرد. در این میان، برای تحقق رشد تولید باید به موضوع تأمین سرمایه یا منابع مورد نیاز برای تولید توجه کرد؛ از این رو نظام بانکی و بازار سرمایه به منزله دو محلی که در اقتصاد ایران به عنوان محل تأمین منابع تولید شناخته می‌شود، باید با تغییر و تحولاتی مواجه شود. این در حالی است که بر اساس آمارهای موجود در سال ۱۳۹۹، کمتر از ۷ درصد مجموع تسهیلات بانکی به کشاورزی و کمتر از ۶ درصد به بخش ساختمان به عنوان دو بخش مهم در حوزه تولید تعلق گرفته و حدود ۴۰ درصد

## افزوده

## بورس کالا

در «بورس کالا»، برخی کالاهای خاص تحت روش‌های تعریف‌شده‌ای معامله می‌شوند. در این بازار، تولیدکنندگان می‌توانند کالای خود را عرضه کنند. پس از عرضه کالا، فرآیند قیمت‌گذاری به وسیله کارشناسان انجام می‌شود و در نهایت کالا به خریداران عرضه می‌شود. بورس کالا مربوط به کالاهایی، مانند انواع فلز و مواد غذایی، مانند برنج و... است. روند بورس کالا از طریق نهادهای تنظیم بازار نظارت می‌شود تا قیمت‌ها و همچنین فرآیند خرید و فروش کاملاً منسجم انجام شود. افزون‌براین، با وجود بورس کالا، ریسک تولیدکنندگان کمتر می‌شود.



## شاخص

## ضرر پس از ۳۳ سال

به گزارش رویترز، شرکت هواپیمایی امارات اعلام کرد، به دلیل پیامدهای شیوع ویروس کرونا و تأثیرات آن بر مسافرت‌های هوایی برای نخستین بار در ۳۳ سال گذشته ضرر کرده است. این شرکت اعلام کرده است، ۵/۵ میلیارد دلار ضرر مالی داشته، اما در عین حال دولت دبی گفته است، به حمایت از این شرکت هواپیمایی ادامه خواهد داد. شرکت هواپیمایی امارات همچنین اعلام کرده است، هیچ کس نمی‌تواند پیش‌بینی کند که این بحران چه زمانی تمام خواهد شد. البته هواپیمای امارات تنها شرکت هواپیمایی نبود که از دولت متبوع خود کمک مالی دریافت کرده است.



## منهای نفت

## شناسایی ظرفیت‌ها

شناسایی ظرفیت‌های کشور برای به‌کارگیری نفت و گاز به منظور ایجاد ارزش افزوده بیشتر از طریق گسترش صنعت پتروشیمی است. سهم صادرات پتروشیمی در دهه‌های گذشته در حال افزایش بوده است؛ به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۱ محصولات پتروشیمی بیش از ۴۲ درصد صادرات غیرنفتی کشور را تشکیل داده است. ضمن اینکه صادرات این محصولات با وجود تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه ایران طی سال‌های گذشته امکان‌پذیر بوده و حدود ۳ درصد بازار جهانی و ۲۴ درصد بازار خاورمیانه محصولات پتروشیمی در اختیار ایران است که با توسعه صنایع تبدیلی سهم کشور از بازار جهانی قابل افزایش است.





# برکات حضور امام رضا(ع) در ایران

## گفتاری از حجت الاسلام و المسلمین مسعود عالی



بعد از امام رضا(ع) شیعه ظرفیت پیدا کرد و زیارت جامعه کبیره را به او دادند. زیارت جامعه کبیره از زمان امام هادی(ع) در بین شیعه پا گرفت.

بعد از امام رضا(ع) خدا شیعیان را به یک امتحان دیگری مبتلا کرد و آن هم امامت در سن خردسالی بود. امام جواد(ع) هشت سالش بود که برای امامت انتخاب شد؛ اما شیعه منشعب نشد و امامت ایشان را پذیرفتند و این معلوم می‌شود ظرفیت‌شان بالا رفته بود. این کارها را امام رضا(ع) با سختی و مشقت توانستند انجام دهند. سعی کنیم هر روز یک سلام به امام رضا(ع) داشته باشیم. هر روزی که به ما می‌رسد، به واسطه امام رضا(ع) است. با تمام اعتقادات از امام رضا(ع) حاجت‌تان را بخواهید.

خراسان بود، خیلی امام غریبانه آمدند. یک جهت دیگری که امام رضا(ع) با آمدن‌شان به ایران ترویج کردند، امامزاده‌های مختلف بود. حدود ۷ هزار امامزاده شناخته شده در ایران داریم و قطعاً بالاتر از این میزان بوده است. اینها اکثراً بعد از آمدن امام رضا(ع) به ایران آمدند و هر کدام یک چراغی را برای توسل به اهل بیت(ع) روشن کردند.

اینکه ایران پایتخت شیعه شود و زمینه ظهور امام زمان(عج) را فراهم کنند، کم چیزی است؟ دومین جهت آمدن امام رضا(ع) به ایران هم این بود که معارف امامت و ولایت با آمدن امام رضا(ع) عمومی شد. قبل از آن فقط خواص از اهل بیت(ع) خبر داشتند و درباره امامت و ولایت چیزی می‌دانستند. وقتی امام رضا(ع) آمدند، با سخنرانی‌هایی که در مناظرات و... می‌کردند، یواش یواش معرفت نسبت به امامت در بین خود مردم بالا رفت.

مأمون (از انتقال اجباری امام رضا(ع) به ایران و پیش نهاد ولایت‌عهدی به ایشان) قصد شیطانی داشت؛ ولی امام(ع) آن را خنثی کردند. ورود امام به ایران دو خاصیت داشت. حضرت، ایران را به یک پایگاه بزرگ برای شیعه تبدیل کردند. قبل از آمدن امام رضا(ع) شیعیان به صورت پراکنده در قم و سبزوار بودند؛ ولی با آمدن ایشان به طور گسترده گرایش پیدا کردند. حضرت این قصد را داشتند که ایران را به یک پایگاه بزرگ تبدیل کنند. ما در روایات‌های متعدد داریم که زمینه‌ساز ظهور ایرانیان هستند. گروهی از مشرق زمین برمی‌خیزند. دنیای غرب آن زمان روم بود و دنیای شرق ایران بود. پیامبر(ص) می‌فرمایند که از شرق عده‌ای پیدا می‌شوند و امر ما را زنده می‌کنند. ارادت ایرانیان از اول نسبت به اهل بیت(ع) خالصانه بوده است. آن زمان روایات زیادی رسیده بود که به زیارت امام رضا(ع) بروید، آن موقعی که امام به مشهد آمدند که آن موقع مرو و

۷  
دین

شماره ۱۰۰۴ | دوشنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۰

صداق

آیه

## یک مسئول یک امانت‌دار است

سید مرتضی رضایی

کارشناس علوم اسلامی



حمایت از یک نظام اسلامی هم حق است و هم وظیفه؛ حمایتی که به روش‌های مختلف از شرکت در انتخابات گرفته تا حفظ و صیانت از اصول و مبانی اسلامی و کوتاه کردن دست کسانی که به هر نحو به آبروی اسلام و نظام اسلامی ضربه می‌زنند، صورت می‌پذیرد. نظام اسلامی نعمتی خدادادی و امانتی است در اختیار مسلمین که باید آن را قدر بدانند و انتخابات نیز تجلی همین امانت‌داری مسلمین است که از اختیارات‌شان برای انتخاب افراد شایسته استفاده می‌کنند. خداوند در قرآن فرموده است: «همانا خداوند فرمان‌تان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبانش بدهید و هرگاه میان مردم داوری کردید، به عدل حکم کنید. خداوند، اندرزهای خوبی به شما می‌دهد؛ خداوند، شنوا و بیناست.» (نساء/۵۸)

دین مبین اسلام تأکیدات فراوانی بر امانت‌داری داشته و آن را یکی از قیود ایمان می‌داند. تا جایی که در شناخت انسان‌ها امانت‌داری را بر نماز و روزه مقدم می‌دارد. هر امانتی اهل یا صاحبی دارد که باید حفظ شود یا به او برگردد.

امانت سه گونه است: الفد میان انسان و خدا (وظایف و واجباتی که بر انسان تعیین شده است)؛ بد میان انسان و دیگران (اموال یا اسرار دیگران نزد انسان)؛ ج- میان انسان و خودش (مانند علم و عمر و قدرت که در دست ما امانتند).

منظور از آیه فوق در خصوص امانت و امانت‌داری را نیز می‌توان در سه قسمت بیان کرد: اول- امانتی که در دست مردم است و باید به اهلش سپرده شود؛ یعنی مردم تلاش می‌کنند صالحان را بشناسند و اداره امور جامعه را به صورت امانت به آنها بسپارند. دوم- امانت‌داری که باید با عدالت با این امانت رفتار کند؛ یعنی منتخبان باید امانت‌دار تکالیفی باشند که برعهده آنهاست و باید آن را پس از اتمام دوره مسئولیت‌شان بدون آسیب برگردانند. منتخبان همان‌طور که خود را شایسته قبول مسئولیت دانستند، باید در حفظ این امانت تلاش کنند؛ زیرا حفظ امانت نشان از لیاقت افراد برای تصدی مسئولیت‌هاست.

حضرت امیرالمؤمنین(ع) می‌فرمایند: «هرکس خسود را در جامعه بر دیگران مقدم بدارد، درحالی که بداند افراد لایق‌تر از او هستند، قطعاً او به خدا و پیامبر، مؤمنان خیانت کرده است.» (الغدیر، ج ۸، ص ۲۹) این حدیث می‌خواهد سنگینی بار قبول مسئولیت را بیان کند.

پس همان‌طور که مردم باید امانتی را که در اختیار دارند، به اهل آن بسپارند و کسانی هم که خود را مدعی اهلیت می‌دانند، باید امانت مردم را حفظ کنند. رأی دادن یک تفویض مسئولیت است که مردم از فردی صالح می‌خواهند به جای آنها و برای آنها کارهایی را انجام دهد. یک مسئول باید برای رفع احتیاجات حیاتی مردم تلاش کند. آن احتیاجات چیست؟ امام صادق(ع) می‌فرمایند: «سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و فراوانی.» (بحار، ج ۷۵، ص ۲۳۴) سوم- خدا ما را به خوبی تذکر می‌دهد و می‌خواهد با آگاهی کامل قدم برداریم. چهارم- خداوند شنوا و بیناست و ناظر گفتار و رفتار ماست. پس هر کسی هر رفتاری داشته باشد، چه امانت‌دار و چه خیانت‌کار، خداوند ناظر و حاضر است و نمی‌گذارد حق انسان‌ها پایمال شود.

مکتب

# تدبیر انتخاباتی صفتی اسلامی و الهی

سیدحسین  
خامنی خوانساری

دبیر گروه معارف



یک مرحله دیگر از انتخابات در جمهوری اسلامی هم تمام شد و این حضور مردم به فضل الهی رشد و بالندگی سیاسی، اجتماعی و خصوصاً همدلی و مودت را به دنبال خواهد داشت. انتخابات فلسفه‌ای دارد که هر عقل سلیمی به راحتی آن را می‌پذیرد. یکی از دلایل این نوع انتخاب، نگاه به آینده و تصمیم‌گیری برای آینده است؛ یعنی اقدام در یک روز و به‌جریان انداختن یک فکر و هدف برای مدتی طولانی.

البته برخی افراد در طول هر انتخاباتی اشکالاتی به اصل وجود و عدم وجود رأی‌گیری در اسلام وارد می‌کنند که بیشتر به انکار عقل شباهت دارد تا یافتن حقیقت؛ زیرا همه می‌دانند اسلام هر امر عقلانی را تأیید می‌کند و هر موضوع غیرعقلانی را مردود می‌شمارد. دین اسلام نگاه به آینده و برنامه‌ریزی برای آینده را در زمان حال، یک اصل عقلانی می‌داند و آن را «تدبیر» می‌نامد.

تدبیر به‌قدری مهم است که خداوند در قرآن به آن قسم خورده و در آیه ۵ سوره مبارکه نازعات فرموده است: «فَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا»؛ و سوگند به آنها

که تدبیر کارها می‌کنند. خداوند با ذکر چند آیه در قرآن، انسان را به تدبیر فرامی‌خواند تا با نگاه به گذشته و حال خود برای آینده تصمیم صحیح بگیرد. اهل بیت(ع) در احادیث بسیار زیادی درباره تدبیر داشتن در زندگی تذکر داده‌اند. پیامبر بزرگوار اسلام(ص) می‌فرماید: «هیچ عقلی همانند تدبیر نیست.» (وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۳۹) صفت «مدبّر» یک صفت خدایی بوده و فعلی است مخصوص خداوند، پس کسی که اهل تدبیر امور است، عملی الهی انجام می‌دهد. خداوند انسان را اهل تدبیر آفریده است تا بتواند در زندگی از آن برای رشد اخلاقی، معنوی و مادی بهره بگیرد. پس اینکه هر انسانی برای آینده خود به یک انتخاب متوسل شود، امری الهی است و نشان فراوانی عقل.

امیرالمؤمنین علی(ع) می‌فرمایند: «أَدُلُّ شَيْءٌ عَلَى عَزَازَةِ الْعَقْلِ حُسْنُ التَّدْبِيرِ»؛ بهترین دلیل بر فراوانی عقل، حسن تدبیر است. (میزان الحکمه، ج ۷، ص ۵۴۴) مردم جهان برای اداره امور جامعه کسی را می‌خواهند که بتواند با استفاده از بهترین روش‌ها و عمل به آن با بهترین شیوه امور آینده کشور و زندگی‌شان را مدیریت پیش ببرد و آسایش و آرامش بیشتری برای آنها ایجاد کند.

به‌عبارتی، تدبیر مردم در یک روز به تدبیر افرادی در مدتی طولانی متصل می‌شود؛ یعنی پس از انتخابات کسانی که انتخاب می‌شوند

باید هم برای خود و هم برای مردم کشور خود بهترین تدبیر را به‌کار ببندند. کسانی که قصد دارند تدبیر امور را در دست بگیرند، درباره معنویاتی که می‌تواند زندگی مردم را الهی کند هم باید برنامه داشته باشند. متأسفانه بحث‌های انتخاباتی همیشه از مسائل معنوی خالی است و کسانی که خود را مدبّر امور معرفی می‌کنند، به هويت معنوی، معرفتی و روانی مردم کمتر توجه می‌کنند. سمت‌وسوی اظهارات، سخنان و برنامه‌ها اخلاق جامعه را دربر نمی‌گیرد و به روح افراد، اخلاق و معنویات آنها توجه خاصی نمی‌شود.

مسلم است که هر انسانی در ورای رفتار خود یک استدلال معنوی و اخلاقی دارد که اگر آن استدلال چپش درستی نداشته باشد، رفتار و زندگی گذشته، حال و آینده او دچار دگرگونی و تلاطم می‌شود و گاهی آن را نابود می‌کند.

بنابراین یک مسئول باید ابتدا زیرساخت‌های ذهنی مردم را بشناسد، بعد برنامه بریزد و اجرا کند. قبل از هر تصمیم و عملی باید به اندیشه‌ها، انگیزه‌ها، انگیزش‌ها، خواست‌ها و روحیات مردم توجه شود. مردم با سخن مسئولان برای زندگی خود برنامه می‌ریزند، تدبیر می‌کنند و در آن جهت حرکت می‌کنند.

برای نمونه، مسئولان نباید سخن و رفتاری داشته باشند که مردم را ناامید و مأیوس کند یا هیچ‌جان در آنها ایجاد کند و ایشان را عصبانی کند؛ زیرا هر یک از این تغییرات روحی می‌تواند

راهنا

## مردم‌سالاری دینی

حجت‌الاسلام احمد واعظی: ایده «مردم‌سالاری دینی» از این نظر بدیع است که بین دو گونه مرجعیت، یعنی «مرجعیت دین در شئون اجتماعی» و «به رسمیت شناختن حاکمیت مردم نسبت به شئون‌شان» جمع صورت داده است. احزاب و فعالان سیاسی باید نسبت به مردم‌سالاری دینی درست عمل کنند و به قواعد و مبانی آن وفادار باشند. بدون شک، قهر کردن و رها کردن اقتضانات مردم‌سالاری دینی به بهانه شکست در انتخابات یا بیم شکست در این عرصه به منزله تضعیف این دستاورد بزرگ است. بنابراین اگر کسی رنجیده خاطر شده یا توقعاتی دارد، دلیل نمی‌شود که اصل مردم‌سالاری دینی را مخدوش کند.



حکمت

## تخریب رقیب حرام است

**پرسش:** حکم شرعی بزرگنمایی نقاط ضعف جریان سیاسی رقیب و ندیدن محاسن احتمالی او (که از اصول حرفه‌ای رسانه‌ای است) چیست؟

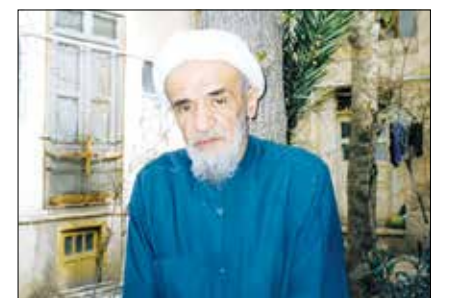
**پاسخ:** پرهیز از هر گونه تخریب رقیب و مراعات حرمت آنان امری لازم و پسندیده است و باید در نقدهای مختلف، افراد همواره از موضع انصاف و جامع‌نگری وارد شده، از ورود به مباحثی که حتی شائبه تخریب را به همراه دارد، پرهیز کنند. «همه توجه داشته باشند که تخریب نکنند. این تخریب و این حرف زدن‌ها و اهانت کردن‌ها، نه حجیت دارد برای مستمعان و نه جایز است؛ به‌خاطر اینکه فضا را خراب می‌کند.» (۱۳۸۵/۷/۱۸)



سلوک

## مانع قرب الهی

آیت‌الله علی سعادت‌پور: عدم ارتکاب به گناه داشته باشیم. اگر فردی خود را ملزم به انجام دستوراتی کند، ذکرهایی بگوید و جلسه‌ای هم بگیرد، اما خود را از گناه دور نکند و پرهیزکار نباشد، به خواسته خود نخواهد رسید. همنشین و دوست ما باید هم‌فکر و هم‌عقیده ما و نیک‌اندیش و درستکار باشد. باید توجه بسیار به خوردن غذای حلال داشته باشیم. غذای حلال، اثرات مثبت بسیاری در وجود فرد به جا می‌گذارد و لقمه غیر حلال، اثرات منفی بسیاری با خود همراه دارد، حتی از لقمه شبهه‌ناک باید پرهیز کرد؛ زیرا چنین لقمه‌ای نیز مانع و حجابی برای رسیدن به قرب الهی و زیارت مولا می‌شود.







# پیروزی بزرگ ملت

رهبر معظم انقلاب اسلامی رأس ساعت ۷ صبح روز جمعه ۲۸ خردادماه با حضور در محل صدوق سیار ۱۱۰ در حسینیه امام خمینی <sup>۱</sup> در سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری، ششمین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، انتخابات میان دوره‌ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری و انتخابات میان دوره‌ای یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی شرکت کردند و آراء خود را به صندوق انداختند.

حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای در سخنانی روز انتخابات را روز ملت ایران خواندند و گفتند: «امروز میدان‌دار و صحنه‌گردان اصلی مردم هستند که با رأی خود سرنوشت و تکلیف کلی و اساسی کشور را برای سالهای بعد معین می‌کنند بنابراین امروز متعلق به مردم است.»

رهبر معظم انقلاب اسلامی افزودند: «بر اساس این واقعیت خرد انسانی حکم می‌کند همه در این آزمون بزرگ ملی و سراسری شرکت کنند و علت دعوت مکرر مسا از مردم برای حضور در انتخابات نیز این است که در درجه اول خود مردم از این حضور نفع می‌برند و جمهوری اسلامی نیز امتیازات بزرگی در عرصه بین‌المللی بدست می‌آورد.»

ایشان رأی تکلیک مردم را دارای اهمیت دانستند و گفتند: «همه بیایید، تشخیص و رأی بدهید و هیچ‌کس نتگوید با یک رأی من اتفاقی نمی‌افتد، زیرا همین تک‌رای‌ها است که آراء میلیونی ملت را تشکیل می‌دهد.» رهبر معظم انقلاب اسلامی با ابراز امیدواری از اینکه به برکت ایام ولادت حضرت علی‌بن‌موسی‌الرضا <sup>۲</sup> امروز جشن ملت ایران و مایه خیر و برکت باشد.

در پی حضور حماسی و شورانگیز ملت بزرگ ایران در انتخابات ۲۸ خرداد، رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی پررؤز بزرگ انتخابات را ملت ایران دانستند و با تأکید بر اینکه نه‌گالایه از دشواری معیشت، نه مخالف‌خوانی‌ها با انگیزه دل‌سرد کردن مردم و نه عواملی مانند تهدید بیماری فراگیر و برخی اختلال‌ها در ساعاتی توانست بر عزم ملت فائق بیاید، خطاب به منتخبان مردم در مسئولیت والای ریاست‌جمهوری یا عضویت شوراهای، گفتند: «فرصت خدمت‌گزاری به کشور و ملت را قدر بدانید و انگیزه‌های خدایی را همواره مؤ نظر داشته باشید.» متن پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ملت بزرگ و سربلند ایران!

حضور حماسی و شورانگیز در انتخابات ۲۸ خرداد، صفحه درخشان دیگری بر افتخارات شما افزود. در میانه عواملی که هریک به‌گونه‌ای می‌توانست مشارکت در انتخابات را کم‌رنگ کند، مناظر چشم‌نواز اجتماعات شما در مراکز رأی‌گیری در سراسر کشور، نشانه آشکاری از عزم راسخ و دل‌امیدوار و دلیله بیدار بود. پررؤز بزرگ انتخابات دیروز، ملت ایران است که یکبار دیگر در برابر تبلیغات رسانه‌های مزبور دشمن و موسسه‌خام‌اندیشان و بدخواهان، قد برافراشت و حضور خود در قلب میدان سیاسی کشور را نشان داد. نه‌گالایه از دشواری معیشت طبقات ضعیف، نه‌دلنگی از تهدید بیماری فراگیر، نه مخالف‌خوانی‌هایی که با انگیزه دل‌سرد کردن مردم از ماهای پیش

آغاز شده بود، و نه حتی برخی اختلالات در جریان رأی‌گیری در ساعاتی از روز انتخاب، هیچیک توانست بر عزم ملت ایران فائق آید و انتخابات مهم ریاست‌جمهوری و شوراهای شهر و روستا را دچار مشکل سازد.

اینجانب جبهه سیاس بر خاک می‌سایم و خداوند علیم و قدیس‌را بر توفیقی که به ملت ایران عطا کرد و نظر رحمتی که بر ایران و جمهوری اسلامی افکند، شکر بی‌پایان می‌گذارم. به ملت ایران شادباش می‌گویم و به حضرات محترمی که با انتخاب مردم به مسئولیت والای ریاست‌جمهوری یا عضویت شوراها در سراسر کشور دست یافته‌اند، همراه با عرض تبریک، قلدردانی از این ملت باوفا و پایبندی کامل به وظایفی را که در قانون برای آنان شمرده شده است، یادآوری می‌کنم. فرصت خدمتگزاری به کشور و ملت را قدر بدانید و انگیزه‌های خدایی را همواره مدّ نظر داشته‌باشید.

لازم می‌دانم از شوروی محترم نگهبان و وزارت کشور و دستگاه‌های حافظ امنیت و سلامت و رسانه پرتلاش ملی و نامزدهای محترم و همه کسانی که به‌نوعی به این آزمون بزرگ کمک کرده‌اند، تشکر کنم. به حضرت ولی‌الله‌الاعظم ارواحنا فداه که صاحب اصلی این کشور و این نظام است، سلام عرض می‌کنم و درود می‌فرستم، علو درج‌ات امام عزیز که سلسله‌جنبان حرکت عظیم ملت ایران بود و شهیدان والا مقام را که برترین افتخارات کشورند، از خداوند متعال مسئلت می‌کنم.»

سید علی خامنه‌ای
۲۹ خرداد ۱۴۰۰



**سید ابراهیم رئیسی**

۱۷.۹۲۶.۳۴۵ رأی

۶۱.۹ درصد



**محسن رضایی**

۳.۴۱۲.۷۱۲ رأی

۱۱.۷ درصد



**عبدالناصر همتی**

۲.۴۲۷.۲۰۱ رأی

۸.۳ درصد



**سید امیر حسین قاضی زاده**

۹۹۹.۷۱۸ رأی

۳.۴ درصد

## تاکتیک‌های بی‌اثر



**علی حیدری**

سردبیر

بیش از یک‌سال بود که دشمنان انقلاب اسلامی و ملت بزرگ که ایران تمام عزم خود را برای تأثیر گذاری بر انتخابات ریاست‌جمهوری جزم کرده بودند. آن‌ها به شکر د همیشه خود که عملیات روانی و بیماران رسانه‌ای بود، روی آوردند تا شاید از این رهگذر ضمن مشروعهت‌زدایی از نظام اسلامی، بی‌فایده بودن رأی مردم را القا کرده و در این مسیر انتخابات را تحریم کنند.

رسانه‌های ضد انقلاب از شبکه‌های مورد حمایت آمریکا و انگلیس تا شبکه‌هایی که بسا پرودجه حاکمان مرتجع عربی تغذیه و تأمین می‌شوند، در القادمی مشترک به دنبال بهره‌گیری از راهبردهای رسانه‌ای، مانند انکار، سکوت، کوچک‌نمایی و بزرگ‌نمایی بودند تا به فراخور موضوعات مختلف متن و حاشیسه انتخابات‌ست از این نمذ کلاهی برای خود دست و پا کنند. آنها با مشاهده حضور پرشور مردم و شکست پروژه تحریم انتخابات، مثل همیشه راهبرد «سکوت» را پیشه خود می‌کنند یا درصدد «انکار» واقعیت بر می‌آیند. لذا با «کوچک‌نمایی» حضور مردم با دستاویز قرار دادن مستندات مضحک و غیر قابل قبول تلاش کردند تا از عظمت این رویداد بزرگ بکاهند. این رسانه‌ها تمام تلاش خود را به کار بستند تا با «بزرگ‌نمایی» جمع‌های چند نفره پسمانندهای گروهک نفاق در برخی از شهرهای اروپایی تصویری از مخالفت با مشارکت مردم بسازند که در این کار نیز موفقیتی حاصل نکردند. جدای از اینکه انتشار این تصاویر و جمله برخی عناصر ضد انقلاب به مردمی که بر ای شرکت در انتخابات آمده بودند یا ادعای غربی‌ها در خصوص پایبندی به

اصول دموکراسی در تناقض است.

اما در کنار این راهبردها از تاکتیک‌های رسانه‌ای هم غافل نشدند. آنها با توسل به تاکتیک «اسابقه خبر»، مواردی همچون هواپیمای اوکراینی، حوادث سسال ۱۳۸۸، اعتراضات بزینی سال ۱۳۹۸ و غیره را که در هر جای دنیا ممکن است اتفاق بیفتد، مستمسکی برای ایجاد انزجار از نظام و بهانه‌ای برای حضور نایقن پای صندوق‌های رأی قرار دادند و از مدت‌ها قبل مدام آنها را یادآوری کردند. تاکتیک دیگری که مورد استفاده رسانه‌های بیگانه و ضدانقلاب قرار گرفت، تاکتیک استفاده از «صدای مردم» بود که در این روش با القای اینکه نکات مطرح شده در این رسانه‌ها حاصل خواست و صدای مردم است، کوشیدند تا اغراض و اهداف مورد نظر خود را با پوشش مردم و مخاطبان منتشر کنند تا بر اثر گذاری پیام بیفزایند. تاکتیک دیگر «روایت کارشناسان» بود که با طر احن هدفتند و بیان نظرات از سوی کسانی که به عنوان کارشناسان خاص این شبکه‌ها مورد سؤال قرار می‌گیرند، سعی می‌کرد تا راهبر دهای رسانه‌ای خود را واجهت علمی و کارشناسی ببخشند و مخاطبان این شبکه‌ها را به سمت اهداف خود سوق دهند.

نکته آخر اینکه این شبکه‌های رسانه‌ای با وجود هزینه‌های هنگفتی که خرج آنها می‌شود، تا در قامت یک رسانه حرفه‌ای علیه جمهوری اسلامی فضا‌سازی کنند، اما همواره از لاک حرفه‌ای خارج می‌شوند و مجریان و خبرنگاران‌شان نمی‌توانند فارغ از سوگیری و جهت‌گیری به کار رسانه‌ای بپردازند، لذا جهت‌راد و ساختگی بودن مواضع آنها به شکل مفتضحانه‌ای نمایان می‌شود. با این همه حضور آگاهانه مردم در پای صندوق‌های رأی، بی‌اثر بودن همه این فرآیندهای رسانه‌ای را در اندخان و افکار ملت بزرگ ایران نشان داد و بار دیگر اثبات کرد، شیوه‌های نخن‌ما و کهنه تبلیغاتی دشمن برای انحراف افکار عمومی در ایران بی‌نتیجه می‌باشد.

## وزن‌کشی در ۲۸ خرداد!

نگاهی به بازندگان اصلی انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم به پایان رسید و نتایج انتخابات مشخص شد، اما آنچه در این میان بسیار اهمیت دارد، تلاش کسانی است که بی‌وزن بودن آنها در انتخابات به اثبات رسیده است، اما تلاش خواهند کرد برای خودشان وزن‌سازی کنند!یکی از خریه‌های این جریان برای مقایسه آمار مشارکت این دوره با دوره‌های قبلی است، شاید برخی مشارکت ۵۰ درصدی را نشانه‌ای از پیروزی تحریم جا بزنند! اما واقعیت آن است که برای بررسی این مسئله به چند نکته باید توجه داشت! اول آنکه نباید اینطور فضا‌سازی شود که امکان حضور ۱۰۰ درصدی در انتخابات وجود داشته و حالا در این انتخابات نزدیک به ۵۵ درصد به پای صندوق رأی آمدند. حقیقت این است که در هیچ جای جهان و در هیچ دموکراسی‌ای جز در کشورهایی که رأی‌گیری اجباری است! مشارکت در انتخابات‌ها گذشته ریاست‌جمهوری کشور جز انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۸۸ که مشارکت ۸۵ درصد بود، محدود به مشارکت حوالی ۶۰ تا ۷۰ بوده است و عملاً کاهش مشارکت ۱۰ تا ۱۵ درصدی در این دوره وجود داشته است!

در این باره این واقعیت انکار‌پذیر نیست که وضعیت این انتخابات را باید با توجه به مسئله همه‌گیری کرونا بررسی کرد که همچنان آمار قربانیان کرونا در کشور بالای ۱۰۰ نفر است و واکسیناسیون با کندی روبه‌رو است. این مسئله بر روی مشارکت انتخابات تأثیر قابل توجهی داشته است و این مسئله به وضوح شکست قطعی همه تحریم‌کنندگان تحریم انتخابات را نشان می‌دهد؛ به راسنی چه آنان که بیش از یک سال هش‌کف رأی بی‌رزی زدند و چه آنان که هر روز ویدئو و کلیپ پر می‌کردند و انتخابات را تحریم کردند، بازندگان اصلی انتخابات ۱۴۰۰ هستند.



## حق مردم!

نگاهی به ناکارآمدی‌ها در رأی‌گیری

بسیاری از رأی‌دهندگان در ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ وقتی به شعبه اخذ رأی مراجعه کردند، با مشکلاتی در هنگام اخذ رأی مواجه شدند که روایت آن را حتما در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها خواندید! موضوعی که باید ن یک آسیب‌شناسی جدی شود! حضور مردم در انتخابات یک مؤلفه اصلی است که همه فرآیند انتخابات باید در خدمت سرعت‌بخشی به فرایند رأی‌گیری و آسودگی مردم بر ای انداختن رأی و نظر خود در صندوق باشد، نه آنکه در روزهای گرم خرداد در زیر آفتاب یا در فصل سرد در زیر باران و برف در صف‌های طولانی معطل شوند یا به دلیل اختلال در سیستم رأی‌گیری، کمبود تعرفه و… ساعت‌ها معطل شوند تا رأی خود را در صندوق بیندازد.

موضوعی که اگر چه بر جدیت عموم مردم برای انداختن رأی خود در صندوق تأثیری نگذارد؛ اما خلاف تکرم مردم و ایجاد بستر مناسب برای اعمال حق رأی مردم است، اختلالی که می‌تواند فرصت و امکان استفاده از حق رأی را در برای بخش‌هایی ناراضی‌تای از عمل دولت و وجود مشکلات جدیدی پدید است که منتخب مردم با درک درست آن باید تلاشی مضاعف را با استفاده از همه ظرفیت‌های کشور و با اتکا به قدرت جوانان این مرز و بوم در پیش بگیرد.

## پیام به مسئولان!

نگاهی به معنای آرای باطله در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم

یکی از اتفاقات قابل توجه در انتخابات ۲۸ خسرداد ۱۴۰۰ میزان آرای باطله بود که درصد قابل توجهی از کل آرای مأخوذه را به خود اختصاص داد! اما معنای این آرا چه می‌تواند باشد! هم‌زمان با اعلام نتایج انتخابات طرفداران تحریم انتخابات تلاش کردند این آرا را به نام خود سند بزنند! آن را اعتراض به صندوق رأی و نوعی تحریم تلقی کنند؛ اما جدای از این فرصت‌طلبی خنده‌آور معنای واقعی آرای سفید-باطله چیست؟ برای تعبیر این رأی باید به اصل انکار‌ناپذیر بازگردیم که مشارکت در انتخابات به معنای حمایت از جمهوری اسلامی و سازوکارهای آن است. هر بر که رأی بیش از آنکه نامی بر روی آن نوشته‌شده به عنوان حضور در مشارکت در انتخابات باشد نمای از حمایت از انقلاب و نظن کشور است و پس از آن است که نام نوشته بر بر که رأی موضوعیت پیدا می‌کند! اینکه بیش از ۳ میلیون نفر تصمیم گرفتند بر که رأی خود را سفید در صندوق رأی بیندازند پیامی روشن بود، از یک سو به دشمنان ملت ایران و تحریم‌کنندگان انتخابات این پیام مخابره کرد که با هر گونه تضعیف مخالف مستند، از سوی دیگر پیامی را هم به مسئولان داشت که مردم از عملکرد شما رضایت ندارند و باید برای جلب نظر آنها تلاش‌های ثان را دو چندان کنید. پیام روشن ناراضی‌تای از عمل دولت و وجود مشکلات جدیدی پدید است که منتخب مردم با درک درست آن باید تلاشی مضاعف را با استفاده از همه ظرفیت‌های کشور و با اتکا به قدرت جوانان این مرز و بوم در پیش بگیرد.

## وحدت اکسیر موفقیت

نمایش وحدت در بعد کلان و ملی بود و یک بار دیگر به دشمنان نشان داد ملت ایران در برابر توطئه‌ها و طراحی‌های بیرونی، همانند «مشیت واحد» در برابر دهان یابوسراها عمل می‌کنند و در این باره فراتر از خط و مشی جریان و جناح سیاسی تصمیم می‌گیرند. اما در کنار وحدت ملی، وحدتی دیگر در سطح خرد هم رخ عیان کرد که در جایگاه خود بسیار ارزشمند و حائز اهمیت است و آن، وحدت نیروهای انقلابی بود. در پرتو نتایج این انتخابات این واقعیت به دست آمد که هر گاه نیروهای انقلابی به سازوکار شوراهای وحدت‌بخش و ائتلاف‌آفرین در بین خود عامل باشند، ثمره شیرین نتیجه‌بخشی انقلابی آن را خواهند چشید. رایمایی منتخب نیروهای انقلاب و اصولگرا به بالاترین و پایین‌ترین عرصه‌های مدیریتی کشور در ریاست‌جمهوری و شوراها، درستی این راه و سازوکار وحدت را یک‌بار دیگر به همگان ثابت کرد و برگ تأیید دیگری را بر ثمر‌بخشی خرد و روحیه کار جمعی افزود. البته این وحدت نسبی هنوز راه زیادی برای رسیدن به ایده‌آل خود دارد. اما مهم این بود که در این انتخابات این راه آغاز شدد و لازم است همچنان با اندیشیدن به سازوکارهای بهتر برای جذب و جلب حداکثری به این ائتلاف انقلابی اقدامات عمیق و عاجل کرد. این روند باید همیای حرکت دولت جدید شروع شود و همانند گذشته دفاتر اتحاد‌آفرینی و انسجام‌بخشی تا انتخابی دیگر بسته نشود؛ بلکه برای محدود افراد و جریان‌هایی که حیثیت و هویت خود را مرهون انقلاب هستند، اما امروز با تکثوری متروحه‌ها با تند و کندروی غیرموازنه به گفتنمان انقلابی، در مسیر هزینه‌سازی آگاهانه یا ناآگاهانه برای تفکر و جریان اصیل انقلابی و نظام اسلامی قرار گرفته‌اند، تمام حجت و مسیر هدایت حداکثری بر ای‌شان فراهم شود. خرم‌سلا هر ۲۸ خرداد را مردم رقم زدند؛ اما خرمشهرهای زیادی برای فتح در چله مد انقلاب پیش روی ملت ایران قرار دارد که وحدت مردم و جریان انقلابی تنها اکسیر موفقیت در آنهاست.



تقویم انقلاب

انتخاباتی رقابتی و آزاد

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر



دومین انتخابات مردمی پس از پیروزی انقلاب اسلامی به انتخاب نمایندگان مجلس خبرگان تعلق گرفت. در این انتخابات همه جناح‌ها، گروه‌ها، احزاب فعال بودند. نامزدهای مشترک حزب جمهوری اسلامی در ائتلاف با جامعه روحانیت مبارز، مدرسین حوزه علمیه قم، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، سپاه و انجمن مسلمانان ایران در تهران عبارت بودند از: حسین علی منتظری، سید محمود طالقانی، دکتر محمد بهشتی، موسوی اردبیلی، گلزاده غفوری، ابوالحسن بنی‌صدر، عباس شیبانی، علی محمد عرب، عزت‌الله سبحانی و منیره گرجی. این ائتلاف در ۲۲ استان دیگر بیش از ۵۷ نفر را تعیین کرد. حزب «زحمت‌کشانشان ملت ایران» به رهبری دکتر مظفر بقایبی کرمانی در کرمان ضمن مصاحبه با روزنامه کیهان اعلام کرد: «حزب برای مجلس خبرگان کاندیدای مخصوص ندارد و اعلام می‌داریم که از کاندیداهای منتسب به جامعه روحانیت حمایت خواهیم کرد.» نهضت آزادی پس از چند تغییر در فهرست خود بالاخره افراد ذیل را معرفی کرد: «آیت‌الله طالقانی، مهندس سنجابی، دکتر حسن حبیبی، دکتر حبیب‌الله پیمان، دکتر علی اصغر حاج‌سید جبب‌اوی، خانم زهرا رهنورد، دکتر علی غفوری، دکتر ناصر کاتوزیان و دکتر مهدی ممکن.» حزب «جمهوری خلق مسلمان» که با حمایت و پشتیبانی آیت‌الله سید کاظم شریعتمداری در آذربایجان و به دبیر کلی احمد علی‌زاده تشکیل شده بود، نامزدهای خود را در استان آذربایجان شرقی چنین معرفی کرد: «آیت‌الله حاج میرزا محمدعلی حسینی آنگیجی. آیت‌الله جعفر اشراقی، استاد جعفر سبحانی و دکتر احمد علی‌زاده.» جریان‌های کمونیستی هم مثل احسان طبری در روز یازدهم مرداد در روزنامه «آیندگان» اعلام کرده بود: «حزب توده» در این انتخابات با مشتکی ادعای میان‌تهی به میدان نیامده است. کاندیداهای‌شان از کادر خوب در روزنامه و نشریات‌شان به شدت تبلیغ می‌کردند. روزنامه بامداد که مواضع گروه‌های چپ را باز نشر می‌کرد، گزارشی در روز دهم مرداد ۱۳۵۸ با تیترو «۲۳ حزب و سازمان سیاسی در ۳ گروه ائتلافی وارد مبارزه انتخاباتی شدند.» منتشر و گروه‌ها و ائتلاف‌های چپ موجود در انتخابات را معرفی کرد. سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران در یک مصاحبه مطبوعاتی اسامی کاندیداهای فدایی خلق برای مجلس خبرگان را اعلام و در عین حال خاطر نشان کرد از آیت‌الله طالقانی و مسعود رجوی از رهبران مجاهدین خلق پشتیبانی می‌کند. در این مصاحبه، حشمت‌الله رئیسی (کارگر)، مصطفی مدنی و رقیه دانشگری از سوی چریک‌های فدایی خلق برای نمایندگی مجلس خبرگان معرفی شدند. علاوه بر اینها ده‌ها گروه کمونیستی و غیرنرزه کاندیداهای‌شان را معرفی و تبلیغ می‌کردند. نکته دیگر اینکه انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی با شرکت آحاد ملت برگزار شد، اما برخی افراد و گروه‌ها که در انتخابات شرکت کرده و شکست خورده بودند، به نتایج انتخابات اعتراض کردند؛ از جمله این افراد می‌توان به دکتر حبیب‌الله پیمان اشاره کرد. این انتخابات را دولت موقت برگزار اما کسانی به انتخابات اعتراض داشتند که نزدیک‌ترین افراد به دولت موقت و نهضت آزادی بودند.

# در گرداب چهار سناریو

## پایان اصلاح‌طلبی و فرآیند تشکیل دولت نهم - ۱



مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

با پایان دوره هشت‌ساله دولت اصلاح‌طلب، زمان برای تغییر ریل اداره کشور فرا رسیده بود. در این میان، بخشی از فعالان سیاسی که اغلب حامیان دولت خاتمی بودند، به تکرار همین مسیر و تشکیل دولت سوم خاتمی تمایل داشتند و بخشی دیگر از تغییر سخن می‌گفتند. این صف‌آرایی و منازعه در انتخابات ریاست‌جمهوری چهره کامل خود را عیان کرد. انتخابات ریاست‌جمهوری دوره نهم در سال ۱۳۸۴ را باید یکی از رقابتی‌ترین انتخابات پس از انقلاب ارزیابی کرد. در این انتخابات هر دو جریان دوم خرداد و اصولگرا با انشعابات درونی، با چندین کاندیدای انتخاباتی وارد عرصه رقابت شدند. از جریان اصلاحات، آقایان مصطفی معین، مهدی کروبی، اکبر هاشمی‌رفسنجانی و محسن مهرعلیزاده وارد عرصه انتخابات شدند و جریان اصولگرا نیز که تا پیش از این، از یک وحدت درونی برخوردار بود، نتوانست انسجام خود را برای انتخابات نهم ریاست‌جمهوری حفظ کند و با چندین نامزد انتخاباتی وارد عرصه رقابت شد. شورای هماهنگی نیروهای انقلاب که نقش محوری در وحدت‌بخشی و برنامه‌ریزی برای اصولگرایان در دو انتخابات قبلی داشت، پس از برگزاری جلسات طی چهار ماه، آقای علی لاریجانی را نامزد اصولگرایان معرفی کرد؛ اما در نهایت، در کنار لاریجانی، آقایان محمود احمدی‌نژاد و محمدباقر قالیباف هم در صحنه هاشمی و احمدی‌نژاد به دور دوم کشیده شد. در دور دوم با وجود حمایت‌های گسترده همه اصلاح‌طلبان و بخش‌هایی از اصولگرایان از آقای هاشمی، آقای احمدی‌نژاد با تفاوت چشمگیری پیروز صحنه انتخابات شد و سومین پیروزی برای اصولگرایان رقم خورد. گفتنی است، اصولگرایان پیش از این در دور دوم انتخابات شوراهای شهر و روستا (۱۳۸۱) و هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۲) پیروز رقابت انتخاباتی شده بودند.

در این دوره از انتخابات، محمود احمدی‌نژاد با بلند کردن پرچم گفتمان مردم‌گرایی و عدالت‌خواهی توانست اعتماد اکثریت آرای رأی‌دهندگان را کسب کرده و در فضای دوقطبی ایجاد شده بر رقیب مشهور خود که اتفاقاً نقطه ضعف کارنامه وی فاصله داشتن از مردم‌گرایی و عدالت‌خواهی بود، غلبه کند! یکی از عوامل مؤثر در شکست و ناکامی بزرگ اصلاح‌طلبان را باید در تفرق و چنددستگی آنان در فهم وضعیت کشور دانست که محصول آن اتخاذ راهبردهای مختلف برای مواجهه با انتخابات دور نهم ریاست‌جمهوری بود. طیف اول را تحریم‌کنندگان تشکیل می‌دادند. این گروه که در زمان دولت خاتمی نیز از «انسداد سیاسی» و «خروج از حاکمیت» دم می‌زدند، معتقد بودند تغییر و تحول در درون ساختار سیاسی و با وجود قانون اساسی موجود امکان‌پذیر نبوده و عملاً هشت سال ریاست خاتمی بر قوه مجریه نشان داد، وی تنها «تدارکاتی» بوده و امکان حرکت به سوی آنچه آنها اصلاحات واقعی می‌نامیدند، وجود ندارد. این جریان که عملاً بنیان‌های جمهوریت و اسلامیت نظام را نشانه رفته بود، دیدگاه‌های سکولاریستی خود را مدتی

پیش در قالب «مانیفست جمهوری‌خواهی» به قلم «اکبر گنجی» مدون کرد، مدلی که با بسیاری از بنیان‌های اجتماعی جامعه اسلامی ایران در تضاد بود. «فرخ نگهدار» در شرح مواضع این جریان ضدانقلاب و براندازی می‌نویسد: «گروهی از چهره‌های شاخص سیاسی، مثل زرافشان، گنجی، امیرانظام، معین‌فر و دیگران تأکید می‌کنند مشکل مرکزی عدم آزادی انتخابات نیست؛ زیرا در چارچوب نظام موجود از هیچ کس که به این سمت انتخاب شود، کاری ساخته نیست و تفاوتی نمی‌کند که این فرد چه کسی باشد؛ فرق زیادی نمی‌کند که رفسنجانی رئیس جمهور باشد یا معین، احمدی‌نژاد یا قالیباف. همه چیز در نهایت دست رهبر است. این نظریه در نهایت می‌گوید اول باید با برگزاری رفراندوم قانون اساسی (نظام سیاسی) تغییر کند تا راه برای معنادار کردن انتخابات باز شود.» طیف دیگری از اردوگاه دوم خرداد از منطری دیگر از تحریم انتخابات سخن به میان می‌آوردند. آنها به خوبی می‌دانستند که نامزد مورد علاقه آنها که از میان افراتیون انتخاب می‌شد فاقد ملاک‌ها و معیارهای قانونی بوده و از سوی شورای نگهبان

تأیید صلاحیت نخواهد شد؛ لذا پیشاپیش گزینه شرکت نکردن در انتخابات را برگزیدند؛ از جمله این گروه‌ها می‌توان به «دفتر تحکیم وحدت شاخه علامه» اشاره کرد که به طور رسمی از تحریم سخن گفتند. طیف سوم، جریان بود که ماندن در قدرت را به منزله یک اصل اساسی مطرح می‌کرد و کوشید با تدوین تدبیری مانع از خروج کامل از قدرت شود. این طیف برخلاف نظرات پیشین معتقد بود، امکان معرفی گزینه‌ای که صلاحیت وی به تأیید شورای نگهبان برسد، وجود دارد؛ گزینه‌ای که با پشتوانه احزاب و گروه‌های سیاسی به قدرت برسد و پس از انتخابات، انتظارات حداکثری این جریان را حتی بیش از خاتمی دنبال کند. این جریان از میان چهره‌های مطرح در این اردوگاه، سرانجام «مصطفی معین» را به عنوان نامزد خود برگزید و در این میان سازمان مجاهدین و حزب مشارکت نقش محوری را برعهده گرفتند. طیف چهارم از میان اردوگاه حامیان خاتمی، تداوم راه وی را در انتخاب گزینه‌ای میانه‌رو و ذی‌نفوذ می‌دانستند که بتواند با دیگر بخش‌ها و مسئولان نظام اسلامی در تعامل بوده و راه اصلاحات را در چارچوب قانون اساسی و نظام سیاسی ادامه دهد. این جریان در عمل به دو بخش تقسیم شدند: بخش اول به نامزدی مجدد آقای هاشمی‌رفسنجانی رسیدند و بخش دیگر از نامزدی مهدی کروبی حمایت کردند. اصلاح‌طلبان در قالب چهار سناریوی برشمرده، دچار چنان تشبست آرای شدند که بخش عمده‌ای از توان رقابتی‌شان مصروف تقابل با یکدیگر شده بود. اختلافات ریشه‌ای‌تر از آن بود که با ریش‌سفیدی و میدان‌داری برخی چهره‌های شناخته‌شده این جریان حل شود؛ بنابراین تشبست و چندپارچگی ایجاد شد. این در حالی بود که جریان مقابل هر چند بر سر گزینه‌ها دچار اختلاف و تفاوت نظر بود، اما بر سر یک چیز اتحاد کامل داشت و آن، عبور از اصلاحات و برافراشتن پرچم تغییر! رویکردی که با تمایلات اکثریت مردم ایران نیز سازگار شده بود.

حافظه

## اتحاد برای استقلال

### نگاهی به حضور استعمارگران در تانگانیا و زنگبار

داد که مهم‌ترین آنها در زمینه قانون‌گذاری و شکل‌های سیاسی بود. سیاست‌های آموزشی و کشاورزی انگلیسی‌ها در دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰م، موجب بهبود وضعیت اقتصادی تانگانیا و افزایش شمار تحصیل‌کردگان آفریقایی شد. این روشنفکران احزاب و شکل‌های سیاسی تأسیس کردند که بعدها سنگ‌بنای استقلال کشور شد. مهم‌ترین این شکل‌ها، «مجمع آفریقایی تانگانیا» بود که در سال ۱۳۰۸ش و به «اتحادیه ملی آفریقایی تانگانیا» تغییر نام داد. در این دوره، رشد اسلام در تانگانیا کاهش یافت. حاکمان انگلیسی بیشتر طرفدار رؤسای محلی بودند و به زبان مسلمانان منطقه ساحلی عمل می‌کردند و مسلمانان به تدریج از عرصه سیاسی کشور کنار گذاشته شدند. فعالیت مبلغان مسیحی افزایش یافت و با تأسیس مدارس مسیحی، مسیحیان بسیاری به کار گرفته شدند. مسلمانان در واکنش به این نابرابری‌ها، به طریقت‌های صوفیانه که در سراسر کشور گسترش یافته بود، روی آوردند. تانگانیا، در ۹ دسامبر ۱۹۶۱، از بریتانیا اعلام استقلال کرد. زنگبار نیز در ۱۰ دسامبر ۱۹۶۱، از بریتانیا مستقل شد. دو ملت در ۲۶ آوریل ۱۹۶۴، با یکدیگر ادغام شده و «جمهوری متحد تانگانیا و زنگبار» را تشکیل دادند، شش ماه بعد این جمهوری به تانزانیا تغییر نام یافت.

«تانزانیا» کشوری است در شرق آفریقا که از شمال با کنیا و اوگاندا، از غرب با رواندا، بوروندی و زئیر و از جنوب با زامبیا، مالاوی و موزامبیک همسایه است و از شرق به اقیانوس هند محدود می‌شود. بازرگانان عرب نخستین بار در سال ۷۰۰ میلادی، وارد منطقه تانزانیا شده و به تجارت مشغول شدند. پرتغالی‌ها در ۱۵۰۰ میلادی، به مناطق ساحلی این ناحیه رسیدند و تا قرن هفدهم، بر منطقه تانزانیای کنونی تسلط داشتند. پس از آن سلطان عمان بر این منطقه مسلط شد. در این احوال، اعراب با تجارت برده، عاج و طلا در زنگبار، ثروت فراوانی به دست آوردند و پیمان‌هایی با ممالک اروپایی بستند. تانزانیا، یک کشور کشاورزی به حساب می‌آید و صادرکننده مواد اولیه کشاورزی و معدن بود و کلیه سرمایه‌گذاری‌ها در هر دو رشته در اختیار سرمایه‌داران غربی بود. مهم‌ترین معدن صنعتی آن «الماس» بود که در اختیار شرکت‌های انگلیسی و آمریکایی قرار داشت. در سال ۱۸۸۵، مناطقی که اکنون رواندا و بوروندی نامیده می‌شوند، به انضمام تانگانیا (تانزانیای فعلی) به مستعمرات شرق آفریقای آلمان بدل شدند. پس از جنگ جهانی اول، قیومیت منطقه از سوی جامعه ملل به بریتانیا واگذار شد. انگلستان، از این زمان کوشید تا با اعطای آزادی‌های محدود و واگذاری حاکمیت به برخی از رؤسای محلی، منافع خود را تأمین کند؛ از این رو، امتیازاتی به سیاه‌پوستان

دهلیز

## نابودی کشاورزی

### مروری بر خیانت‌های وزیر کشاورزی کابینه هویدا

روحانی در وزارت آب و برق پایان یافت و به وزارت‌خانه کشاورزی و منابع طبیعی گماشته شد و پس از برکناری هویدا و روی کار آمدن دولت آموزگار، روحانی مدیر عامل شهرک غرب شد. دوران تصدی و مسئولیت روحانی در وزارت کشاورزی یکی از سیاه‌ترین ادوار کشاورزی ایران است. او با اتخاذ سیاست‌های غلط، برنامه‌ریزی‌های نادرست، از عوامل مؤثر در نابودی کشاورزی ایران بود که سبب شد دروازه‌های کشور به روی محصولات تولیدات کشاورزی استرالیا، انگلستان، آمریکا، دانمارک، نیوزلند و... باز شود و موجبات ورشکستگی کامل تولیدکنندگان کشاورزی را فراهم کند. «حسین مکی» در کتاب «دولتمردان ایران و ساختار نهادها در عصر مشروطیت» درباره وی می‌نویسد: «منصور روحانی، که از میان خانواده متوسط ایرانی برخاسته بود، به سبب انتساب به فرقه بهائیان، تحت حمایت امیرعباس هویدا توانست به وزارت نیرو، سپس به وزارت کشاورزی دست یابد. او در ایام وزارت خود روستاهای ایران را به ویرانی کشانید و مردم وطن‌مان را از پیاز تا برنج نیازمند کشورهای خارجی کرد. قطعات پهناوری از اراضی مرغوب کشور را با مساحت‌های زیاد، بین هواداران رژیم تقسیم کرد که یک مورد آن واگذاری ۷۶۰ قطعه از اراضی ساحلی شمال ایران به ۷۶۰ نفر از بستگان و بلندپایگان رژیم پهلوی بود.»



حکومت پهلوی آلوده‌ترین حکومتی بود که در سده‌های گذشته ایران زمین به خود دیده است. در این دوران فرصت‌طلبانی به قدرت رسیدند که جز سوء استفاده شخصی از قدرت، سودای دیگری نداشتند. «منصور روحانی» یکی از نامدارترین دولتمردان رژیم پهلوی است. وی فرزند علی محمد در سال ۱۲۹۸ ش، در قزوین به دنیا آمد. پدران وی اهل قفقاز بودند که بعد از معاهده ترکمنچای از طریق روسیه تزاری نخست در آذربایجان و پس از مدتی در قزوین اقامت گزیدند. منصور روحانی پس از تحصیلات مقدماتی عازم تهران شد و دوره مهندسی را در دانشکده فنی دانشگاه تهران گذراند و برای تحصیل در رشته هیدرولیک به لندن رفت. در بازگشت به ایران در شرکت نفت ایران و انگلیس مشغول کار شد. در سال ۱۳۷۷ش، به ریاست سازمان آب تهران منصوب شد. وی از اعضای بهائیت بود که در نوجوانی به حزب ایران پیوست و با روزنامه‌های حزبی نیز همکاری داشت. با شروع فعالیت‌های حسن‌علی منصور به او پیوست و در کانون مرفی و حزب ایران نوین فعال شد. زمانی که حسن‌علی منصور به نخست‌وزیری رسید، روحانی را به وزارت‌خانه جدید آب و برق منصوب کرد. در زمان صدارت هویدا، این پست برای او محفوظ ماند تا در کابینه سوم هویدا، تصدی هشت ساله



# تحول خواهی و تقریب‌گفتمان‌های سیاسی



حمزه عالمی  
دکتری اندیشه سیاسی

دوران انتخابات در جمهوری اسلامی ایران، دوران پدیدار شدن اندیشه‌ها و تفکرات بنیادین هر جریان و گروه سیاسی است و از این رو نمونه مطالعاتی معنا‌داری برای تحقیق در اندیشه‌ها و آرای یک جریان و گروه سیاسی و دولت مطلوب آن به‌شمار می‌آید. رقابت‌های انتخاباتی هفته‌های قبل و مواضع و کنش سیاسی نامزدهای انتخاباتی که علی‌القاعده نماینده یک جریان و گروه سیاسی مشخصی به‌شمار می‌آیند از این منظر اهمیت دارد و می‌توان با تأمل در آنها، به نتایج مهمی در زمینه مسائل کلان پیش روی جمهوری اسلامی دست یافت.

مواضع و کنش نامزدهای انتخاباتی ۱۴۰۰ در ظاهر دو رویکرد سیاسی متفاوتی را نشان داد و آن دسته از تحلیلگرانی که رونق فضای سیاسی و پیشبرد اهداف خود را در دو قطبی‌سازی می‌بینند، در پُر رنگ کردن نقاط اختلاف سعی بسیار کردند یا کوشیدند نقاط کوچک اختلاف را مبنایی برای برساختن روایتی دو قطبی از انتخابات قرار دهند. فضای دو قطبی انتخابات در صورت مبرا بودن از مواضع و کنش‌های غیر اخلاقی در حوزه سیاست، نتایج مفید خود را دارد و دست‌کم انگیزه شهروندان برای مشارکت را بالا می‌برد؛ اما این موضوع به‌معنای اندیشیدن به نقاط اشتراک نامزدها و جریان‌های سیاسی حاضر در صحنه انتخابات و مبنای قرار دادن این مشترکات برای ترسیم آینده‌ای مطلوب نیست.

## مشترکات نامزدهای انتخابات

در جریان رقابت‌های انتخاباتی و به‌ویژه مناظره‌ها، اولویت دادن به حل مشکلات اقتصادی و ارائه برنامه برای این کار نقطه اشتراک آشکاری در مواضع نامزدها بود. البته رویکرد نامزدهای اصولگرا به این موضوع که در آن بر نگاه به درون و فعال‌سازی ظرفیت‌های

داخلی با هدف خنثی‌سازی تحریم‌ها تأکید می‌شد، با نامزدهای اصلاح‌طلب که بر اولویت داشتن رفع تحریم‌ها که به‌طور طبیعی اهمیت دادن به مذاکره با غرب را در پی دارد، تفاوت‌های مهمی دارد، اما از آنجا که در این نوشتار هدف جست‌وجوی مشترکات است، می‌توان موضوع را به گونه‌ای دیگر هم دید. از مشترک بودن دغدغه‌های اقتصادی که بگذریم، حتی در زمینه موضوعات حساسی که همواره دستمایه اختلاف‌افکنی در کشور بوده است، همچون برجام، حقوق زنان و فضای مجازی نیز دیدگاه‌های نسبتاً نزدیکی میان نامزدهای انتخابات مشاهده شد. اتفاقاً از آنجا که نامزدهای مذکور و بسیاری از نخبگان سیاسی اصولگرا و اصلاح‌طلب پایبند به فرایض دینی هستند، نگاه آنان به تهدیداتی همچون تفسیر غربی از حقوق زنان و سبک زندگی غیردینی یا آثار ضد اخلاقی و ضد دینی فضای مجازی بی‌قید و بند، باید دارای اشتراکات زیادی باشد؛ اشتراکاتی که حتی در موضوع مذاکره با غرب کمتر دیده می‌شود، اما همه بحث بر سر این است که بر ساختن روایت‌های اختلاف‌برانگیز، اجازه ظهور مشترکات و حتی سخن گفتن از آنها را نمی‌دهد و این البته بی‌ارتباط با «نقش رسانه در همزومیک شدن یک جریان» نیست که در ادامه توضیح می‌دهیم.

## تحول خواهی و همبستگی مشترکات

با آگاهی از مشترکات و زمینه‌های تقریب‌نسی دو رویکرد و گفتمان اصول‌گرایی و اصلاح‌طلبی، وقتی در بیانات رهبر معظم انقلاب در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی (۱۴۰۰/۲/۲۱) که بیاناتی ناظر به دولت آینده است، تأمل می‌کنیم، می‌توانیم تأکید معظم‌له بر مفهوم «تحول خواهی و تحول‌آفرینی» را محوری برای همبستگی مشترکات نسبی میان دو جریان سیاسی کشور و سیستمی برای افزایش این نقاط اشتراک تا رسیدن به یک اجماع نخبگانی در ایران امروز تعریف کنیم. چنانکه متخصصان علوم سیاسی گفته‌اند، «اجماع نخبگان» یکی از مهم‌ترین الزامات حل مشکلات و رسیدن به پیشرفت است.

رهبر فرزانه انقلاب در آن بیانات می‌فرماید: «مقصود از تحول حرکت جهشی و جهادی است در همه بخش‌های اداری کشور و بخش‌های حکمرانی کشور و همچنین در بخش‌هایی از سبک زندگی عمومی و به‌طور خلاصه، حفظ و تقویت اصول و خطوط اساسی انقلاب و نوآوری در شیوه‌ها و روش‌ها و کارکردها.» به این ترتیب، تحول خواهی و تحول‌آفرینی، نوعی اصلاح درون سیستمی است و چنانکه رهبر معظم انقلاب در ادامه می‌فرماید، دو حوزه مهم نیازمند تحول «بخش‌های مدیریتی کشور» و «زندگی عمومی مردم» (همچون فرهنگ عمومی در زمینه مصرف) است.

این موضوع، یعنی ایجاد تحول در کشور با تعریفی که گذشت، ظرفیت و بستر مناسبی برای ایجاد همبستگی میان جریان‌ها و نخبگان سیاسی و تقویت مشترکات آنهاست. چنین ادعایی بر اساس این است که جوهر و عنصر اصلی اختلاف میان نخبگان و جریان‌های سیاسی در ایران را تلاش آنان برای دستیابی به همزومنی (برتری فکری-سیاسی در یک جامعه) تشکیل می‌دهد و از آنجا که در همزومنی، قدرت بر دانش برتری دارد، بنابراین اختلافات کوچک ضریب پیدا می‌کنند. این ادعا در این فرض ریشه دارد که بخش زیادی از نخبگان سیاسی ایران و احزاب و گروه‌های متبوع آنها، از مبانی مشترک عمیقی برخوردارند و غالب شدن اختلافات به دلیل غلبه حاشیه بر متن و کمرنگ شدن اخلاق در حوزه سیاست است.

دین، سنت، سرزمین، دشمن و نوع ادراک از فرصت‌ها و تهدیدات کنونی، از جمله موضوعات مبنایی هستند که اشتراک نظرهای فراوانی نسبت به آنها میان نخبگان سیاسی ایران وجود دارد و اختلافات موجود برخاسته از روایت‌هاست و روایت‌ها از جنس همان تلاش‌های همزومیک است که در دستگاه رسانه ساخته و پرداخته می‌شوند. در اینجا آنچه مهم است، اینکه آموزه «تحول خواهی و تحول‌آفرینی» بستر و زمینه‌ای برای فراهم کردن عرصه رقابت‌های همزومیک به‌شمار می‌آید؛ نه تلاش‌های رسانه‌ای به خودی خود امری مذموم است و نه همزومنی؛



آنچه مذموم است، سوق یافتن این تلاش‌ها به موضوعاتی غیراصیل و غیرواقعی یا کم ارزش است. تحول خواهی و تحول‌آفرینی زمینه‌ای برای رقابت‌های فکری و برنامه‌ای برای نوآوری در شیوه‌های مدیریتی و حتی حکمرانی است و از آن طرف همزومنی خواهی هر جریان و گروه سیاسی برخاسته از میل به دیده شدن و سلطه‌گری است، نه الزاماً در انداختن یک گفتمان و نظام فکری متفاوت یا در تقابل با ساختار سیاسی موجود؛ اینکه گاه تلاش‌های همزومیک به سوی ساختار شکنی سوق می‌یابد، به این دلیل است که یک جریان سیاسی می‌خواهد با ارائه یک دیدگاه و اقدام خیرکننده، افکار و نظار را به سوی خود جلب کند، و به این ترتیب بخش زیادی از این تلاش‌ها برخاسته از میل به دیده شدن و مسلط شدن بر سایر گروه‌ها و جریان‌هاست. این موضوع در عرصه سیاست به لحاظ کردن جوانب اخلاقی در آن، نه تنها مذموم نیست، بلکه سبب رونق این عرصه می‌شود و می‌تواند به مشارکت بیشتر شهروندان در سیاست و افزایش پیوند آنها با نظام سیاسی منجر شود. البته به شرط اینکه اصول، چارچوب‌ها و هنجارهای بنیادین و اخلاقی جامعه و نظام سیاسی حفظ شود و کاندیداهای مختلف به مثابه «بر شاخه نشستن و بن بردن» عمل و تبلیغ نکنند.

به این ترتیب، تحول خواهی و تحول‌آفرینی با تعریفی که در دیدگاه رهبر معظم انقلاب می‌یابد، عرصه‌ای برای بازیگری، دیده شدن و سلطه مشروع یک جریان بر یک جریان سیاسی به‌شمار می‌آید و رقابت‌های همزومیک میان آنها را در چارچوب ساختار سیاسی تعریف می‌کند. با سیراب شدن میل همزومیک در چارچوب مذکور، رونب‌های اختلاف‌افکن تضعیف می‌شوند و به‌ویژه اینکه اختلافات از حدود اختلاف در مسائل کلان و فراساختاری به اختلاف در شیوه‌ها و روش‌های مدیریتی معطوف شده و زمینه اجماع نخبگان بر سر مسائل اساسی کشور بیشتر فراهم می‌شود. البته اختلافات روشی می‌تواند به سطحی فراتر از آنچه هست، ارتقا یابد، اما حوزه سیاست حوزه گزینش بهترین امکان از میان امکان‌های موجود است.

## آفاق

### چهره پنهان سیاست - ۱

## دانش دوچهره‌ای

می‌دهد و همواره نقش و جایگاه راهبردی در رقابت‌ها و منازعات سیاسی داشته و عامل تعیین‌کننده‌ای در شکست‌ها و پیروزی‌ها بوده است. مهم‌تر اینکه در حال حاضر با گونه‌هایی از این چهره پنهان سیاست رویه‌رو هستیم که به مراتب در مقایسه با گذشته خفنی‌تر و مؤثرتر در تغییر رفتارها و ساختارها عمل می‌کند. انگیزه دیگر طرح این بحث تلاش برای ارائه برداشت و درک درست و واقع‌بینانه از نفوذ تحول یافته است؛ زیرا برخی منکر چهره جدید نفوذ به معنای مجموع اقدامات برنامه‌ریزی شده و نرم‌افزاری برای رخنه در نظام ایمانی و در هم شکستن آن هستند. برخی دیگر در تفسیر برداشت از آن، راه افراط را رفته و هر نوع راهبردی تعاملی و تأثیرپذیری از آن را نفوذ تلقی می‌کنند. برخی برعکس دو دسته مزبور، به‌طور کلی طرح بحث نفوذ را توهم توطئه دانسته و عامدانه تلاش می‌کنند آن را در قالب نظریه توطئه تفسیر کنند. متأسفانه، اکنون با شارحانی از نظریه‌پردازان توهم توطئه رویه‌رو هستیم که تلاش دارند تاریخ سلطه و نفوذ و تحول پارادایمی آن را با خلق استعاره‌هایی، مانند توهم‌پنداری، کم‌رنگ، توجیه یا انکار کنند. در حالی که واقعیت‌ها و حقایقی که دولت‌های توطئه‌گر در قالب اسناد تاریخی منتشر کرده، یا خاطرات سیاستمداران، شخصیت‌های اطلاعاتی و جاسوسی و بسیاری از مستندات دیگر تردیدی باقی نمی‌گذارد که سیاست بین‌المللی را نمی‌توان بدون چهره پنهان آن، که مداخله‌جویی نرم است، تصور کرد.

### سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی



علمای سیاسی، سیاست را ژانوسی یا دوچهره‌ای اساطیری تشبیه کرده‌اند؛ به نظر آنها سیاست گاهی با صورتی نظم‌آفرین و زمانی با سیمایی تسلط‌جو تجلی می‌کند. چهره نظم‌آفرین روی سیاست را نشان می‌دهد و چهره سلطه‌جویی، زیرین و پنهان آن را شامل می‌شود. بررسی آثار امام خمینی (ره) بنیادی‌تر چهره ژانوسی سیاست را بر ما آشکار کرد. ایشان چهره اول و اصیل سیاست را «سیاست الهی» و چهره پنهان و سلطه‌جوی سیاست را «سیاست شیطانی» نام گذاشتند. در جایی که سیاست الهی نباشد، سیاست شیطانی با چهره‌های مختلفی که صورت ظاهر آن «راست‌نمایی و بشر دوستانه» است، جایگزین خواهد شد. این ایده کتابی است که نویسنده با عنوان «چهره پنهان سیاست» نوشته و انتشارات «زرم» هدایت آن را منتشر کرده است. از این شماره هفته‌نامه صبح صادق به بعد تلاش می‌شود بر مبنای این کتاب با کمی تغییرات، لایه‌های پنهان سیاست تشریح شود. هدف از سلسله یادداشت‌ها در این زمینه این است که سیاست را نمی‌توان با جنبه‌های آشکار آن تحلیل و قضاوت کرد. وقتی از لایه‌های آشکار سیاست عبور کنیم با موضوع نفوذ رویه‌رو می‌شویم که قلب سیاست و چهره پنهان قدرت را تشکیل

## ریزش‌ها

### فراز و فرود سیدمحمد موسوی خوئینی - ۲

## مبارز و بلانشین!

۱۳۵۶ به اتهام دادن پول به چند جوان قزوینی برای خرید اسلحه برای مبارزه مسلحانه با رژیم شاه در منزل اجاره‌ای کوچکی در خیابان نیوران نزدیک سه راه مژه دستگیر شد، من و همسرم با تمام وجود در خدمت خانواده ایشان بودیم. بچه‌های آقاسی خوئینی‌ها هیچ کدام به سن مدرسه نرسیده بودند، اولین کار من و همسرم دوستان این بود که خانه نسبتاً مناسبی برای آنها تهیه کنیم. ابتدا خانه‌های موقتی در جماران اجاره کردیم و سپس با تلاش بسیار موفق شدیم خانه در ده جماران، بن‌بست گله‌ها، تَه کوچه، درب رویه‌رو، به مبلغ یک میلیون تومان خریداری نماییم. در این زمان من اجاره‌نشین بودم قصد ما این بود که خانه به نام همسر و فرزندان آقا باشد، ولی ایشان از زندان پیام فرستادند و با این کار مخالفت کردند و خانه به نام ایشان خریداری شد. جناب خوئینی‌ها چند سال بعد از انقلاب خانه خریداری شده از سوی مردم را فروختند و به بی‌باغ بزرگی که مصادره شده بود منتقل شدند. این باغ پیش از ۴۰۰۰ متر وسعت دارد و ویلای بسیار مجللی در وسط آن ساخته شده است.»



از مهم‌ترین فعالیت‌های موسوی خوئینی در پیش از انقلاب می‌توان به جلسات وی که مربوط به تفسیر قرآن بود و در مسجد جوزستان برگزار می‌شد، اشاره کرد. وی نزاع و درگیری و مبارزه را اصل حاکم و جاری در آیات قرآن می‌دانست و سعی می‌کرد تمام آیات قرآن را بر همین اصل تفسیر کند و بر همین اساس بوده که وی به دام تفسیرهای مادی و تفسیر بر رأی می‌افتد تا جایی که حتی خود او هم به این نتیجه می‌رسد که نمی‌توان بر این اساس آیات را تفسیر کرد. شهید مطهری و شهید بهشتی به شیوه و محتوایی که خوئینی‌ها در جلسات تفسیر خود ارائه می‌داد، اعتراض می‌کنند؛ اما از جانب وی توجهی به این اعتراضات نمی‌شود. در بین حضاران این جلسات، نام افرادی مانند حبیب‌الله پیمان، محمد ملکی، محسن میردامادی، عباس عبدی، جواد روشن، ناصر خالقی و برخی از جوانان دیگری که بعدها حلقه اصلی دانشجویان پیرو خط امام (ره) را تشکیل دادند، به چشم می‌خورد. خوئینی‌ها به دلیل اتهاماتی، از جمله همکاری و کمک به سازمان مجاهدین خلق به دست ساواک دستگیر می‌شود. نکته حائز اهمیت این ماجرا این است که سال‌هایی که وی به این اتهام دستگیر می‌شود، سال‌های بعد از تغییر ایدئولوژیک سازمان و اعلام رسمی ایدئولوژی مارکسیستی است. دکتر محمد ملکی، دوست گرمابه و گلستان خوئینی‌ها در نامه‌های افشاگرانه‌ای دربارۀ وی چنین می‌نویسد: «وقتی ایشان در سال ۱۳۵۵ یا

## سیاست نامه

### اندیشه سیاسی فضل‌الله نوری - ۲۸

#### آسیب‌شناسی مشروطه

#### فتح‌الله پربشان

دبیر گروه اندیشه

در بررسی نهضت مشروطه مردم ایران، پاسخ به این پرسش بسیار مهم است که چه آسیب‌ها و عواملی سبب‌ساز شکست اولین و جدی‌ترین حرکت اجتماعی ملت ایران به سبک مدرن شد؟ در این باره می‌توان به دو دسته عوامل داخلی و خارجی اشاره کرد. در بین عوامل داخلی عملکرد ناهماهنگ علما در بیان یک دست مواضع دینی و ملی نسبت به مشروطه بسیار تأثیرگذار بود. به تعبیر موسی حقلانی «موقعی که مظفرالدین‌شاه قبول کرد حکم مشروطه را امضا کند، مرحوم شیخ فضل‌الله نوری به آقایان گفت بیایید حرف‌هایمان را یک کاسه کنیم که بالاخره مراد ما از مشروطه چیست و با هماهنگی به تهران برویم. مرحوم سیدعبدالله بهبهانی و سیدمحمد طباطبایی نپذیرفتند؛ اغماضی هم که از سوی مراجع نجف صورت گرفت، این بود که چون هدف، گرفتن مشروطه بود، دیگر به گروه‌های ساختار شکن و امثالهم توجه کافی نکردند و گفتند هدف ما گرفتن مشروطه و ساقط کردن حاکمیت قاجار است و لذا الآن وقت مطرح کردن این حرف‌ها نیست که بگویم تو باش و تو نباش. به نظر من این موضع و سیاست، کار دست مشروطه دینی داد.» بر عکس اقدام متشت علمای تهران و نجف، روشنفکران غرب‌گرا منسجم‌تر عمل کردند و علت عمده آن هم این بود که ساختار شکن‌ها صاحب حزب و تشکیلات منظمی بودند و از سال‌ها قبل برای ماجرای مشروطه طرح و برنامه داشتند و تمرین کرده بودند و آمادگی داشتند. فاصله تبدیل عدالتخانه به مشروطه در شش روز طی شد و صدور فرمان مشروطیت برای تأسیس «مجلس شورای اسلامی» از سوی مظفرالدین‌شاه به اصرار این جریان به «مجلس شوروی ملی» بدل شد. در بحث عوامل خارجی، نقش کشورهای خارجی به ویژه انگلیس در انحراف بنیادین اهداف قیام مردم از تأسیس عدالتخانه به مشروطه و تشکیل پارلمان و در ادامه نفوذ عوامل داخلی وابسته به این قدرت‌ها در ساختارهای جدید قدرت قابل تأمل و تعیین‌کننده است. برای نمونه، در بین مصوبات باغ سلیمان‌خان می‌کند، فاز «نفوذ» تعریف می‌شود که به‌مراتب خطرناک‌تر از عامل اول بود. در این جلسه سیداسدالله خرقانی، سیدجمال واعظ و سیدمحمدرضا مساوات برای نفوذ در بیوت مراجع مأمور می‌شوند به نجف بروند. از این جمع سه نفره سیداسدالله خرقانی مأمور نفوذ در بیت مرحوم آخوندخراسانی می‌شود. این جریان با پروژه نفوذ، به ارتباط علمای نجف با قضایای مشروطه در داخل ایران که از کانال شیخ فضل‌الله نوری انجام می‌شد پایان دادند و شیخ را از چشم مراجع نجف انداختند. در جلد سوم کتاب «اسناد مستشارالدوله» نامه‌هایی از خرقانی به تقی‌زاده و سه چهار نفر دیگر آمده و در آنها به بعضی از فتاوی‌ای که او توانست از مرحوم آخوند بگیرد، اشاره شده است. در صحت فتاوی‌ای که مرحوم آخوند صادر کرده است و در درستی اقدامات وی شکی نیست؛ برای نمونه از مرحوم آخوند می‌پرسند: «مخالف مشروطه و مباحث اسلامی آن بر اساس احکام و مباحث اسلامی است، چه حکمی دارد؟» ایشان هم پاسخ می‌دهد: «هر کسی که این کار را بکند، مفسد است.» ولی آنها با تبیی که در ایران دارند، به گونه‌ای وارونه‌نمایی و تحریف را می‌چینند که مصداق این فتاوی مرحوم نوری تلقی شود.



# من را شناس!

نگاهی به فناوری‌های تشخیص چهره و تهدیدات آنها



گیرند. تصور کنید که همه جشن‌ها و مهمانی‌هایی را که با پرسروموی‌تان بوده‌اید، به تفکیک در جایی دسته‌بندی شده باشد و هویت تمام آشنایان و ارتباط آنها با شما کاملاً آشکار باشد و این چه داده باارزشی برای جاسوسان و... خواهد بود.

تشخیص چهره، یکی از فناوری‌های به‌روز است که کاربردهای آن در زمینه‌های مختلف، روز به روز بیشتر می‌شود. یافتن افراد گمشده، بالا بردن امنیت و یافتن راحت‌تر دزدها و... که نشان از مفید بودن این قابلیت دارند، اما هر قدر بیشتر خود را به دامن فناوری بسپارید، همانقدر بیشتر باید نگران حریم شخصی خود باشید. حریم شخصی، عبارتی است که در دنیای فناوری تنها خودتان باید از آن مراقبت کنید و تعهدها و قول‌هایی که شرکت‌های فناوری برای حفظ آن می‌دهند، دروغی بیش نیست!

حتی در استفاده از نرم‌افزارها هم باید دقت کرد. برنامه‌های بسیاری سرزبان‌ها افتاده‌اند که چهره‌ها را پیر و جوان کرده یا کارتونی و شبیه شخصیت‌های انیمیشنی می‌کنند، باید توجه کنیم که چنین برنامه‌هایی اگر چه به رایگان به شما خدمات می‌دهند، اما در حال جمع‌آوری تصاویر کاربران خود هستند.

با استفاده زیاد از خدمات آنلاین و اشتراک‌گذاری بیشتر تصاویر خود در بسترهای مجازی، اگر در آینده نزدیک، فیلمی از خود دیدیم که در آن برخلاف اعتقادات خود حرف زدم یا خودکشی کردیم! نباید تعجب کرد. یکی از خطرها و تهدیدهای فناوری اختیار قرار دادن تصاویر خود به شرکت‌های فناوری و... فراهم کردن خوراک ساخت ویدئوهای تقلبی یا «دیپ‌فیک» است که در آینده با آن بیشتر آشنا خواهیم شد.

به سرورهای خدمات‌دهنده شرکت تلفن همراه‌تان ارسال می‌شود. برای نمونه، اگر از آیفون استفاده می‌کنید، برای داشتن این قابلیت، عکس‌های شما به سرورهای اپل و اگر از شیائومی استفاده می‌کنید، عکس‌های‌تان به سرورهای شیائومی ارسال می‌شود. توجه کنید که تمام عکس‌های گالری شما ارسال خواهند شد؛ زیرا این نوع تشخیص چهره، نیازمند الگوریتم‌های پیچیده هوش مصنوعی است و پردازنده‌های فعلی تلفن همراه از پس آن بر نمی‌آیند و باید تصاویر را به سرور قوی ارسال کنند.

## ◆ نگران باشیم؟

در حالی که به صورت آنلاین فقط چهره شما یافت می‌شود و تشخیص و تمیز دادن در کار نیست، خطر کمی درباره حریم شخصی شما را تهدید می‌کند. تشخیص چهره برای بازگشایی قفل، هر چند به صورت آنلاین انجام می‌شود، اما داده‌های مورد استفاده در این روش، به صورت محلی در تلفن همراه شما ذخیره می‌شود که امکان هک و لورفتن آن وجود دارد. این داده‌ها رمزگذاری شده هستند، اما باید باز هم نگران بود؛ زیرا شرکت‌های سازنده تلفن همراه، به تصاویر تمام کاربران خود با مشخصات کامل‌شان دسترسی دارند و این، یعنی نقض حریم شخصی و معلوم نیست این اطلاعات هویتی از کدام سازمان‌های امنیتی سر در می‌آورند!

در حالت آنلاین، بیشترین نگرانی را باید داشته باشیم! در این وضعیت، تمام تصاویر تلفن همراه ما پردازش می‌شوند و علاوه بر تهدید تصاویر انتقال داده شده به خارج از تلفن همراه، داده‌های پردازش شده هم ممکن است مورد سوءاستفاده قرار

پردازنده خود، چهره شما یا هر انسان دیگری را در میان اجسام دیگر پیدا می‌کند. این حالت به اتصال داده نیاز ندارد. مانند زمانی که می‌خواهید با خودتان عکسی بگیرید و مربعی بر روی صورت شما ظاهر می‌شود و با جابه‌جایی صورت‌تان، آن هم جابه‌جا می‌شود، در اینجا صورت شما به وسیله تلفن همراه پیدا شده است که به این فرآیند، نوعی از پردازش تصویر هم می‌گویند. تشخیص چهره آنلاین که شما واقعاً در آن تشخیص داده می‌شوید، در تلفن‌های هوشمند جدید که از سخت‌افزار خوبی بهره می‌برند، استفاده می‌شود. در این تشخیص چهره که برای قفل‌گشایی تلفن همراه استفاده می‌شود، چهره صاحب تلفن به عنوان مبنای قرار داده می‌شود و بقیه افراد با آن سنجیده شده و در صورتی که تطابق حاصل شود، یعنی خود شما بخواهید قفل را باز کنید، اجازه دسترسی داده می‌شود. در واقع تلفن همراه شما به دنبال تطابق‌ها می‌گردد تا تأیید را صادر کند.

حالت دیگری از تشخیص چهره وجود دارد که به معنای واقعی، تشخیص چهره را می‌توان به آن نسبت داد. تصور کنید که عکسی دسته‌جمعی با دوستان و خانواده خود گرفته‌اید، تلفن همراه شما با تشخیص‌تان در میان چندین نفر دیگر در آن تصویر، شما را شناسایی می‌کند. شاید قابلیت گالری تلفن همراه هوشمندتان را دیده باشید که با کلیک کردن بر روی عکس یک شخص، دیگر عکس‌های او را هم به شما نشان می‌دهد! می‌توانید تعیین کنید تمام عکس‌هایی را که خودتان در آن حضور دارید، به شما نشان دهد. این حالت از تشخیص چهره، به صورت آنلاین انجام می‌شود و باید دقت کنید که برای استفاده از این قابلیت، تمام تصاویر شما



محمد صالح نادری  
کارشناس فناوری اطلاعات

امروزه فناوری‌ها به سرعت در زندگی ما وارد می‌شوند و فرصت بررسی و تحقیق درباره مزایا و معایب آنها وجود ندارد. چه بسا فناوری‌ای که در حال استفاده است و مدتی بعد به دلیل خطرات احتمالی آن کنار گذاشته شود. فناوری‌های تشخیص چهره، یکی از مواردی هستند که موافقان و مخالفان بسیاری دارند.

تلفن‌های همراه هوشمند که به تازگی به بازار آمده‌اند، قابلیت بازگشایی قفل با چهره صاحب تلفن را دارند. بازگشایی قفل یکی از ساده‌ترین مواردی است که از تشخیص چهره در آن استفاده می‌شود؛ اما آیا قابلیت تشخیص چهره، تنها دارای فایده است یا باید نگرانی‌هایی درباره آن داشته باشیم؟

## ◆ تشخیص چهره و یافتن چهره

باید گفت تشخیص چهره در تلفن‌های هوشمند روش‌های گوناگونی دارد که می‌تواند آنلاین یا آفلاین انجام شود. در حالت آنلاین تلفن همراه شما باید قابلیت اتصال به شبکه داده را داشته باشد و در حالت آفلاین بدون اتصال هم تشخیص چهره انجام می‌شود.

در این فرآیند خاص در تشخیص چهره در حالت آفلاین که خواهیم گفت، بهتر است از عبارت پیدا کردن چهره تا تشخیص آن استفاده کنیم. تلفن همراه و هر دستگاه هوشمندی که دارید، با استفاده از یک سری الگوریتم‌های داخلی و به وسیله

## تشخیص چهره باید محدود شود؟

منوع الخروج است، به فناوری شناسایی چهره نیاز داریم. با این کار امنیتی را که انتظار داریم در فرودگاه‌ها داشته باشیم، خواهیم داشت. می‌توان با استفاده از تشخیص چهره و بانک‌های اطلاعاتی پلیس، سارقان و مجرمان را به سرعت شناسایی کرد؛ اما استفاده از این قابلیت در تلفن‌های همراه بسیار خطرناک است. نرم‌افزارهای فعلی تشخیص چهره در تلفن‌های هوشمند ضعیف‌های امنیتی بسیار زیادی دارند و امکان هک و لورفتن داده‌های کاربران وجود دارد، اما یافتن کودکی که در شهر گم شده است به وسیله فناوری تشخیص چهره، بسیار لذت‌بخش است.

شرکت‌های رایانه‌ای لو رفتن هویت‌های زیادی افشا شدند و چگونه می‌توانیم اعتماد کنیم که هویت چهره ما در این فضای غیرقابل اعتماد محافظت می‌شود؟ تشخیص چهره امکان خطرناکی است. در عمل، می‌بینیم که می‌توان آن را هک یا جعل کرد، پایگاه‌های داده این نرم‌افزارها را می‌توان نقض کرد یا فروخت، بنابراین بهتر است محدودیت‌هایی ایجاد کنیم. ما باید شناسایی چهره را به موارد استفاده مناسب، مانند امنیت فرودگاه و مرز محدود کنیم. در مثال امنیت فرودگاه و مرز، برای استفاده از پایگاه داده برای اطمینان از اینکه شخصی در هواپیما

هوشمند خود نگاه می‌کنند و قفل آن با می‌شود و بی‌ارتباط‌ترین احراز هویت تلفن همراه را ایجاد می‌کند. مطالعه‌های بسیار آسیب‌پذیری‌های تشخیص چهره را نشان داده‌اند. محققان دانشگاه تورنتو توانستند نشان دهند که فقط با تنظیم چند پیکسل در گوشه چشم یا دهان فرد، نمی‌توان از طریق فناوری تشخیص چهره او را شناخت. نه تنها نقض در شناسایی چهره و تقلب و هک از نگرانی‌های ماست، بلکه استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی، آسیب‌پذیری‌هایی از جمله نقض گسترده حریم شخصی را به وجود آورده است. در سال ۲۰۱۸ زمانی که داده‌های بسیاری در

### مارتین زری

کارشناس امنیت فضای مجازی



در سال ۲۰۲۰ بیش از یک میلیارد تلفن هوشمند از راه‌حل‌های شناسایی چهره برخوردار بودند. در سال ۲۰۱۷، زمانی که اپل اعلام کرد بازگشایی قفل با چهره یکی از جدیدترین ویژگی‌های گنجانده شده در آیفون است، دیری نپایید که شرکت‌های تلفن همراه نیز این روند را دنبال کردند. کاربران فقط به صفحه نمایش تلفن

### نکته گرام

**محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی:** دیدگاه افرادی که با نگاه متحجرانه به حضور مردم قائل نیستند یا کسانی که با مردم رفتار ابزارگونه دارند، با باورهای امام راحل و رهبر معظم انقلاب و مبانی انقلاب اسلامی همخوانی ندارد. جمهوریت در نظام اسلامی برخاسته از دین ماست و دعوت به مشارکت، مجاهدتی دوران‌ساز است.

**محسن علیزاده، نماینده مجلس:** امروز حفظ تنگه احد انقلاب در گرو حفظ وحدت است. دشمن مترصد فرصت است! مبدا که به طمع غنیمت تنگه را رها کنیم.

**حجت نیکی ملکی، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی ستاد اجرایی فرمان امام (ره):** مجوز اضطرابی برای اولین واکسن ایرانی کرونا، واکسن برکت صادر شد. دوستان زیادی تبریک گفتند، اما برای ما کار تمام نشده است و دانشمندان ما شبانه‌روز در حال کار مجاهدانه هستند برای افزایش ظرفیت تولید تا شکست کامل این ویروس منحوس.

– منافع ورشکسته تو تلویزیون سعودی اینترنشنال می‌گه شما نمیتوانید چادر مشکی تولید کنید چطوری ادعا می‌کنید واکسن تولید کردید؟ واکسن رو که به کوری چشم دشمنان این ملت تولید کردیم سال آینده هم بزرگترین کارخانه چادر مشکی منطقه با سرمایه‌گذاری ستاد اجرایی فرمان امام به بهره‌برداری میرسه.

**مهدی کشت‌دار، مدیرعامل خیرگزاری قوه قضائیه:** به دروغ گفته‌اند یک فعال رسانه‌ای به دلیل اظهاراتش در کلاب‌هاوس به دادسرای فرهنگ و رسانه احضار شده است. تحقیقاً می‌نویسم تاکنون هیچ فعال رسانه‌ای به خاطر اظهار نظر انتخاباتی بازداشت یا حتی احضار هم نشده است. رویکرد دادسرای فرهنگ و رسانه تعاملی و تقویت فضای رسانه است.

**محمد ایمانی، کارشناس سیاسی:** آقای ظریف با دعوت از مردم به مشارکت در انتخابات، دست رد به سینه امثال میرحسین موسوی و رهنورد (و برخی تندروهای جبهه اصلاحات و حزب مشارکت) زد که علناً با دعوت به تحریم انتخابات، کنار گروهک‌های ورشکسته سازمان منافقین، سلطنت‌طلبان و نهضت آزادی ایستاده‌اند. فارغ از همه نقدهایی که به ظریف می‌شود کرد، این مرزبندی و صف‌آرایی او کار درست و بجایی بود.

**شاهین مردانی:** چندتا جوون متخصص ایرانی داروی درمان اعتیاد توسعه دادن که اورجینالش آمریکایی هست و به خاطر قیمت بالا حتی امکان وارداتش نبود. حالا فناوری پیچیده ساخت این محصول در دست نخبه‌های ایرانیه و داروی آگزویپو با قیمت ۲ میلیون در کشور تولید می‌شه که ۲۸ میلیون ارزون‌تر از نمونه آمریکاییه.

**پرویز حناچی، شهردار تهران:** با پیشنهاد جامعه پزشکی و تأیید اعضای محترم شورای اسلامی شهر تهران ایستگاه متروی بیمارستان امام خمینی (ره) به پاس زحمات کادر فداکار بهداشت و درمان به «ایستگاه مدافعان سلامت» تغییر نام یافت.

**رضا سراج، کارشناس سیاسی:** نتانیا هو رفت و پنت آمد! هر چند سگ زرد برادر شغال است، ولی این تغییر، آن هم در پی شکست در جنگ دوازده روزه یکی از نشانه‌های احتضار رژیم صهیونیستی و سرعت یافتن اضمحلال آن است! صهیونیست‌ها هر چه سریع‌تر شنا یاد بگیرند!

### خبر خوب

## مرکز نوآوری

حمایت از استارت‌آپ‌ها



مرکز تحقیق و توسعه همراه اول با همکاری پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف، مرکز نوآوری همراه اول را راه‌اندازی کرد. این مرکز با مأموریت تحقیق، توسعه، نوآوری و حمایت از فناوری‌های نوین و بومی در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات و با هدف خودکفایی و استقلال فنی

و تخصصی حول محور نیازمندی‌های فناورانه زیست بوم ICT کشور و بهره‌مندی از ظرفیت دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان سراسر کشور راه‌اندازی شده است. رویکرد این مرکز حمایت از استارت‌آپ‌ها و تیم‌های نوپاست.

### پژواک

## موشک چندبار مصرف!

موشک‌ها و چاپ سه‌بعدی



یک استارت‌آپ فضایی از یک موشک جدید دو مرحله‌ای رونمایی کرده که قابل استفاده مجدد خواهد بود و به وسیله فناوری چاپ سه‌بعدی تولید شده است. استارت‌آپ فضایی «رلتیوتی اسپیس» این موشک را که «تران‌آ» نام دارد، به وسیله فناوری چاپ سه‌بعدی تولید کرده و در حال حاضر رقیب اصلی شرکت «اسپیس ایکس» است. پیش‌بینی می‌شود، عملیات با این موشک که ۶۵ متر طول دارد، از سال ۲۰۲۴ آغاز شود و اگر همه چیز طبق برنامه پیش برود، ماهواره‌هایی را به مدار زمین می‌برد.

### نرم افزار

## شفاداک

نوبت‌دهی هوشمند سریع و آسان!



«شفاداک» سامانه دانش‌بنیان خدمات برخط پزشکان کشور است که با هدف ارائه ساده‌ترین و کاربردی‌ترین سیستم معرفی، جست‌وجو و رزرو اینترنتی وقت ملاقات پزشکان مراکز درمانی (نظیر بیمارستان‌ها، کلینیک‌ها، مطب‌ها و...) طراحی و پیاده‌سازی شده است. مأموریت شفاداک بالا بردن سطح سلامتی و رفاه هموطنان با معرفی پزشکان متخصص براساس نیاز و به سهل‌ترین شیوه ممکن در قالب خدمات الکترونیکی است. شفاداک به تازگی کار خود را شروع کرده و به زودی با افزایش پزشکان طرف قرارداد، خدمات بهتری ارائه خواهد داد.



# غرور ایرانی در صبح آخرین روز

نسیم اسدپور

دبیر گروه فرهنگ



قطعاً هر کشوری با وجود قهرمانانش می‌تواند از تاریخ گذشته خود برای آینده سرزمینش، افتی روشن و درخشان را ترسیم کند. قهرمانانی که در لحظات تاریک یک کشور یا در بحران‌های مهم، شعاع نوری شده‌اند که امید را در دل مردم خود و چه بسا گاهی فراتر از مردمان سرزمین خود، روشن نگاه داشته‌اند.

به همین دلیل است که کشورها همیشه تلاش می‌کنند یاد و خاطره قهرمانان خود را زنده نگه دارند و برخی هم که قهرمان ندارند، با اسطوره‌های خیالی قهرمان‌سازی می‌کنند، به امید آنکه برای مردم خود الگوسازی کرده باشند. این الگوسازی‌ها بخشی در ادبیات و داستان‌ها و بخشی نیز در فیلم‌ها و سریال‌ها صورت می‌گیرد.

برای نمونه در برخی تولیدات هنری، از جمله سریال‌های کره‌ای، با ساختن قهرمانانی که زاینده ذهن نویسنده است، سعی در تاریخ‌سازی برای کشورشان دارند که قطعاً در این راه نیز بسیار موفق عمل کرده‌اند؛ برخی کشورها نیز با خلق قهرمان‌های خیالی و گاهی پویشالی، اهداف خاص ایدئولوژیک و سیاسی خود را دنبال می‌کنند؛ مانند آنچه در بسیاری از سریال‌ها و به ویژه کارتون‌ها و انیمیشن‌های آمریکایی شاهدش هستیم.

## ◆ قهرمانان ملی و رسالت رسانه ملی

اما در کشور ما، قهرمان‌ها و الگوهای فراوانی در کنار ما زندگی کرده‌اند که اتفاقاً تعدادشان هم کم نیست؛ مردان و زنانی که هر یک در عرصه‌های گوناگونی اسطوره بوده‌اند، عرصه‌هایی مانند جهاد، ورزش و سیاست و صد البته یکی از مهم‌ترین عرصه‌ها هم علم و دانش بوده است. دانشمندانی که آنچه‌آن در عرصه علم پیش‌تاز بوده و برای کشورشان قدم‌های بزرگی برداشته‌اند که دشمنان آنها را یک خطر



بزرگ به شمار آورده و سعی در از میان برداشتن آنها داشته‌اند، مانند شهیدان صنعت هسته‌ای. دانشمندی که به دلیل خدمت به کشورش، هدف ترور دشمن قرار بگیرد و به شهادت برسد، همان الگویی است که اگر در کشور دیگری بود، نه یک بار، بلکه صدها بار و در قالب‌های مختلف برایش فیلم و سریال و انیمیشن می‌ساختند و کتاب می‌نوشتند.

حالا خوشبختانه صدا و سیما قدم‌های مؤثری در این زمینه برداشته است؛ از جمله، به تصویر کشیدن زندگی دانشمند برجسته‌ای، مانند «دکتر مجید شهرداری» در سریال «صبح آخرین روز». سریالی که یک ماهی است از شبکه دوم سیما بر روی آنتن می‌رود. سریالی حرفه‌ای، همراه با

پس از آن، داستان با فلش‌بک‌هایی به گذشته برمی‌گردد و بار دیگر زمان حال به تصویر کشیده می‌شود. این موضوع هر چند در بسیاری از سریال‌ها و فیلم‌ها مرسوم است؛ اما در «صبح آخرین روز» که زندگی شهید شهرداری را به تصویر می‌کشد و هم به بُعد امنیتی ماجرای ترور پرداخته شده، این فلش‌بک‌ها تا حدی مخاطب را گیج و سردرگم می‌کند.

گذر از زندگی شهید شهرداری سریع اتفاق می‌افتاد، این در حالی است که کل فیلم ریتم کندی دارد. ابتدای سریال با شهادت شهید شهرداری به تصویر کشیده شده، سکانسی بسیار اثرگذار. شروع سریال بسیار خوب است و با قدم‌های باثبات و شخصیت‌پردازی‌های خوبی آغاز شده است، در ابتدا تصور می‌شود که محوریت این داستان مادر شهید است؛ اما رفته رفته متوجه می‌شویم هر بخش به یکی از نزدیکان این شهید اختصاص دارد.

البته با همه این اوصاف از جایی به بعد همان طور که اشاره کردیم ریتم سریال کند و خسته‌کننده می‌شود.

یکی از نقاط قوت سریال که هم واقعیت تلخ ترور شهیدان هسته‌ای را بهتر توصیف کرده و هم به لحاظ تکنیکی بسیار خوب سر جای خود نشسته است، استفاده از تصاویر واقعی است؛ برای نمونه، در قسمتی از سریال، شهادت دانشمند شهید علی محمدی به تصویر کشیده شده است.

در کل، سریال «صبح آخرین روز» سریالی قابل تحسین است که هر چند تا حدی از ضعف و نبود برخی جذابیت‌های داستانی و دراماتیک در فیلمنامه رنج می‌برد، اما می‌تواند نمره خوبی به دست آورد و امید می‌رود، در کشوری که دیروز شهادت دانشمندان خود را تجربه کرده و امروز شهادت فخری‌زاده‌ها را، صدا و سیما بیش از پیش به چنین سوژه‌هایی بها بدهد و برای ساخت چنین پروژه‌هایی دست‌بازتر و البته دست و دل‌بازتر اقدام کند.

## جای خالی فرهنگ

نگاهی به رقابت‌های انتخابات ریاست جمهوری از زاویه‌ای متفاوت

تکراری. زمانی، دغدغه‌ها و برنامه‌های نامزدها برای حوزه فرهنگ، هنر و اندیشه، به «رئیس شجریان» و بازی با «نقد گشت ارشاد» محدود بود و حالا هم که زمان زیادی از آن روزگار نگذشته، برخی نامزدها با تکرار مشابه همان حرف‌ها سعی می‌کنند هوادار بیشتری برای خود دست و پا کنند و بقیه هم یا جای فرهنگ را در برنامه‌های‌شان خالی گذاشته‌اند و به سکوت از کنارش رد شده‌اند، یا حداقل با طرح مطالب کلی، خودی نشان داده‌اند. اما سوال اینجاست

که آیا واقعاً سهم فرهنگ از شور و هیجان‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست جمهوری و مدعیان تحول در کشور، باید همینقدر باشد؟! فی‌المثل، در کجای صحبت‌های این عقلای سیاسی، اثری از شناخت دقیق و اجرای درست سند «مهندسی فرهنگی کشور» و لزوم هم‌افزایی و هماهنگی دستگاه‌های فرهنگی برای ساختن فرهنگ جامعه یا درک و تبیین درست مسئله حجاب و عفاف یا نسبت موسیقی، تئاتر و سینما با انقلاب اسلامی بوده است؟ اصلاً کدام یک از نامزدها تعریف

دقیق و روشنی از موضوع «فرهنگ» و اجزایش و نیز عوامل مخرب و سازنده آن داشته‌اند و آن را ارائه کرده‌اند؟ اینها نشان می‌دهد، موضوع فرهنگ و کار فرهنگی آقدر مهم است که رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: «کار فرهنگی همان چیزی است که حاضریم جانم را فداش کنیم.»، هنوز آفتور که باید و شاید به باور و دغدغه جامعه مدام از مردم و مسئولان تبدیل شده و تا این اتفاق نیفتد، تحول اساسی و پایداری در کشور قابل تحقق نخواهد بود.

## یادداشت

### بیم‌ها و امیدها برای صنایع دستی ایران



شاهرخ صالحی

روزنامه‌نگار

ایران از نظر تولید صنایع دستی جزء سه کشور برتر دنیا و از لحاظ تنوع تولیدات دستی، اولین کشور دنیا به شمار می‌آید؛ اما با وجود این، وقتی نوبت به صادرات می‌رسد، رتبه ایران به سی‌ونهمین کشور دنیا تبدیل می‌شود و از این نظر، فاصله جدی بین تولید و صادرات صنایع دستی به لحاظ آماری وجود دارد. وضعیت تحریم و کاهش درآمدهای نفتی ایران، سبب شده است تا ورود ارز به کشور با دشواری‌های بسیاری روبه‌رو باشد و در همین شرایط، صادرات غیرنفتی همواره مورد تأکید و توجه بوده است. یکی از محصولات مهمی که تولید آن به ویژه در چنین شرایطی مزیت نسبی دارد و می‌تواند بازار خوبی را در دنیا به خود اختصاص دهد، موضوع صنایع دستی است.

با وجود این، میزان صادرات صنایع دستی ایران در سال ۱۳۹۸ حدود ۵۵۰ میلیون دلار بوده که تنها نیمی از این مبلغ به صورت صادرات رسمی از طریق گمرکات کشور صورت گرفته و مابقی به صورت چمدانی و بار همراه مسافر صادر شده است. در کنار صادرات محصولات صنایع دستی نباید از نظر دور داشت که فروش این محصولات در داخل کشور هم می‌تواند زمینه‌ساز برای فعالیت و ارتقای تولیدات صنعتگران دستی را فراهم کند. فروش صنایع دستی در کشور بازاری ۱۵۰۰ میلیارد تومانی دارد که اگرچه به لحاظ عددی مناسب تلقی می‌شود؛ اما

در مقایسه با میزان تولید و ظرفیت موجود در این حوزه، چندان نتوانسته انتظارات را برآورده کند و بنابراین زندگی و گذران امور هنرمندان صنایع دستی به سختی می‌گذرد. البته در فروش صنایع دستی نباید تنها به جنبه اقتصادی و ارزش آوری آن نگاه کرد و باید به جنبه ارزش فرهنگی و انتقال هویتی آن هم توجه ویژه‌ای داشت؛ به ویژه اینکه بسیاری از کشورها از فروش صنایع دستی، به منزله یک ابزار قدرت فرهنگی بهره می‌برند که نمونه آن را در فروش محصولات کشورهای شرق آسیا به خوبی می‌توانیم مشاهده کنیم. ایران از توانایی و ظرفیت خوبی برای تولید صنایع دستی برخوردار است؛ اما از این ظرفیت به خوبی استفاده نشده و همین مسئله موجب سرخوردگی فعالان حوزه صنایع دستی شده است. شیوع کرونا وضعیت را برای هنرمندان صنایع دستی سخت‌تر هم کرده است و در چنین شرایطی، اگرچه مسئولان دولتی می‌گویند با قرار دادن نام صنایع دستی در فهرست صنایع آسیب‌دیده از کرونا، به دنبال حمایت از آن هستند؛ اما در عمل، اتفاق خاصی در این حوزه نیفتاده و این صنعت تا حد زیادی ضربه خورده است.

آنگونه که آمارها می‌گویند، در سال گذشته ۲ هزار کارگاه صنایع دستی در کشور تعطیل شده و بیش از ده هزار فعال این صنعت نیز بیکار شده‌اند. از سوی دیگر، یکی از ظرفیت‌های مهم جذب مشتری برای صنایع دستی، برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی بوده که کرونا، همین ظرفیت اندک را هم از بین برده است. گفتنی است، حوزه گردشگری و استفاده از ظرفیت میراث فرهنگی در دو سال اخیر آسیب زیادی دیده است؛ حوزه صنایع دستی هم همانطور که گفته شد، روزگار خوبی ندارد. به نظر می‌رسد، یکی از اولویت‌های بعدی دولت آینده که در زمینه خنثی کردن تحریم‌ها، ایجاد اشتغال و افزایش درآمد کشور می‌تواند مورد توجه قرار گیرد، حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری است.

### حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگی

نگاهی کلنرا بر آنچه در فرآیند و روزهای تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری و به ویژه در مناظره‌های تلویزیونی گذشت، یک ایراد مهم در این دوره را در برابر ما قرار می‌دهد و آن عبارت است از مهجور بودن و غربت «فرهنگ» در تبلیغات و مناظره‌های نامزدهای ریاست جمهوری سیزدهم و اسارت آن در دام کلیشه‌های هیجانی و

### کتاب

#### نعمت جان

مجموعه‌ای از خاطرات پرستار جنگ

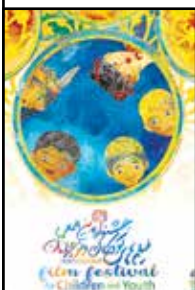


انتشارات «راه‌یار» چاپ دوم کتاب «نعمت جان»؛ خاطرات «صغری بُستاک»، پرستار و امدادگر دفاع مقدس را که «اسمانه نیکدل» آن را به رشته تحریر درآورده، منتشر و روانه بازار نشر کرده است. صغری بُستاک، سال ۱۳۳۷ در اندیمشک متولد شده و فعالیت‌هایش را پیش از پیروزی انقلاب شروع کرده است. پس از انقلاب هم در نهادهای انقلابی، همچون بنیاد مستضعفین، نهضت سوادآموزی، کمیته امداد و در نهایت بیمارستان شهید کلاتری اندیمشک خدمت کرده است. اواخر سال ۱۳۶۶ با دعوت‌نامه‌ای از طرف تعاون سپاه، در کنار امدادگری، مسئول گروه انصارالمجاهدین شد. قیمت این کتاب ۲۵ هزار تومان معین شده است.

### فراخوان

#### جشنواره ۳۴

فراخوان جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوان



مقررات و فراخوان سی و چهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان که پاییز امسال با مشارکت سازمان سینمایی، بنیاد سینمایی فارابی و شهرداری اصفهان برگزار می‌شود، منتشر شد. این جشنواره از ۱۶ تا ۲۱ مهر ۱۴۰۰ (۸ تا ۱۳ اکتبر ۲۰۲۱) با مشارکت سازمان سینمایی، بنیاد سینمایی فارابی و شهرداری اصفهان، در دو بخش مسابقه ایران و مسابقه بین‌الملل برگزار می‌شود. این دوره از جشنواره، با عنایت به تداوم شیوع جهانی ویروس کووید-۱۹ در تعامل با ستاد ملی مبارزه با کرونا، به صورت ترکیبی حضوری و برخط برگزار می‌شود.

### رمان

#### پسر چابک‌سوار

انتشار رمانی برای نوجوانان



«پسر چابک‌سوار» رمانی برای نوجوانان است که به قلم «لیلا قربانی» در انتشارات کتاب جمکران، راهی بازار نشر شد. لیلا قربانی که پیش از این «بچه‌های فرات» را نوشته و از سوی انتشارات کتاب جمکران منتشر کرده بود، این بار مخاطب را به سرزمین اسب‌های اصیل و دشت‌های سرسبز رهسپار کرده و روایتگر قصه تالیم‌آموزی می‌شود؛ پسر نوجوانی که عاشق اسب‌هاست و همیشه در رویاهایش با اسبش، قیرات در دشت‌های سرسبز می‌تازد و ششپه پدش، قهرمان سوارکاری شود؛ اما حادثه راندگی و نقص عضو بین او و آرزوهایش فاصله می‌اندازد.



## یادداشت

## عاقبت شاهرخ

میثم رشیدی مهرآبادی

دبیر گروه دفاع مقدس



این روزها نمایشی با نام «سگک» در تماشاخانه ایرانشهر روی صحنه رفته و مخاطبان زیادی برای خود دست و پا کرده است. سگک برنده شش جایزه از جشنواره مقاومت است و بررسی این جایزه‌ها و تماشای نمایش، نشان می‌دهد داوران این جشنواره کار خودشان را به درستی انجام داده‌اند.

نمایش «سگک» اگر چه به درام نمی‌رسد و در حد یک تعزیه با پرده‌های متنوع باقی می‌ماند، اما به راحتی می‌تواند در لحظات تعلیق‌آمیز، تماشاگرش را بختاند و بگیراند. زندگی شهید شاهرخ ضرغام به دستمایه این نمایش است، با فراز و نشیب‌های گوناگونی رویه‌رو بوده و نویسنده اثر این تلاش کرده است برخی از این وقایع را از بین آنها انتخاب کرده و در پرده‌های مختلف به نمایش بگذارد.

این سال‌ها اگر چه نام شهید ضرغام بیشتر از قبل سر زبان مردم افتاد و حتی کتاب «حسرت انقلاب» که کاری از گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی بود، با فروش خوبی رویه‌رو شد؛ اما هنوز هم شخصیت این شهید و همراهانش در گروه فدائیان اسلام به فرماندهی شهید سیدمجتبی هاشمی دریایی از سوزهای مورد نظر برای تولید محصولات فرهنگی است.

سردار قاسم صادقی که یکی از بازماندگان آن گروه روایی است، پس از سال‌ها پیگیری توانست با حمایت فرمانده کل سپاه، یادمان شهدای دشت ذوالفقاری را در آبادان تأسیس کند؛ دقیقاً در محدوده‌ای که «شاهرخ ضرغام» به شهادت رسید و پیکرش هیچ‌گاه پیدا نشد! گروه فدائیان اسلام گروهی شبه‌نظامی و مبارز بود که پس از انقلاب و در روزهای ابتدایی جنگ تحمیلی با تلاش جمعی از اهالی جنوب تهران و «سیدمجتبی هاشمی» تشکیل شد و در مقابل پیشروی ارتش عراق ایستاد. مدتی بعد، در پی موفقیت عملیات شکست حصر آبادان و حضور منظم ارتش و سپاه در منطقه جنوب و تحت کنترل در آمدن منطقه به دست نیروهای نظامی این گروه منحل شد. پس از انحلال بخشی از اعضای گروه جذب نیروهای نظامی شده و بخشی به کار اصلی خود در شهرهای شان بازگشتند. برای نمونه، سیدمجتبی هاشمی که فرمانده این گروه بود، پس از انحلال به تهران بازگشت و مغازه لباس فروشی خود را باز کرد تا زمانی که به دست منافقین در تهران در سال ۱۳۶۴ از پشت سر هدف گلوله قرار گرفت. شهید شاهرخ ضرغام در میان این گروه، برجستگی‌های بیشتری داشت. شاهرخ با نام شناسنامه‌ای «ابوالفضل» در اول دی سال ۱۳۲۸ در شرق تهران متولد شد و درشت‌جثه بود.

پدرش صدرالدین که کارگر ساختمانی بود در ۱۲ سالگی شاهرخ به رحمت خدا رفت. شاهرخ که قبل از انقلاب، سابقه روشن و درخشانی نداشت، پس از شرکت در جلسات مذهبی حاج آقا مجتبی تهرانی متحول شد و همراه مادر پیر و برادرش برای پابوسی امام رضا(ع) به مشهد رفت و توبه کرد و آدم دیگری شد.

مادر شهید شاهرخ ضرغام در خاطره‌ای از توبه شاهرخ گفته بود: «پسرم در گوشه یکی از صحن‌های حرم رضوی در مناجاتش با پروردگار می‌گفت: خدایا من را ببخش، بد کردم، غلط کردم، می‌خواهم توبه کنم... یا امام رضا به دام برس، من عمرم را تبه کردم...»

روایتی صریح و دردناک از روزهایی که جوانان برای اسلام و ایران خون می‌دادند

## پنجه‌های زنانه

## لابه‌لای ملحفه‌های خونین



فاطمه سادات میرعالی

پژوهشگر دفاع مقدس

حماسه مردان و زنان اندیمشکی کم از رشادت‌های مردم دزفول ندارد. زنان این شهر نیز در سال‌های جنگ، در خانه‌های شان ماندند و پشتیبان مردان‌شان شدند تا از اسلام و ایران دفاع کنند. آنچه در ادامه می‌خوانید، روایتی دست اول از حماسه یکی از شیرزنان اندیمشکی به نام «گوطلا تجدد» است که اگر چه سرپرست خانواده‌اش بود، اما یک روز آرام ننشست و تا آخرین روزهای دفاع، مردانه ایستاد. او به همراه تعداد زیادی از زنان اندیمشکی هر روز به بیمارستان شهید کلاتری این شهر می‌رفتند تا لباس‌ها، پتوها و ملحفه‌های خونین رزمندگان را بشویند. لباس‌هایی آغشته به خون پاک شهدا و مجروحان که هر کدام‌شان، دنیایی از خاطره و خطر بودند. گاهی نیز در میان آنها چیزهایی دیده می‌شد که باورکردنی نبود.



شد. بعضی موقع‌ها آن صحنه می‌آید جلوی چشمم. ناخودآگاه مویه‌سرمی‌دهم و گریه می‌کنم... از بیسن برادرانم «محمد» بیمارستان اهواز بود و «اسماعیل» جبهه. اگر می‌ماندم خانه، از فکر و خیال دیوانه می‌شدم. هر روز، دیدن کوهی از لباس و ملحفه‌ها بهم می‌فهماند که فقط من نیستم که عزیزم توی جبهه است. یک روز غروب از بیمارستان شهید کلاتری برگشتم. کمی خمیر برای خودم درست کردم. یکی دو ساعت بعد رفته توی آشپزخانه و شروع کردم به پختن نان. سایه‌ای افتاد روی سرم. برگشتم. وحشت کردم. کمی که گذشت با ته پته گفتم: «آقا، شما اینجا چی کار می‌کنید؟ باکی کار دارید؟» آنقدر لاغر بود، انگار او را زده بودند به برق. ریش‌هایش هم تا روی سینه‌اش بودند. زد زیر خنده و گفت: «محمد...»

برای رختشویی دستکش نمی‌پوشیدم. دست‌هایم هم‌اش داخل آب سرد بود. پوستم زیر و زخم شده بود، حس می‌کردم انگشت‌هایم از شدت سردی و تیزی وایتکس دارند قطع می‌شوند. کتف درد و رماتیسم قلبی هم گرفتم. با لباس‌های خیس و سرد درد شدید برمی‌گشتم خانه. شب تا صبح از شدت بدن درد آه و ناله می‌کردم، سرپرستی هم نداشتم، خودم،

را جمع می‌کردند و می‌بردند بیرون رخت‌شویی دفن می‌کردند. دل و جرت‌شان خوب بود. مدام با خون سر و کار داشتم و فکر می‌کردم اگر تکه گوشت هم توی دست بگیرم نمی‌ترسم! چند ماه بود رختشویی می‌رفتم. یک بار وقتی ملحفه‌ای خونریز را باز کردم، تکه گوشتی خونریز آمد توی دستم. سریع انداختم. انگار دنیا دور سرم می‌چرخید. گفتم: «ای وای، گوشت غلام‌رضا هم این طور روی ریل تکه تکه شد.» برادرم غلام‌رضا کارمند راه‌آهن بود. یک روز که خط دوکوهه قطع شده بود فرستادند دنبالش. شیفش نبود، ولی رفت آنجا. موقع درست کردن ریل، قطار او را زیر گرفته بود. جان‌ش را داد تا رزمندگان سالم به جبهه برسند. هنوز یک سال از فوت برادرم نگذشته بود که داشتم لباس‌های خونریز را می‌شستم. بلند بلند مویه می‌کردم. خانم اسلامی‌پور متوجه شد. آمد سمتم. دستم را گرفت و من را برد بیرون رخت‌شویی. روی شن‌ها نشاند. گفت: «صبور باش. خودتو با ناراحتی از بین ببر و گرنه نمی‌تونسی این لباس‌های خونریز رو بشوری.» تکه گوشت را برداشت و برد.

تا غروب ملحفه می‌شستم و آرام گریه می‌کردم، اشکم قطع نمی‌شد. شب چند لقمه غذا خوردم، ولی آن قدر آن گوشت جلوی چشمم بود که گوشتم

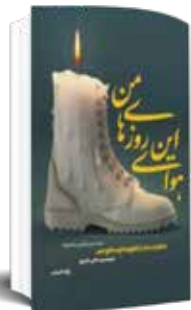
زمستان سال ۱۳۶۰ بود. یک روز در حیاط‌ها باز کردم. خانم‌های محله سوار مینی‌بوس شدند و رفتند. گفتم: «چه خبره؟» یکی گفت: «خانم‌ها می‌رن بیمارستان شهید کلاتری لباس مجروح‌ها رو می‌شورن.» ماندم تا غروب که از بیمارستان برگشتند. رفتم توی خیابان جلوی‌شان را گرفتم و گفتم: «باید نبود به من هم می‌گفتید. فردا جام نذارید.» من صبح زود آماده شدم. قبل از اینکه کسی بیاید سرافتم. رفته سر خیابان ایستادم. خانم‌ها یکی یکی می‌آمدند و سر خیابان جمع می‌شدند. هنوز آفتاب زده، سوار مینی‌بوس شدیم و رفتم بیمارستان. داخل سالن رختشویی، لباس‌ها و ملحفه‌ها را توی لگن‌های بزرگ می‌شستم و توی حوض‌ها آب‌کشی می‌کردیم. چهل پنج‌تا به خانم، تا غروب کارمان همین بود. من در خانه هم پتوهای رزمندگان را می‌شستم، اما خون‌های روی پتوهای که خانه می‌شستم، در برابر آن همه خون‌لخته لخته به چشم نمی‌آمد. از بوی خون و وایتکس سردرد گرفته بودم. غروب دوباره سوار مینی‌بوس شدیم و برگشتیم خانه.

گاهی حین شستن صدای روله روله و گریه بعضی از خانم‌ها بلند می‌شد. تکه گوشت با استخوانی می‌دیدند. خانم اسلامی‌پور یا زارعی آنها

## تازه‌ها

### هوای این روزهای من

کتاب «هوای این روزهای من» خاطرات تفصیلی «امیرحسین حاج نصیری» جانباز قطع نخاع و فرمانده تیپ هجومی سیدالشهداء در سوریه است. این کتاب، تنها خاطرات حاج نصیری نیست؛ این فرمانده بازمانده، دست‌دوستان دیگر را هم گرفته است و خاطرات آنها را نیز با خودش به این کتاب آورده است. این کتاب بیشتر از اینکه خاطرات راوی باشد، خاطرات مقاومت در حلب، خان طومان و لاذقیه است؛ خاطرات ناگفته از مصطفی صدرزاده، محمدحسین محمدخانی و شهدایی که رفتند و خاطرات‌شان را بردند. «هوای این روزهای من» به کوشش خانم «رقیه کریمی» است که انتشارات شهید کاظمی آن را در ۴۷۲ صفحه با قیمت ۷۵۰۰۰ تومان منتشر کرده است.



## خاطره

### صورت دکتر



همسر دکتر چمران را به بهانه زخمی شدن دکتر به سمت بیمارستان بردیم. وقتی از در عقب به سمت سردخانه وارد شدیم، همه چیز را فهمیدم. پرسنل بیمارستان تابوت بیکر شهید چمران را بیرون آوردند. من پلاستیک روی آن را باز کردم و خانم دکتر صورت دکتر را دیدم. جمعیت، اشک می‌ریختند و من حیران بودم که با از دست دادن دکتر چمران و رستمی، تکلیف ما چه خواهد بود. غروب «اسیر و سیر بادپا» آمد و کسب تکلیف کرد. شنیدم که بعد از شهادت دکتر چمران توپخانه‌های لشکر ۹۲ و لشکر ۱۶ هر دوری دشمن آتش می‌کنند. شنیدم که صدام به همه نفراتی که در خط آن روز دهلاویه جنگیده‌اند، درجه و نشان داده است؛ شنیدم که منافقین جشن گرفته‌اند؛ شنیدم که اهواز گریه می‌کرد؛ شنیدم هر حزب‌اللهی و رزمنده‌ای در جبهه مخصوصاً جبهه‌های اهواز خون‌گریه می‌کرد.

راوی: جانباز، حاج محمد نخستین ماهر، هم‌رزم شهید چمران

## قاب

### رد گلوله



داغ دلت را چه کسی می‌فهمد وقتی رد گلوله را بر پیشانی تک‌بست می‌بینی؟ چه کسی می‌داند تصور لحظه آخری که خون فرزندت به هوا پاشید و اطفافش را سرخ‌فام کرد، با قلب و روحت چه کرده است؟ اما همه یک چیز را خوب می‌فهمند؛ اینکه تو تا آخر ایستادی....



# ناوشکن دنا

## مظهر اقتدار و اراده ایران

گروه سپاه

صبح صادق



ناوشکن «دنا» و ناو مین شکار «شاهین» ساخت متخصصان دفاعی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با دستور رئیس جمهور به ناوگان جنوب نیروی دریایی ارتش در بندرعباس ملحق شد.



برکت انقلاب و همگرایی‌های ملی توأم با ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم» حاصل شده است و ان‌شاءالله آینده روشنی از ایران بزرگ، ایران اسلامی و ایران تاریخی را در امر دریا ترسیم کند. «امروز حضور پیوسته و با صلابت ناوگان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران علاوه بر دریاهای تحت حاکمیت کشور، در خلیج عدن، تنگه باب‌المندب و دریای سرخ، امنیت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران را در یکی از مسیرهای پر مخاطره دریایی تحکیم کرده است و این پیوستگی حضور اثر بخش مؤید توسعه ظرفیت‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای اثرگذاری در مقیاس جهانی است.» وی افزود: «همزمان حرکت الهام‌بخش و اقتدارآفرین ناوگروه نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران شامل ناوشکن تمام ایرانی «سهند»

ناوشکن «دنا» و ناو مین شکار «شاهین» ساخت متخصصان دفاعی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با دستور رئیس جمهور به ناوگان جنوب نیروی دریایی ارتش در بندرعباس ملحق شد.

امیر دریادار حسین خانزادی، فرمانده نیروی دریایی ارتش در مراسم الحاق ناوشکن «دنا» و ناو مین شکار «شاهین» که در منطقه یکم نیروی دریایی ارتش برگزار شد، گفت: «خداوند بزرگ را شکر گزاریم که در مسیر چهار دهه حرکت پر شتاب مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید، شاهد توفیقات و افتخارات غرورآفرین ارتش جمهوری اسلامی ایران به ویژه نیروی دریایی در دفاع از کیان ایران اسلامی و تحقق آرمان‌های انقلاب بوده‌ایم. اکنون در گام دوم انقلاب و در مرحله تمدن‌سازی آن شاهد خلق حماسه‌ای دیگر از جنس استقلال، خودکفایی و تولید توان رزم برای تقویت و استحکام امنیت بومی و تماماً ایرانی هستیم.»

وی افزود: «ناوشکن جمهوری اسلامی «دنا» این آرایه دفاعی پیچیده که حاصل سال‌ها انباشت دانش، تجربه، زیرساخت و فناوری‌های ساخت آرایه‌های دفاعی و از همه مهم‌تر اراده فرزندان ایران اسلامی است، امروز به عرصه ظهور رسیده و آماده است پس از فرمان الحاق به ناوگان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران عازم مأموریت محوله در اقیانوس‌ها و دریاهای آزاد، جایی که خطوط مواصلاتی دریایی کشور امتداد یافته است، به ویژه خلیج عدن، تنگه باب‌المندب و دریای سرخ شود و با این حضور امنیت‌آفرین و راهبردی، آنگونه که رهبر معظم انقلاب تدبیر فرموده‌اند مظهر اقتدار و اراده ایران اسلامی در دریا باشد.»

فرمانده نیروی دریایی ارتش اضافه کرد: «این مجاهدت خاموش و جریان پیوسته تولید تجهیزات پیچیده دفاعی که در دهه‌های متوالی در کارخانجات نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران آغاز و به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح امتداد داده شد، در کمال خودکفایی و زیر فشارهای مختلف حاصل شده است و می‌رود با اتکا به ظرفیت‌های ملی، نیروی دریایی جوان و انقلابی را از نسل تجهیزات آرایه‌ای قدیمی به نسل تجهیزات بومی تجهیز کند. تسلیحاتی که با تلاش کارکنان نیروی دریایی این نسل جوان مؤمن، دانش و پیرانگیزه و با استقلال کامل امنیت دریاهای اسلامی و دریاهای مجاور را تحکیم و تضمین کرده و با توکل به خداوند متعال و همگرایی منطقه‌ای امنیت جمعی را برای منطقه و جهان به ارمغان خواهد آورد.»

وی تأکید کرد: «این توفیق بزرگ به لطف خداوند متعال، هدایت‌های داهیه‌انه رهبر معظم انقلاب و به

### مختصات

- دنا، چهارمین فروند از ناوشکن‌های کلاس جماران، تحت نظارت نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مجموعه صنایع دریایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح طراحی و ساخته شده است.
- ناوشکن تمام ایرانی دنا مجهز به انواع تجهیزات و سامانه‌های دفاعی و تهاجمی ساخته شده در داخل کشور بوده و علاوه بر قابلیت دریانوردی طولانی در دریاها و اقیانوس‌ها، توانایی جست‌وجو، کشف، شناسایی، رصد، مقابله و در صورت نیاز انهدام هرگونه تهدید هوایی، سطحی و زیرسطحی را دارد.
- عرشه پرواز با قابلیت نشست و برخاست بالگرد از ویژگی‌های مهم عملیاتی ناوشکن «دنا» است.

### روی خط

#### پی‌گیر ایجاد نیروگاه خورشیدی خانگی هستیم

۰۹۱۸۰۰۰۶۵۸۸ / پاسدار بازنشسته دوران دفاع مقدس هستیم؛ فرزند پسرمد دارای مدرک لیسانس حسابداری است و سه سال است که بیکار مانده و متأسفانه پیگیری بنده برای پاسدار شدن فرزندم هم بدون نتیجه مانده و به ما می‌گویند فقط عضوایی داریم.

۰۹۱۸۰۰۰۸۶۶۱ / دولت کانادا که رسوایی اخیر حقوق بشری‌اش در کنار پناه دادن به جنایتکار اقتصادی مثل خاوری گندهایش سر به فلک می‌کشد مانع از انجام انتخابات ریاست‌جمهوری در این کشور شده است. این دیگر آخر حقوق بشر است!

۰۹۱۴۰۰۰۸۹۶۱ / خدارا شکر بعد از این رئیس‌جمهوری از جنس مردم مدیریت اجرایی کشور را خواهد داشت. به نظرم هشت سال سختی گذرانندیم.

۰۹۹۱۰۰۰۴۱۷۳ / خدا و کیلی با این گرونی‌ها و اجاره خونه، با ۳ میلیون واقعاً می‌شه زندگی کرد؟

۰۹۲۳۰۰۰۲۱۴۷ / پیشنهاد بنده به دولت آینده این است که یک وزیر مردمی هم اضافه کنه که کابینه دولت. یعنی کسی که همیشه در میان مردم باشه و وضعیت مردم رو میدانی درک کنه و گزارش بده. «ولی پادش» تهران

۰۹۱۲۰۰۰۹۸۶۶ / چرا یک کاندیدای ریاست‌جمهوری بعد از گذر از تأیید شورای نگهبان به راحتی در مناظره دم از مهندسی انتخابات و اینکه قبلاً فرد مورد نظر انتخاب شده می‌زند و بعد هم با فشار یک جریان انصراف می‌دهد؟!

۰۹۱۰۰۰۰۳۲۷۱ / خدارا شکر این بار حتی خیلی بهتر از دفعه‌های قبل سپاه هیچ ورود مصداقی به نامزدهای انتخاباتی نکرد و در کنار آن با برگزاری جلسات بصیرتی بسیار زیاد توانست در امر روشنگری مردم کمک کند. از طرف بسیج طلاب خواهران تهران باید از همه همکارانم تشکر کنم. / «نوروزی»

۰۹۰۴۰۰۰۲۸۳۸ / اگر در فضای جامعه یا ادارات و یا جاهای دیگر با یک فساد مواجه شدیم، مثلاً اختلاس، ارتشا یا هر نوع مفاسد اقتصادی و اخلاقی نحوه گزارش این موارد به مسئولان امر در قوه قضائیه چگونه است؟ لطفاً راهنمایی کنید

صبح صادق: پایگاه گزارشگران فساد قوه قضائیه به همین منظور راه اندازی شده است.

۰۹۱۳۰۰۰۵۵۲۱ / ما در استان اصفهان عمده درآمدمان از محل مسافران و گردشگران و توریست‌ها بود، اما حدود ۱۸ ماه هست که با کارمان تعطیل است یا وقتی هم می‌رویم مشتری نداریم؛ متأسفانه پشتیبانی خوبی هم از دولت نداشتیم. اخیراً بسیج سازندگی طرح ایجاد نیروگاه خورشیدی کوچک را کلید زده و پیگیر ایجاد آن در مجموعه خودمان شدیم. ولی ظاهراً هنوز سهمیه استان اصفهان برای این منظور مشخص نشده است؛ لطفاً پیگیری شود که در اصفهان هم اجرا شود.

۰۹۲۱۰۰۰۸۴۷۴ / قبل از برگزاری انتخابات خیلی از مشارکت کم مردم می‌ترسیدیم. غافل از اینکه خدا پشت سر این انقلاب و کشور است.

سامانه پیامکی صبح صادق ارائه پیشنهاد، نظرات، انتقادات و مشکلات ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

۳۵۳۳۴۵۰۶  
۳۵۲۳۲۴۲۲

ارتباط با سردار صفری مشاور امور اینارگران فرمانده کل سپاه

کشورها و ملت‌های آزاد جهان است. این حضور معنادار نمایشی از حرکت تمدنی جمهوری اسلامی ایران در گام دوم انقلاب است که با اراده و صلابت جوانان ایرانی در نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران محقق شده و رعب و وحشت را در دل مستکبران و زورگویان عالم ایجاد کرده است.» وی اضافه کرد: «همانطور که فرماندهی معظم کل قوا فرموده‌اند دریاهای آزاد جهان متعلق به تمام ملت‌هاست. اینکه جوانان یک کشور بتوانند در دریاهای آزاد جهان را به زیر سلطه خود بکشانند، این قدرت است. نفس حضور در دریا قدرت است و امروز این اقتدار به برکت انقلاب و با همت جوانان ایرانی محقق شده و چشم‌اندازهای روشنی از خیزش تمدن ایرانی-اسلامی را به سوی تمدن دریایی ایرانی و اثرگذاری بر سازه قدرت دریایی جهان نمایان کرده است.»

امیر دریادار خانزادی تأکید کرد: «این نقطه آغازی است که قطعاً سنگ‌بناهای اساسی آن قدرت و توان تولید آرایه‌های دریایی اقتدارآفرین همچون ناوشکن جماران، دماوند، سهند، دنا و مین شکار شاهین است که به دست توانمند صنعتگران ایرانی در مجموعه‌های دفاعی ساخته شده و با اقتدار کارکنان توانمند زنده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران این جوانان انقلابی و بصیر به خدمت گرفته می‌شود و اراده بزرگ ملت ایران اسلامی را در دریا تحمیل می‌کند.»

وی گفت: «حضور در دریاهای آزاد به نمایندگی از ملت ایران، حق نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است و در این ارتباط هیچ نیایی را نپذیرفته و زیر بار هیچ زورگویی قلدرمآبانه‌ای نخواهد رفت. حرکت مقتدرانه ناوگروه‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دریاهای آزاد با رعایت حقوق بین‌الملل دریاها تابعی از سیاست‌های دفاعی کشور است که از سوی فرماندهی معظم کل قوا ابلاغ و جاری می‌شود و در اجرایی شدن آن نداجا جان بر کف و راسخ ایستاده است.»

امیر دریادار خانزادی تصریح کرد: «این ظرفیت‌ها که رشد تصاعدی نیروی دریایی در گام دوم انقلاب را نوید می‌دهد، متضمن زدودن ترتیبات امنیتی تفرقه‌انگیز استکبار جهانی و بیرون راندن آن از منطقه خواهد بود و با این روند قطعاً مجموعه‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دوشا دوش یکدیگر امنیت جمعی را در منطقه بیش از پیش تضمین می‌کنند و برای این کار حضور هیچ نیروی فرامنطقه‌ای را نپذیرفته و تحمل نمی‌کنند.»

### حرم الهی

دریادار پاسدار علیرضا تنگسیری از جزایر تنب بزرگ و ابوموسی در خلیج فارس، بازدید و ضمن بررسی آخرین وضعیت آمادگی‌های رزمی و گفت‌وگوی میدانی با پاسداران حاضر در این جزایر، بر حفظ آمادگی‌ها، افزایش توان رزم، هوشیاری و اشرف هوشمند اطلاعاتی تأکید کرد. فرمانده نیروی دریایی سپاه گفت: «ما باید شاکر خداوند سبحان باشیم، زیرا در عصری به سر می‌بریم که از نعمت عظمای ولایت بهره‌مند هستیم و امروز زیر علم و پرچم نظام مقدس جمهوری اسلامی از مرزهای آبی جمهوری اسلامی که به قول سردار دل‌ها حاج قاسم عزیز، حرم الهی است، دفاع می‌کنیم.»

### حضور هوشمندانه

سردار سر لشکر پاسدار محمد باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در پیامی از حضور مقتدرانه و خیره‌کننده ملت ایران پای صندوق‌های رأی قدرانی کرد و نوشت: «خدا بزرگ را خاضعانه شاکریم که با هدایت دل‌های مردم، حضور مقتدرانه، هوشمندانه و خیره‌کننده ملت عظیم الشان ایران پای صندوق‌های رأی در انتخابات ۲۸ خردادماه را ضامن خلق «حماسه ۱۴۰۰» قرار داد. بی‌شک ۲۸ خردادماه روز ملت و نمایش درخشش هوشمندی و هوشیاری یکایک ایرانیان زمان شناس بود که درک درست و عمیق سیاسی و لیبیک مؤمنانه خود به امام و مقتدای خویش را با شور، شعور و شکره والا به رخ جهانیان کشیدند.»

### استقامت بر اصول

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی صادقی در جمع روحانیون شهر بابل گفت: «انقلاب در حال پس زدن و از بین بردن استکبار جهانی است.» وی با تأکید بر اهمیت استقامت برای اصول، گفت: «در قرآن برای اینکه انقلاب گرفتار تزلزل نشود، به ما دستور استقامت داده‌اند؛ لذا قرآن نتیجه استقامت را می‌گوید که نگران آینده نباشید و نترسید؛ چرا که با استقامت آینده تأمین می‌شود.» نماینده ولی فقیه در سپاه افزود: «قرآن به استقامت فکری امت هم تأکید می‌کند، لذا باید استقامت در اندیشه داشت تا جامعه دچار رجعت و تردید نشود. دشمن به دنبال ایجاد تردید و رجعت فکری است.»



# صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: بدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعدالله زاری، فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی، فتح الله پریشان، محمدرضا مهدیار اسماعیلی، حسین عبداللہی فر دبیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی مدیر فنی: محمد صالح نادری صفحه آرا: علی اکبر هدایتی عکاس: حامد گوردزی ناظر چاپ: سعید قاسمی چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶ (۰۲۱) تلفن: ۱۱۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱) sswEEKly.ir @ssweeklY info@ssweeklY.ir شماره: ۷۷۴۸۸۴۲۶ شماره پيامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۰۴ | دوشنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۰

## کتیبه سبز



### گوشه چشم

باید غبار صحن تو را طوطیا کنند  
«آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند»  
هو هوی باد نیست که پیچیده در رواق  
خیل ملانکنند رضا یا رضا کنند  
بازار عاشقان تو از بس شلوغ شد  
ما شاعرت شدیم که ما را اسوا کنند  
«هرگز نمیرد آنکه دلش» جلد مشهد است  
حتی اگر که بال و پرش را جدا کنند  
هر کس به مشهد آمد و حاجت گرفت و رفت  
او را به درد در کربلا مبتلا کنند  
دردی عظیم و سخت که آن درد را فقط  
با یک نگاه گوشه چشمت دوا کنند  
از آن حرم قدسی ات آقای مهربان  
«آیا شود که گوشه چشمی به ما کنند»

سیدحسین رستگار

## صبحانه گنج ارزشمند

آدمی اول گمان می کند که زندگی هدیه است. از آن ایراد می گیرد، از کم و زیادش، از خوب و بدش، از سختی ها و آسانی هایش، اما مدتی که می گذرد، می فهمد زندگی هدیه نبوده، گنجی بوده که در اختیارش گذاشته اند تا از آن به بهترین شکل استفاده کنیم و لذت ببریم. آن وقت است که تلاش می کند تا از این گنج بزرگ آن طور که سزاوار هست، استفاده کند؛ اما ای کاش برای جبران گذشته، دیر نشده باشد.

## تلخند

جاهلیت مدرن / بعضی کشورهایی که هنوز در قرن ۲۱ به شکل قبیله‌های اداره می‌شوند، با رسانه‌های خود مدعی مردمی نبودن انتخابات ایران می‌باشند!



## داستان

### مثل پر

صدای اذان بلند شد. مریم مَهْری برداشت و نمازش را خواند. باید تا دیر نشده بود به بیمارستان برمی‌گشت. سلام نماز را که داد، اشک توی چشم‌هایش جمع شد، از پشت پرده اشک، گنبد را محو و نورانی تر می‌دید.

آقا جان شما که می‌دونی من اینجا تنهام، کسی رو ندارم، شما که می‌دونی من بی‌پناهم غیر از شما امیدی ندارم، روسیاهم، ولی کمکم کن خیلی خسته‌ام، من مهمون شمام...  
با گوشه چادر اشک‌هایش را پاک کرد و به سمت درب خروج رفت. هنوز پایش از حرم بیرون نگذاشته بود که یک نفر آرام صدایش کرد: «خانم، خانم! دختر ما، به لحظه صبر کن!» مریم برگشت. یکی از خادمین امام بود. برکه غذا به سمتش گرفت و گفت: «امشب مهمون آقای، غذا تو بگیر بعد برو!» خشکش زده بود، تا آمد خودش را پیدا کند، مرد رفته بود. چه نشانه خوبی! آقا حواسش به مریم و پسر کوچکش بود. نگاهی به گنبد طلایی حرم کرد. سبک شده بود. مثل یک پر در فضای معنوی و آرام حرم خرامید.

هرچقدر احمد اصرار می‌کرد که حتماً غذا بخورد، دلش به غذا خوردن نمی‌رفت، فقط می‌خواست مبین را به خانه برگرداند و همان ته‌مانده حریره بادام و فرنی پسرش را بخورد. با این فکرها اشک توی چشمش جوشید. دل شکسته بود. امروز احمد آمده بود تا کنار مبین بماند و مریم برگردد خانه تا بتواند تجدید قوا کند و چیزی بخورد؛ اما دلش خانه را نمی‌خواست، همان لحظه از بیمارستان بیرون زده بود، ماشین گرفته بود و سراسر مسیر بیمارستان تا حرم را گریه کرده بود. وارد که شد، دلش آرام تر شده بود. نمی‌خواست حالا که بعد از مدت‌ها پا به حرم می‌گذارد، همان ابتدا درد دلش شروع شود، می‌خواست سلام و عرض ادب کند. خجالت می‌کشید. مدت‌ها راه حرم را گم کرده بودند و حالا به خاطر بیماری مبین برای زیارت آمده بود. سلام کوتاهی داد و روی یکی از فرش‌های گل قرمز صحن انقلاب کز کرد. امروز دلش می‌خواست سرش را به دامان امام بگذارد، از او طلب آرامش و بخشش کند و بخواهد که کودکش را از چنگال بیماری رها کند.

### نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان



چراغ‌های اطراف حیاط کم کم نور خود را روی زانران می‌پاشیدند. صدای زمزمه پیشخوانی شروع می‌شود، حرم فضای دلچسپی دارد. اما مریم همان وسط نشسته و رمق ندارد تکان بخورد. چقدر خوب می‌شد اگر همانجا می‌خوابید و به هیچ چیز فکر نمی‌کرد. دلش می‌خواست به هیچ غم و غصه‌ای فکر نکند. زبانش خشک شده و احساس ضعف دارد. از وقتی به بیمارستان پا گذاشته بود و مبین را بستری کرده بودند، دهانش به خوردن هیچ غذایی باز نمی‌شد. هوای بیمارستان و بوی الکل حالش را بد می‌کرد و گریه‌های پسر دوساله‌اش اشتهایی برایش نمی‌گذاشت. رفت و آمد پرستارها، بوی داروهای مختلف، نظرات جسور و اجور دکترها، ذهنش را آلوده می‌کرد و توانش را برای مقابله می‌گرفت.

## برنامه روزانه صادقانه

امام رضا (ع) می‌فرمایند: بکوشید زمان‌تان را به چهار بخش تقسیم کنید: ۱- زمانی برای مناجات با خدا؛ ۲- زمانی برای تأمین معاش [کسب روزی]؛ ۳- زمانی برای معاشرت با برادران و معتمدانی که عیب‌های‌تان را به شما می‌شناسانند و در دل شما را دوست دارند؛ ۴- ساعتی برای کسب لذت‌های حلال. با بخش چهارم توانایی انجام دادن سه بخش دیگر را به دست می‌آورید.

فتاوا رضای (ع)، ص ۳۳۷

## قبیله عشق

### هل من ناصر ینصرنی؟



پس از حمله سراسری عراق در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، همه نیروهایی که به مرخصی رفته بودند، به پادگان برگشتند. صبح روز اول مهر، همه منتظر دستور بودند. نامجو، فرمانده دانشگاه افسری پشت تریبون رفت و پس از ذکر نام خدا با حال خاصی گفت: «هل من ناصر ینصرنی؟» «عزیزان! عراق تا پشت دروازه‌های اهواز رسیده، ما احتیاج به نیرو داریم تا با این تجاوز مقابله کنیم.» بلافاصله اولین گروه اعلام آمادگی کردند و نامجو اولین گروه‌های داوطلب را به اهواز و گروه‌های بعدی را نیز به جبهه آبادان و خرمشهر اعزام کرد.

به نقل از هم‌زمان شهید

سیدموسی نامجو سال ۱۳۱۷ در بندر انزلی متولد شد. در همان دوران جوانی و نوجوانی هر از چند گاهی به زیارت امام (ره) می‌رفت و این دیدارها در زندگی او تأثیر زیادی داشت. نامجو بنیانگذار و نخستین فرمانده دانشکده افسری پس از پیروزی انقلاب شد و تأثیر زیادی در احیای این دانشکده نظامی داشت. از سال ۱۳۵۰ که فعالیت سیاسی خصوصاً برای ارتش خطرناک نبود، نامجو نوارها و اعلامیه‌های امام را پخش و جابه‌جا می‌کرد. سررتیب نامجو در تاریخ ۲۷ مرداد ۱۳۶۰ از طرف نخست‌وزیر، شهید باهنر به سمت وزارت دفاع منصوب شد که پس از کسب تکلیف از امام خمینی (ره) حاضر به قبول این سمت شد. هفتم مهر ماه سال ۱۳۶۰ نامجو به همراه فرماندهان سرشناس دیگر در حال بازگشت از عملیات موفقیت‌آمیز ثامن‌الائمه بودند که هواپیمای شان دچار سانحه می‌شود و فرماندهان بزرگی، چون فلاحی، فکوری، کلاهدوز و جهان‌آرا به همراه شهید نامجو در این حادثه به شهادت می‌رسند.

## حسن ختام

### احسن الحال

#### حسن نوروزی

نویسنده

اگر بدانیم برای قبول مسئولیتی به عرصه دنیا پا گذاشته‌ایم، قدری تأمل می‌کنیم برای لحظه لحظه زندگی مان. اگر بدانیم آمدن مان برای این بسوده تا باری هر چند کوچک از روی دوش مظلومی برداریم، تقکر می‌کنیم برای ثانیه‌های پیش رو. همه حرف همین است، ما آدم‌ها با مسئولیت‌مان ورق می‌خوریم. آدمی بزرگ شدنش به آب و غذا و هوا نیست، بزرگی‌اش به دغدغه اوست. به مشکل‌گشایی اوست. کسی که صبح چشمش باز می‌کند تا بار بردارد، نه سربار شود دغدغه‌مند است و مسلمان.

مولاجان، ما مسئولیت این روزهای مان را پیدا کرده‌ایم. هر چند رأی ما، به قدر دانه‌گندمی بود که در خاک این سرزمین کاشته شد؛ اما امیدی در آن نهفته بود به وسعت آفتاب عنایت و گرمای توجه شما، که به این دانه‌ها بخورد، چرا که رویش و سبزی این دانه‌ها به انتباه شماست. ای سلاله پیغمبر (ص)، از امروز و بعد از این انتخابات، همه نگاه‌مان به شعله محبت و دست مبارک شماست که تاریخ روزهای ما را به احسن‌الحال در صفحه انتظار قلم بزنید.

## سلامت

### غذاهای فراسودمند

#### زهرا وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه



در شماره قبل غذاهای فراسودمند را معرفی کردیم که سبب می‌شوند خطر ابتلا به بیماری‌ها، به ویژه بیماری‌های مزمن مرتبط با تغذیه، از جمله دیابت، بیماری‌های قلبی و عروقی و انواع سرطان‌ها کاهش پیدا کند. از دیگر محصولات فراسودمند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: **رنگدانه‌ها:** ترکیباتی هستند که میوه‌جات، سبزیجات و حتی گوشت، رنگ خود را مدیون آنها هستند. «بتاکروتین» که در هویج و کدو حلوایی یافت می‌شود و «لیکوپن» که در گوجه فرنگی به وفور وجود دارد، دو رنگدانه بسیار مهم هستند. این رنگدانه‌ها آنتی‌اکسیدان‌های قوی هستند؛ به گونه‌ای که اثر حفاظتی لیکوپن (رنگدانه قرمز گوجه‌فرنگی) بر سلامت پروستات به اثبات رسیده است. اسیدهای چرب غیر اشباع که عمدتاً گیاهی هستند و با سلامت عروق قلبی بیشتر همراه هستند؛ مشهورترین این چربی‌ها از نوع امگا ۳ و امگا ۶ است. روغن زیتون، روغن هسته انگور و روغن موجود در ماهی از این اسیدهای چرب هستند که نقش بسزایی در حفظ طراوت و قدرت ذهنی و بینایی دارند.

**فیبرهای گیاهی:** از فیبرهای محلول می‌توان به سیبوس گندم و ذرت و پوست میوه‌جات اشاره کرد. این ترکیبات با تقویت سلامت دستگاه گوارش از خطر رخداد برخی بدخیمی‌های این دستگاه، از جمله سرطان‌های کولورکتال می‌کاهند.

**مواد معدنی و ویتامین‌ها:** مهم‌ترین مواد معدنی مطرح در غذاهای فراسودمند کلسیم، منیزیم و پتاسیم هستند. این عوامل در پیشگیری از پوکی استخوان و حفظ عملکرد طبیعی سیستم عصبانی اسکلتی نقش عمده‌ای ایفا می‌کنند.



## راه نرفته

### بحران نوجوانی

#### زهرا سلطانی

مشاور خانواده

#### پرسش: بحران دوران نوجوانی را چگونه مدیریت کنیم؟

**پاسخ:** دوره نوجوانی دوره‌ای است که فرد کودکی را پشت سر گذاشته و وارد مرحله جدیدی از زندگی خود می‌شود. نوجوانی و جوانی یکی از مهم‌ترین مراحل زندگی انسان است و آخرین مرحله تحول شناختی و گذر از مرحله «پیرو دیگران بودن» است. در این دوره فرد به بلوغ می‌رسد و در پی کشف هویت خود می‌رود. هر یک از این تغییرات می‌تواند یک عامل بحران‌زا برای نوجوان باشد. هویت در نوجوانی این است که بدانند چه کسی است و از کجا آمده و به کجا خواهد رفت؟ در دوران بلوغ شاهد تغییرات چشمگیری خواهیم بود؛ از جمله تغییرات جسمی که شامل سریع‌تر شدن رشد و تغییر ظاهر است. تغییرات روانی سبب می‌شود نوجوانان دمدمی مزاج، دستپاچه و گاهی پرخاشگر شوند. تغییرات رفتاری که سبب می‌شود بعضی از نوجوانان کارهای جدید و خطرناکی، از قبیل استعمال دخانیات، مصرف مشروبات الکلی و داشتن روابط پرخطر و زودتر از موعد از خود بروز دهند. حال باید رفتار ما با نوجوان و مدیریت این دوران چگونه باشد؟ بهترین راهکار برای این دوران این است که با نوجوان خود مدارا کنیم و نسبت به رفتارهایی که جدی نیستند، حساس نباشیم. دومین راهکار همراهی با نوجوان و برخورد درست با حساسیت‌های جسمی و روحی اوست؛ برای نمونه وقتی نسبت به جوش صورتش حساس شده، با او همدردی و همراهی کرده و دارویی برای حل این مشکل معرفی کنیم. یا وقتی صدایش دوره‌گه می‌شود، او را مسخره نکنیم و در احساسات او همراه باشیم، نه در مقابل او؛ چون نوجوانان در این سن به شدت به دنبال تأیید گرفتن از دیگران هستند، پس چه بهتر که این تأیید و همراهی از سمت خانواده باشد. یکی از بهترین روش‌ها برای مدیریت و سازمان‌دهی این دوران مدارا کردن و راه آمدن با نوجوان است، مشغول کردن او به کارهای هنری و ورزشی و همچنین جلوگیری از دخالت دیگران و قضاوت اطرافیان، بهترین کمک و همراهی با نوجوان است.